APPENDIX PRACTICA

AD

Ioannis Buxtorfii

EPITOMEN

Grammaticæ Hebrææ.

In gratiam Tyronum qui in ſacri textus penetralia, abſque longis ambagibus, & profundiori ſcrutinio manuduci deſiderant.

Una cum Quæſtionibus aliquot Hebraicis Grammaticæ uſum demonſtrantibus, in collatione cum Originali, Verſionum *Chaldaicæ*, *Græcæ*, *Latinæ* cum vulgatæ tum *Tremellii* ac interlinearis *Montani*; etiam *Gallicæ Bezæ*, *Italicæ Deodati*, *Belgicæ Dordracenorum*, & *Anglicanæ* tam veteris quam novæ, in textibus aliquot illuſtribus; ubi Interpretes cum longiſſime à ſeinvicem, Sæpe tamen parum aut nihil ab Hebræo deſcedere videntur.

Prælecta Studioſis Linguæ Sanctæ in Academiâ *Glaſguenſi*. Anno 1650. horâ locoque ſolitis.

EDINBURGI,
Excudebat ANDREAS ANDERSON, 1653.

Ridentem dicere verum Quid vetat?

Cypheringa סַפָּר Scripsit Numeravit

אבגדהוזחטיכלמנסעפ

PRÆFATIO.

Dum ab aliquot annis Academicæ Juventutis ſtudia totamque docendi ac diſcendi rationem, tam apud nos quam in vicinis Gymnaſiis, ſeriuſcule ſæpius ad animum revocarem non pauca occurrerunt quæ in melius mutari poſſe videbantur. Hæc partim bona cum & Magiſtrorum & Diſcipulorum gratia jam ſunt immutata; partim ſua ſponte, ſaltem levi cujuſquam monitoris labore, mox mutanda ſpero. Sed unum aut alterum in diſciplinis tradendis cacoethes animadverti, quod licet omnibus omnium in Scotia Academiarum Moderatoribus ita conſpicuum dederim, ut nemore pertus ſit qui defenderet factum; imo vero omnes uno ore corrigendum profiterentur; tam altas tamen prava conſuetudo ubique radices egit, ut nullibi adhuc evelli potuerit, metuamque valde, ne uſquam confeſtim poſſit eradicari.

Studioſa juventus quotidie in Academiis omnibus, bonas horas nimium quam multas miſerrime prodigit, in inutili & noxia Scriptita-

tione. Cum valetudinis detrimento, mane, veſperi, ante & poſt meridiem, demiſſo & cernuo capite, inflexo collo, dorſo cæteroque corpore contorto, in nudis ſubſellis, abſque ſcamnorum, menſarum, ſuggeſtorum, aut ullo alio plerumque adminiculo, niſi quod genua ſuppeditant, plus temporis ſcriptioni impendunt, quam quod perdiſcendis quæ ſcribuntur abunde ſufficeret. Taceo diſcipulorum permultos tam craſſe & depravate dictata exarare, ut ſi maxime velint vix poſſint tamen aliquâ cum voluptate aut magno cum fructu exarata relegere.

Alia eſt Scholarum Camarina quam multis movere non lubet: aliquando (quam vellem malum hoc infrequentius) adoleſcentes obtuſi & inepti, favitorum artibus & importuna gratia, vel etiam neceſſariò in magna jam inopia bonorum ingeniorum quæ politiori literaturæ & Philoſophiæ ſerio vacare volunt, in Doctorum aſcendunt cathedram, quorum vel indoli vel eruditioni vel etiam ætati diſcipulorum ſubſellia bellius multo convenirent. His totum Philiſophiæ corpus pro ſuo arbitratu publicè tractandum committitur: tritum hi dedignantur inſiſtere callem & ab aliis rectè tradita magnanimos viros repetere pudet; abjectum hoc ſape-

ret

ret Spiritum & conſcium infirmitatis ſuæ, quæ tamen omnibus in vicinia lippis & tonſoribus pellucet. Ut hæc eluatur nota & occultetur dedecus, dictatis novis marte proprio concinnandis incumbendum: hinc magno molimine ex libris qua ſcriptis qua impreſſis, qua veteribus qua novis, imprimis ex recentiſſimorum Jeſuitarum penu, Oviedonis nimirum & Ariagæ longæ ſurripiuntur Laciniæ, conſuitur mendici palla, conſarcinatur magnus multarum nugarum cento. Dum magna Magiſtrorum nec minori Diſcipulorum vexatione in hujuſmodi labore dies menſeſque fluunt & perduntur anni, ſepelitur Ariſtoteles, brevis ſolida & clara quæ doceri ſolebat Philoſophia exploditur, Rhetorica tam ars quam praxis, totum fere Mathematicorum multo pulcherrimum corpus eunt in deſuetudinem: iſtorum loco tota plauſtra Metaphyſicarum quæſtionum congeruntur, per quæ in ipſo Logicæ aditu adoleſcentulorum obruuntur & præfocantur ingenia, labaſcunt animi, dum in primo limine totos menſes fluitare in profundiſſimis Metaphyſicæ vorticibus, & in abſtruſiſſimæ hujus ſcientiæ myſteriis abditiſſimis demergi, imo vero in iſtorum ſqualidiſſimorum dumetorum vepretis ac ſpinis tam miſere compungi

coguntur, ut tantum non enecti animos deſpon deant.

Prætereo errores & veras in Philoſophia ha reſes, ex Jeſuitarum doliis hauſtas, in magnum Scholarum reformatarum dedecus ſimul & de trimentum; quas Magiſtrorū quidā animi vani tate alii indolis protervia, cæteri incauta impru dentia tenellis puerorum ſtomachis infundunt

Iſtas Scholarum peſtes cordatiores dudum vi derunt, doluerunt, indignati ſunt; & ſi pe publicas quæ nuper cælitus incubuerunt calu mitates vacaſſet, cum bono Deo profligaſſent.

Certe ab omnium Academiarum Senatibus d putati, de malis hiſce multoties conſilia comm nicantes, concordibus ſuffragiis quam primu occurrendum decreverunt. Philoſophiam tota & quicquid quadriennii curriculo intra Acad miarum ſepta à Magiſtrorum quoquam vel ſol vel debet tractari, in quatuor diſtribuerunt po tiones; ut in actibus correſpondentiæ iſtius Sch laſticæ videre eſt. Harum unam Andreapolita Glaſguenſes alteram, tertiam Abredonia, & dinburgum quartam, ſibi lubenter ſumpſerun ut Academiarum ſingulis ſpartam quam nac erant adornantibus, ſuprema manus & ulti lima toti operi accederet ab uno aut altero

univer-

universale Scholarum concilium & communis Academiarum correspondentia eam demandasset curam. Encyclopædiam hanc junctis consiliis & operis concinnandam & typis quamprimum evulgandam statuerunt: ita epidemica perpetuæ scriptionis molestia Gymnasiis exigeretur, uniuscujusque magistelli arbitrio Disciplinæ non diutius traderentur corrum pendæ, summa tunc in omni dictatorum parte orthodoxia, harmonia & identitas esset; in omnibus Academiis dictata omnia essent in propatulo, non ut jam in depravati scripti latebris, cujus omnia vitia hoc velum ab Academiæ curatorum oculis contegit: juvenilis tunc male consultorum temeritas pro animi libidine & futilitate, veræ Philosophiæ fundamina non posset evertere: disciplinarum corpus multo plenius ubique, quam nunc uspiam, multoque minori cum docentium tum discentium labore perdisci posset.

Horum ce rectissime institutorum fructum, una calamitas publica frustrata, saltem remorata est: tanta enim alacritate omnes rei literariæ studiosi statuta hæc omnia amplexati sunt, tam serio nationalis Ecclesiæ Synodus autoritatem suam semel & iterum consiliis hisce promovendis interposuit: tamq; paratum fuit à supremâ

Regni

regni ſenatu ad iſta exequenda neceſſarium omne auxilium & quodcunque à propitio benignoque Magiſtratu deſiderari potuit incitamentum; ut ſi ſapientiſſimo, juſtiſſimo, maximo & optimo Deo fuiſſet viſum avertere quam jam ſentimus inflictam regno, Eccleſiæ, & ſcholis calamitatem, ante hunc diem nullus dubito quin magno omnium ſolatio quibus res apud nos literaria eſt cordi, ſuperius dicta ipſo actu perfecta conſpexiſſemus. Impræſentiarum ut intra pectorum clauſtra, in oculis ſupremi Regis mundi, ac electorum noſtrique patris, plangimus & ingemiſcimus ſub gravi ærumnarum quæ Eccleſiam ac regnum premunt pondere; ita & ſcholarum miſerias mærere non deſinemus, donec Iſraelis ter maxima ſpes audire, miſereri, & afflictorum vulnera curare dignabitur.

Interea dabunt operam viri omnes boni ut in Eccleſia & Republica, ita & in Scholis, qua divina providentia occaſiones miniſtrando patefaciet aditus, quicquid ſui officii eſt ex animo & alacriter præſtare; etſi non ad publicam ruinam ſufflaminandam (quod divinæ jam non humanæ eſt opis) tamen ad ſuarum mentium levamen, ſuique & vicinorum aliquale ſolamen.

Scio Academiarum noſtrarum ſingulas, ex ſu-

is membris, saltem alumnis, quos nominare possem, habere quos Deus replevit egregiis in omni literarum genere dotibus, perquas abunde satis instructi sunt, ut Encyclopædiam & disciplinarum corpus vel totum vel bonam partem, sat cito & sat bene, mundo dare possent, multa sua cum laude & magno studiosorum emolumento. Utinam ipsorum aliquibus inspiret tandem Deus eam mentem, ut cum à Regni, Ecclesiæ, Academiarum jam senatibus, aut à vicinorum quoquam incitamentum nullum expectandum est, sed avocamenta potius omnia metuenda; ipsi tamen velint in suis quique stationibus non tam ex insito, quam Cœlitus immisso suis animis impetu, publica commoda, licet in tempore pessimo, pro virili promovere. Ego multorum minimus pro perpusillis meis viribus in præsenti tractatulo hoc ago.

Dum datum fuit Reipublicæ literariæ præfectis in commune commodum consilia conferre, non minimum doloris & pudoris argumentum fuit; quod in Gymnasiis nostris omnibus orientales linguæ in magno situ incultæ jacerent: prælegebatur quidem Grammatica Hebræa & in paucis textibus qualis-qualis fiebat praxis, huc usque professorum quorundam & paucorum Discipu-

lorum

lorum diligentia procedebat: Ultra nemo quis-quam aſpirabat publice, de privatis aliquorum lucubrationibus non loquor. Hinc à juventute pleraque ſolida omnis Hebræorum ſcientia exulabat: tinctturam in ſuperficie quis moratur? craſſa confeſſaque non modo Arabicæ, Syriacæ & rabbinicæ, ſed etiam Chaldaicæ in ipſis authenticis ſacrorum Bibliorum textibus ignorantia. Quod eo magis erat miſerandum, quo magna literaturæ hujus in Academiis omnibus quotidie quibusvis volentibus eſſet copia. Ecquis in Europa Ottone *Judæo, Profeſſore nuper Edinburgeno Hebræa rudimenta fœlicius docebat? Quot in toto reformatorum orbe in hac facultate numerari poſſunt promptiores Doctore* Colvino *Profeſſore Andreapolitano? quis in hoc, ut in cætero omni ſuo munere diligentior & accuratior eſſe ſolebat Doctore* Strangio *Glaſguæ? nihilominus ubique ad hunc diem iſta jacere cernimus.*

Rimanti cauſam, præter alia occurrit difficultas in hiſce linguis praxeos. Licet enim expertus quiſque fateatur, longe majorem in Hebræo quam Latino facilitatem; quodque decuplo plus temporis in illius quam iſtius Grammatica impenſu ſit neceſſarium; attamen cum ad Hebraicam

braicam praxin pervenitur, difficultatibus hic insuperabilibus involvi se juventus clamat. Magistrorum multi in Grammatica subsistunt, ad exercitationes nunquam deveniunt: horum omnis labor evanescit in auras, omnia Grammaticæ præcepta, & quot vis verba ac radices memoriæ ut libet fideliter commissa, per parvo tempore demerguntur lathe fluvio, recedunt in oblivionis barathrum, nisi sedula Textus lectione confirmentur. Dum ad Textus devenitur, doctores quidam sola voce exercitationes suas tradunt: hæ auditorum animis effluunt, omnia mox incumbunt in spongiam, delentur ut literæ in arena, imo in aqua scriptæ. Qui in hujus mali medicinam exercitationes suas dictare volunt, dum unaquæque literula & infra supraque literas singula puncta dictanda sunt, tam lento & testudineo gradu proceditur, ut vix ingressi mare, tanta mox nausea corripiantur, tam docentes quam Discipuli, ut tædio ferendo impares, ad littus reditum præfestinè desiderent abrumpantque statim vix inceptam praxim & hac animi mollicie ac laborum fuga quicquid in Grammaticæ præceptis olei & operæ posuerunt, omne id quam miserrime pereat.

De hoc etiam curando morbo cogitanti probabilissimum occurrebat quod à Junio primum & post à Bellarmino & Kekermanno *viaeo usurpatum remedium, scilicet impressas praxes. Viderunt prudentes viri Grammaticas solas discendis linguis imprimis Hebraæ nequaquam sufficere. Experti senserunt addenda necessario exercitia: Scriptionem hic molestissimam invenerunt prælum ergo calamo in subsidium advocandum censuerunt: sed in eo nimium quam tenaces & parci omnes.* Bellarminus (*qui hic meo judicio palmam cunctis præripit*) *si quod in unc Psalmo, id in pluribus præstitisset, juventutis Hebraorum studiosæ desiderio tam abunde fecisset satis, ut cujusquam post eum opera fuisset supervacanea. sed in unicum Psalmum exercitatio, quid est aliud quam pituitatio primoribus labris, quæ salivam moveat non sedet sitim, ut canibus in Nilo bibere non dans nisi fugientibus? Hic fateor est ubi Scholarum commodo à studiorum moderatoribus non satis adhuc prospectum arbitramur: diu multumque desideravi solidas aliquot & in debita mensura exercitationes in principes orientalium linguas: saltem in Hebræam, Chaldaicam, Syriacam, Rabbinicam, & Arabicam: defectus hic primaria mihi videtur causa, quod postremarum quatuor seu linguarum*

guarum seu dialectorum omne jamdiu studium posthabeatur. Præsentem opellam meam, dum cessant alii quorum plus intererat & qui ad hoc incomparabili ad meam penuriam copia instruebantur, opellam inquam hanc meam edo, non ut monstrem viam vel ut præ me feram cuiquam præferre lampadem; tantum ut viris in istis facultatibus vere doctis significem, quid sit quod ab ipsis multi mecum unice expetant & maximo cum desiderio expectent.

Utinam Joannes Buxtorphius, *quem spero vivere & valere, cuique Nestoreos annos & in omnibus* ὑπεράττειν *peropto; velit ad multa patris suaque merita, hoc insuper beneficium in reformatas Scholas conferre, ut ad incomparabiles ipsorum Grammaticas & Lexica appendatur praxis: non similis huic nostræ tenui & puerili; sed se patreque digna: ad istius oloris cantum nos anseres graculique quam lubenter obmutesceremus, & loqui volente magno Magistro, nos humiles discipuli statim comprimeremus vocem. Tantum velit vir clarissimus præter Hebræa Academicæ juventuti benigna manu dare, etiam Chaldaica in targumim & Syriaca in Novum Testamentum exercitta; & imprimis inscripta Rabbinorum: sic facilis ad inæstimabilia patris Biblia accessus volenti cuique*

cuique pateret, qui nunc non parvo multorum cum dolore pene omnibus occluditur. Si post illud Herculei laboris Dictionarium ab eo recuderetur patris Masora, cum Rabbinorum aliquot in Scripturas Commentariis, una cum punctis & versione Latina; ob tam insigne beneficium immortales præstantissimo viro permulti mecum gratias haberent.

Quid ni etiam ab humanissimo, modestissimo doctissimoque Golio sperare liceat in Arabicis, una cum suo illo expectationis summæ Lexico, novam etiam Grammaticam & ejusmodi quas anhelamus Praxes: imprimis cum nupero Parisiensium laudatissimo labore, integra jam Biblia Arabice Typis elegantissimis impressa prostent, & ad tenuiorum usum in forma minori separatim edenda, mox spero Prostabunt. Si qui Samaritanum Pentateuchum novo gratissimoque dono orbi tradiderunt, velint hæc cumulare Grammatica, dictionario & aliqua praxi, tum in hanc novoveterrimam, tum in plures (si placeret) orientalium linguas; ausim ipsis multorum nomine spondere maximum quod Heroes ex omnibus suis operis sperabant prætium; præter suavissimam intra sua pectora recte factorum & de genere mortali bene meritorum

rum conſcientiam ; ſuſpenſam inſuper in firmiſſima poſteritatis harum rerum amantis & peritæ memoria, excelſam gratitudinis tabellam.

Sed ut præfationi Finem imponam ; Exercitationis inſequentis duæ ſunt partes, in priori aliquam multos textus tracto, verba ſingula legendo, exponendo, & per accidentia ſua Grammatica deducendo ad radices ; omnia quam poſſum breviter, perſpicue & ad imperitorum rudiorumque captum : Nihil hic doctis vel ſeritur vel metitur. Si adminiculo hoc, expeditior ſtudioſorum plebi reddatur via, animique addantur Hebraicorum Textuum mari proprio gubernamine ſulcando ; omni meo potiar voto, feramque totum quod opto hujus opellæ pretium. Addidi partem alteram, qua confero celebriorum tranſlationum locos aliquot nobiliores, cum ad Hebræos fontes tum ad ſe invicem : dulce fateor animo meo hoc examen erat, & ſi aliquam multi ejuſmodi loci à viro quoquam docto accuratius pertractarentur, ni mea me conjectura valde fallat, non minus jucunda quam utilis talis opera non paucis foret.

Iſta

PRÆFATIO.

Ista per aliquot menses, una mei pensi pars fuerunt, quibus calamitosa tempora lubenter fallebam: quæ jam edo, nulla vanitate nec ullius gloriæ spe: nulla enim in puerilibus hujusmodi & ad pueros destinatis Grammaticatiunculis Gloriæ seges est, nec in mystaceo quisquam nisi demens & excors laureolam quærit; sed sola cupidine inserviendi Reipublicæ literariæ: ut habeat juventus in manibus impressum libellum, qui levet molestissimum mihi meisque dictandi & scribendi laborem: dum quotannis pro munere demandato necessitas incumbit, finita Grammatica vel scripto vel viva voce praxin prælegere.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΗ.

Incidit nuper in manus meas, nec nisi nuper, *Valentinus Bythnerus Polonus*; cujus doctæ & accuratæ in omnes Psalmos exercitationes, prima fronte eousque arridebant tantaque implebant spe, ut omnem meam hic opellam in spongiam animo lubentissimo pararem statim impingere. *Bythneri* tamen scopum & opus penitius introspiciens, quam in aliis praxeos inopiam desiderabam, tanta in eo copia superfluere animadvertebam; ut tyronum primis auspiciis undiquaque quadrare non videretur. *Bythnero* ergo adultioribus relicto, curtam nostram supellectilem incipientibus offerre pergimus.

סֵפֶר תְּהִלִּים

LIBER PSALMORUM.

סֵפֶר *Sè-pher*, *Liber*: Nomen masculinum. *Scriptio, epistola, liber*, à radice סָפַר *numeravit, scripsit*: hinc verbale סִפְרָה *numeratio, ziphra*. Vocabulum hîc סֵפֶר est in statu regiminis, absque tamen ullâ punctorum mutatione, quod raro contingit: nam in Linguâ Hebræâ, contra quam apud Latinos & Græcos, vox præcedens non regit sequentem, sed regitur à sequenti: Et quia apud Hebræos nulli sunt distincti casus, ad significandum statum regiminis prioris vocis puncta variè mutantur, posteriori voce manente immutata.

תְּהִלִּים *Tehil-lim, Psalmorum*: Nomen plurale irregulare à singulari fœminino תְּהִלָּה *Psalmus, laudatio*: à radice הָלַל *splenduit*, in piel הִלֵּל *splendidum fecit, laudavit, insanire fecit*: in secunda Plurali imperativi הַלְלוּ *laudate*. Sheva hîc est mobile post vocalem brevem, quia sub literâ

literâ quæ dageshari debuit, sed ex quâ ob eupho-
niam dagesh excidit, & per præcedens meth
compensatum est.

PSALMUS I.

Versus primus.

אַשְׁרֵי *Ash-rè, Beatitudines:* Nomen plurale tan-
tùm, idque constructum quasi à singulari אָשֵׁר
constructione mutatur ים in י & Tzere ultimæ
Scheva primæ. Item ַ primæ in ֶ Radix est אָשַׁר
rectè ambulavit, prosperè incessit, fœlix fuit.
Piel אִשֵּׁר *beatum fecit,* vel *dixit* sed אֲשֶׁר est Pro-
nomen omnis Generis & Numeri, *qui, quæ, quo*
Secundum *Buxtorfium* in Thesauro, *pag.* 360. e
hic Hypallage quâ præponitur Epithetum quo
vulgo sequitur [*Beatitudines viri*] pro [*Vi*
beatitudinum] Etsi verisimilius videatur quod ha-
bet *Schindlerus* in Lexico, & *Mercerus* in The-
sauro *Pagnini* vocem hanc esse Adverbium om-
nantis omnia bona & prospera, *beate illi viro, fœ-*
liciter illum virum.

הָאִישׁ *Ha-ish, Illius viri:* Nomen composit
ex Pronomine seu articulo præfixo הַ *ille, hic,*
imprimere solet literæ sequenti Dagesh: hîc ve
quia sequitur litera gutturalis indageshabilis
compensandum Dagesh mutatur ַ in ָ Radi
הוּא Pronomen integrum, *hic, ille.* Altera
comp

compositionis אִישׁ est Nomen Masculinum, *homo, vir*, item *quisque*: אֵשׁ autem est *ignis*. Radix esse potest אָשַׁשׁ *robustus fuit*. יָשַׁר

לֹא *Lo, Non*: Adverbium: scribitur aliquando לוֹא: at sine Aleph, לוֹ *illi*, est compositum ex præpositione לְ & Pronomine affixo וֹ *ille*, quod ab integro הוּא לוֹ vero est Adverbium, *Utinam*, & לוּלֵי *nisi*.

הָלַךְ *Ha-lach, Ambulavit*: Præteritum Kal, radicale. חָלַק vero cum Cheth initio, & Koph in fine, est, *divisit in partes, mollis fuit*.

בַּעֲצַת *Ba-gnatzath, In consilio*: Compositum ex Præpositione בְּ *(in)* quam hîc punctat sequens litera gutturalis, per - & Nomine Fœminino עֲצָה *consilium*: absolutum est עֵצָה sed in regimine mutatur ה in ת, & ֵ in ַ, ֶ in ַ & Scheva ob gutturalem in Hatephpatach: Radix est יָעַץ *consultavit*.

רְשָׁעִים *Resha-gnim*, *Improborum*: Nomen Plurale Masculinum, à Singulari רָשָׁע *malus, seditiosus*: a radice רָשַׁע *malus, seditiosus, turbulentus fuit*.

וּבְדֶרֶךְ *Ou-bhedhe-rech, Et in viâ*: Decompositum ex Conjunctione Vau, *et*: ejus genuinum punctum est Scheva, quod pro ratione literarum sequentium mutat in ַ vel ֶ vel alias vocales; ante literas autem Bumaph in Shurek, post quod Scheva est mobile. Vult *Bellarminus* Grammaticæ suæ parte prima, *cap.* 2. Scheva non moveri post וֹ, ubi ו stat pro Conjunctione Vau; Regulam hanc apud alios Grammaticos non lego, nec ratione solidâ niti videtur,

detur, certè hoc loco non obtinet: nam poſt Sche-
va quieſcens literæ Begadkephat vulgò dageſhan-
tur, hîc verò Daleth ſequens Scheva, quod ſtat à ter-
goS hurek raphatur. Secunda pars compoſitionis eſt
Præpoſitio בְּ, de quâ ſupra. Tertia pars eſt דֶּרֶךְ
Nomen commune, *iter, via*, in plurali דְּרָכִים in
regimine דַּרְכֵי radix eſt דָּרַךְ *ambulavit, calcavit,*
tetendit.

חַטָּאִים *Hhat-ta-im*, *Peccatorum*: Nomen
Plurale tantùm, Maſculinum, quaſi à Singulari
חַטָּא *peccator*, quod eſt inuſitatum; ſed חַטָּאָה
eſt *peccatum*, radix eſt חָטָא *peccavit, erravit.*

עָמַד לֹא *Gna-mad*, *Stetit*: Verbum radicale Ana-
logum, niſi quod accentus Athnach mutet Patach
ultimæ in Cametz.

וּבְמוֹשַׁב *Ou-bhemo-ſhabh*, *Et in ſedili*: Simplex
מוֹשָׁב eſt *ſedes*, ob ſtatum regiminis Cametz ulti-
mæ mutatur in Patach, radix eſt יָשַׁב *ſedit.*

לֵצִים *Lè-tſim*, *Irriſorum*: Nomen Plurale
Maſculinum Analogum, à Singulari לֵץ *irriſor.*
Radix eſt לוּץ *irriſit*: in Hiphil interpretatus eſt
hinc מֵלִיץ interpres. לֹא יָשָׁב

Verſ. 2.

כִּי *Ki*, *Sed*: Conjunctio cauſalis cùm eſt ſola
quia, idcirco.

אִם *Im*, *Sed*: Conjunctio conditionalis
cùm eſt ſola; juncta vero cum priori ſignificat *ſed*

בְּתוֹרַת *Betho-rath*, *In lege*: Simplex תּוֹרָה
eſt Nomen conſtructum: abſolutum תּוֹרָה *lex.*

ſtrin-

ſtrina, eſt à radice יָרָה *jaculatus eſt, projecit,* in Hiphil הוֹרָה *rigavit, docuit:* Hinc מוֹרֶה *Sagittarius, doctor, pluvia.*

יְהוָה *Jeho-vah, Dominus:* Nomen Dei τετραγράμματον à ſuperſtitioſis Judæis ἀνεκφωνήτον, contracte יָהּ, eſt Verbale ab הָוָה vel הָיָה *fuit,* quia ſolus Deus eſt à ſeipſo, & creaturis omnibus ipſarum eſſe tribuit. חָיָה autem cum Cheth in initio eſt, *vixit:* unde חַוָּה *Eva, mater viventium,* mutato י in ו

חֶפְצוֹ *Heph-tſo, Voluptas ejus:* Simplex abſolutum חֵפֶץ eſt *amor, delectatio:* in regimine tzere primæ mutatur in Segol, & Segol ultimæ in Scheva. Radix eſt חָפַץ *voluit, deſideravit.*

וּבְתוֹרָתוֹ *Ou-bhetho-ra-tho, Et in lege ejus:* ſupra.

יֶהְגֶּה *Jeh-ge, Meditabitur:* Tertia Maſculina Futuri Kal, ab הָגָה formæ גָּלָה, quieſcentium Lamed He: Anomalia tamen eſt quod habeat Segol ſub Jod, non Chirik. Hoc eo fit, quia gutturalis ſequens requirens Chateph Segol, remittit Segol ad literam præcedentem, & ſibi retinet Scheva ſimplex. Significat *loqui, meditari.* Hinc הִגָּיוֹן *Higaijon, meditatio.* הֶגִיג & הֶגֶה idem.

יוֹמָם *Jo-mam, Die:* Adverbium, à יוֹם *dies,* in Plurali יָמִים contracte יְמֵי

וְלַיְלָה *Va-lai-la, Et nocte:* Simplex לַיְלָה eſt Nomen Maſc. licet in Plurali ſit formæ fœminorum, nox, tenebræ; Scheva hîc poſt vocalem longam accentu Grammatico notatam quieſcit, & Jod poſt Cametz eſt mobile, ac Diphthongeſcit; abſque (ה) paragoico eſt לַיִל quod legitur etiam לֵילֵי, in Plurali

Plurali לִילוֹת hinc לִילִית *lamia, ſtrix, ſpectrum nocturnum.* Radix videtur יָלַל *ululavit*: quia noctu beſtiæ ululant.

Verſ. 3.

וְהָיָה *Veha-jah, Et erit*: Compoſitum ex Præpoſitione ו & Verbo הָיָה de quibus ſupra. Tantùm notate Vau ſumptum Nominaliter ſignificare uncinum, cujus figuram imitatur litera ו. Hebraiſmus eſt, quod Conjunctio hæc mutet Præteritum in ſignificationem Futuri, & vice verſa futurum in ſignificationem Præteriti: quamobrem dici ſolet Vau converſivum.

כְּעֵץ *Kegnetz, Sicut arbor*: Compoſitum ex Adverbio ſimilitudinis כְּ *ſicut*, quod etiam eſt Præpoſitio, *juxta, ſecundum*, & Nomine Maſculino עֵץ *arbor, lignum.*

שָׁתוּל *Sha-thul, Plantata*: Participium Præteritum Pahul dictum, à radice שָׁתַל *plantavit.*

עַל *Gnal, Super*: Præpoſitio, *ſupra, contra.* ſcribitur etiam עָלַי Radix eſt עָלָה *aſcendit*. Hinc עָלֶה *folium*, quod creſcat ſurſum; in conſtructione mutat Segol in Tzere.

פַּלְגֵי *Pal-gè, Rivos*: Nomen Plur. Maſc. conſtructum, à פֶּלֶג *rivus*: radix eſt פָּלַג *diviſit.*

מַיִם *Ma ym, Aquarum*: Dualis Numeri, ſed ſignificationis tam Singularis quam Pluralis, in regimine מֵי *aquæ, aqua.* Duo genera aquarum notat Scriptura, ſuperiores in nubibus, & inferiores in mari & fluminibus; hinc compoſitum cum Adv

bio שָׁמַּ *ibi*, שָׁמַיִם *Cœli*, quob ibi aquæ & nubes.

פִּרְיוֹ *Pir-jo*, *fructum ſuum*: Compoſitum ab affixo (יו) & Nomine Maſculino פְּרִי *fructus*, ob affixum aut regimen, mutatur Chirek ultimæ in Scheva, & Scheva primæ in Chirik. Radix eſt פָּרָה *fructificavit*: in hiphil הִפְרָה *creſcere fecit*; hinc אֶפְרַיִם *Ephraim*.

יִתֵּן *Jit-tèn*, *Dabit*: Eſt tertia Maſc. Futuri Kal, à Verbo radicali נָתַן *dedit*, *donavit*. Hinc Nomen Plur. Maſc. נְתִינִים *Nethinæi*, *Gibeonitæ* donati *Iſraelitis* ad Tabernaculi ſervitia. Verbum eſt Anomalum ex defectivis Pe Nun, ad Paradigma נָגַשׁ quod in tertiâ Futuri Kal habet יִגַּשׁ ſed peculiari anomalia נָתַן habet (..) pro (-)

בְּעִתּוֹ *Begnit-to*, *In tempore ſuo*: Decompoſitum ex Præpoſitione בְּ & affixo וֹ, ac Nomine Maſculino עֵת *tempus*: in Plurali עִתִּים & עִתּוֹת. In Conſtructione Tzere mutatur in Chirik & Thau Raphatum Dageſhatur. Radix eſt עָוָה *pervertit*, nam tempus omnia mutat & invertit; hinc Adverbium temporis עַתָּה *nunc*.

וְעָלֵהוּ *Vegnalè-hou*, *Et folium ejus*. Supra.

יִבּוֹל *Jib-bol*, *Decidet*: Tertia Fut. Kal, à נָבַל *cecidit*, *ſtultus fuit*. Eſt Anomalum ex defectivis Pe Nun, variat à Paradigmate יָשַׁב nam in ultimâ pro (-) habet וֹ propinquius ad paradigma יִפְקֹד hinc נָבָל *vilis*, *ſtultus*, *nebulo*.

וְכֹל *Vechol*, *Et omne*: Simplex כֹּל eſt Nomen omnis Generis & Numeri: ſignificat *omnis*, *totus*; à radice כָּלַל *perfecit*, *abſolvit totum*.

יַעֲשֶׂה

יַעֲשֶׂה *Ja-gna-ſe, Faciet:* Tertia Fut. Kal, à Verbo עָשָׂה *fecit*. Eſt Anomalum ex quieſcentibus Lamed He, Paradigmatis גָּלָה quod dicto tempore habet יִגְלֶה à quo vox præ manibus variat ob regulam gutturalium: nam (ע) non admittit ſub ſe Scheva ſimplex, itaque loco ejus habet (ַ) & literæ præcedenti ſubjicit (ַ) pro Chirik.

יַצְלִיחַ *Jatz-li-ahh, Proſperare faciet:* Tertia Fut. Hiphil regularis, ut יַפְקִיד niſi quod gutturalis advocet Patach furtivum; Radix eſt צָלַח *proſperfuit:* in Hiphil הִצְלִיחַ eſt ſignificationis non tantùm Activæ ſed etiam Paſſivæ.

Verſ. 4.

לֹא *Lo, Non:* Supra.

כֵּן *Chèn, Sic:* Adverbium: eſt quoque Nomen, *rectus, firmus*, à radice כּוּן *aptare, præparare, diſponere:* hinc מָכוֹן *locus.*

הָרְשָׁעִים *Ha-reſha-gnim, Improbi:* De voce ſimplici ſupra. Tantùm hîc notate articulum præfixum הַ Dageſhare literam ſequentem: & quia Reſh eſt indageſhabilis, Patach ſub He mutatur in Cametz, poſt quod Scheva aſt mobile, ſcilicet poſt vocalem longam notatam Metheg accentu Rhetorico.

כִּי אִם *Ki-im, Sed:* Supra *verſ.* 2.

כְּמֹץ *Cam-motz, Sicut gluma:* Componitur ex Adverbio כְּ *ſicut*, quod extruſo articulo הַ (qui Dageſſat ſequentem) ſuſcipit ejus vocalem, & Nomine Maſculino, מֹץ *gluma, palea.*

תִּדְּפֶנּוּ *Tid-p'nen-nu, Diſpellet eam*: Verbum compoſitũ ex Pronomine affixo נּוּ quod ab integro הוּא ille, & תִּדְחֹף Tertia Fœm. Fut. Kal, à radice נָדַף *impulit, diſpulit*, ex defectivis Pe Nun; o affixum hîc mutatur Vau Holem in Scheva.

רוּחַ *Rou-ahh, Ventus:* Nomen commune; ſed hîc Fœm. *ſpritus, ventus*, à rad. רָוַח *reſpiravit.*

Verſ. 5.

עַל כֵּן *Gnal-ken, Quare:* De iſtis ſeparatim prius, conjuncta ſignificant *quapropter.*

יָקֻמוּ *Ja-cu-mu, Stabunt:* Tertia Pluralis Futuri Kal Verbi קוּם *ſtetit*, ipſum eſt paradigma quieſcentium ſecunda radicali: hîc Anomalos mutatur (וּ) in (ָ) רְשָׁעִים

בַּמִּשְׁפָּט *Bam-miſh-pat, In judicio:* Compoſitum ex Præpoſitione בְּ quæ ſuſcipit vocalem extruſi articuli הַ, qui dageſhat ſequentem, & Verbali מִשְׁפָּט *judicium, ritus, modus*: à radice שָׁפַט *judicavit.*

וְחַטָּאִים *Vehhat-ta-im, Et peccatores*, Verſ. 1.

בַּעֲדַת *Ba-gnadath, In cœtu:* Simplex abſolutum eſt עֵדָה regimen mutat primò ה in ת ſecundò, (ַ) in (ַ) tertiò (ָ) in (ַ) Significat *Concilium, cœtum, congregationem*, à radice יָעַד *convocavit, congregavit.*

צַדִּיקִים *Tzad-di-kim, Juſtorum*: Plurale Maſc. à Sing. צַדִּיק *juſtus.* צֶדֶק *juſtitia.* Hinc *Melchizedek Rex juſtitiæ.* Radix eſt צָדַק *juſtus fuit*: Particip. Præt. Kal צָדוֹק *juſtus*: inde *Saducæi* ſecta juſtorum, κατ' ἐξοχὴν, vel potius κατ' ἀντίφρασιν.

כִּי *Ki, Quia:* Verſu 2.

Verſ.

יְהוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים *Vers.* 6.

יוֹדֵעַ *Jo-dè-ang*, *Sciens*: Participium præsens regulare, nisi quod gutturalis ע asciscat sibi Patach furtivum. Radix est יָדַע *cognovit*. יְדֶרֶךְ רְשָׁעִים

תֹּאבֵד *To-bhed*, *Peribit*: Tertia Sing. Fut. Kal. Verbi radicalis אָבַד *periit*. Est Anomalum quiescentium primâ radicali Aleph. Ista in Fut. Kal mutant ֹ ultimæ in (..) & Chirik primæ in ִ Hinc Verbale אֲבַדּוֹן *perditio*, & Diabolus perditionis autor.

PSALMUS VIII.

Versus primus.

לַמְנַצֵּחַ *Lam-natz-tzè-ach*, *Vincenti*: Compositum ex Præpositione לְ *ad*, quæ inservit hic loco articuli Dativi Casus: ejus punctum genuinum est Scheva sed hic extruso articnlo ה assumit ejus vocalem, Dageshֿ excidente ex literâ Schevatâ. Simplex מְנַצֵּחַ est Participium Piel regulare, nisi quod gutturalis ח asciscat sibi Patach furtivum. Radix est נָצַח *vicit*, *excelluit*, *præfectus fuit*: hinc Nomen Masc. נֵצַח *robur*, *æternitas*, quæ omnia vincit. Vult *Bithnerus* Scheva initio hujus vocis esse mobile, sed ejus rationes non persuadent.

עַל *Gnal*, *Super*: Suprà *Psal.* 1. *vers.* 3.

הַגִּתִּית *Hag-git-tith*: Simplex גִּתִּית est Nomen Fœm. significans instrumentum musicum quo psallebant tempore Vindemæ, vel quod inventum fuerat

fuerat à *Philiſtæis* in urbe *Gath*. Radix eſt גַּת *torcular*, in Plurali גִּתּוֹת

מִזְמוֹר *Miz-mor*, *Canticum*: Nomen Maſcul. Pſalmus, à radice זָמַר *putavit*, *præcidit*: in Hiphil וּמַר *cecinit*, quia in canticis ſunt frequentes inciſiones.

לְדָוִד *Leda-vid*, *Davidis*: Simplex דָּוִד homo dilectus Deo & hominibus: à rad. דּוֹד *dilectus*, *patruus*.

יְהוָה *Jeho-vah*, *Domine*: Supra *Pſal.* 1. 2.

אֲדֹנֵינוּ *Ado-nè-nou*, *Deus noſter*: Compoſitum ex Præpoſitione נוּ Pronomine affixo Plurali primæ perſonæ & Nomine Plurali אֲדֹנֵי quod cum affixo (ינוּ) eſt אֲדֹנֵינוּ *Domini mei*: plerumque tamen eſt ſignificationis Singularis & ſimplicis, Dominus: cùm de Deo dicitur, habet ſub literâ penultimâ (ֵ) & cùm de hominibus (ֹ) Singulare eſt אָדוֹן *Dominus*: à radice אָדֶן *baſis*, *fundamentum*, in Plurali אֲדוֹנִים

מָה *Mah*, *Quam*: Pronomen interrogativum: *qui*, *quæ*, *quod*: cùm de perſonis agitur מִי, cùm de rebus, eſt מַה vel מָה: ſolet Dageſhare literam ſequentem, cùm autem ea non eſt Dageſhabilis ut hîc, Patach mutatur in Cametz, quod Cametz licet ſequatur Maccaph, non eſt Chatuph, quia litera ſequens eſt quieſcens.

אַדִּיר *Ad-dir*, *Magnificum*: Nomen Maſc. *magnificus*, *validus*. A radice אָדַר *magnificavit*, *validus fuit*.

שִׁמְךָ *Shim-cha*, *Nomen tuum*: Simplex eſt שֵׁם *nomen*,

nomen, *gloria*, Generis Masc. licet in Plurali habeat שְׁמוֹת In compositione mutatur (‥) in Scheva, & hoc in (.) ubi aliud Scheva sequitur.

בְּכָל *Bechol*, *In omni*: Psal 1. 3.

הָאָרֶץ *Ha-a-retz*, *Terra*: Simplex אֶרֶץ Nomen commune, in Plurali אַרְצוֹת in Singulari prius (ֶ) mutatur in (ַ) cùm præcedit Pronomen denominativum הַ ut hîc. Radix est רוּץ *cucurrit*, quia super terram animalia currunt: vel à רָצַץ *contrivit*, quia conteritur terra ab ambulantibus.

אֲשֶׁר *Asher*, *Quod*: Supra *Psal.* 1. 1.

תְּנָה *Posuisti*: Est Infinitivus positus loco Indicativi, collocando vel collocare pro collocasti, vox est valde Anomala. Radix נָתַן *dedit*, *posuit*, est ex defectivis Pe Nun, quorum paradigma est נָגַשׁ quod in Infinitivo habet גֶּשֶׁת secundum quod נָתַן habere debuit תֶּנֶת, sed hujus loco est תֵּת & תֶּנֶת De radice supra *Psal.* 1. 3.

הוֹדְךָ *Ho-dhecha*, *Gloriam tuam*: Simplex הוֹד Nomen Masc. radicale; *gloria*, *honor*.

עַל־הַשָּׁמַיִם *Gnal-hash-sha-ma-jim*, *Supra Cœlos*, Psal. 1. 3.

Vers. 2.

מִפִּי *Mip-pi*, *Ex ore*: Compositum ex Præpositione מִן *ab*, *de*, *ex*, in compositione hîc abjicitur נ, & compensatur in Dagesh. Altera pars compositionis est Nomen Masc. פֶּה, quod in constructione & compositione legitur פִּי, *os*, *facies*. In Plurali פִּים vel פִּיוֹת & geminate פִּפִּיּוֹת

עוֹלְלִים

עוֹלְלִים *Gno-lelim*, *Infantium*: Plur. Masc. à Sing. עוֹלֵל *infans*, *puer*, major lactente, qui actitare incipit, à rad. עָלַל *operatus fuit facinora sive bona sive mala*; item, *vindemiavit*, *racemavit vites*.

וֹנְקִים *Io-nekim*, *Lactentium*: Plur. Masc. Part. præsentis Kal. Radix est יָנַק *lactavit*, *lac suxit*.

יִסַּדְתָּ *Iis-sad-ta*, *Fundasti*: Secunda Indicativi Piel Verbi radicalis יָסַד *fundavit*.

עֹז *Gnoz*, *robur*, *Fortitudo*: Nomen Masculi. עַז *robostus*, *fortis*, מָעוֹז *urx*, *castellum*; à radice עָזַז *roboravit*, *fortificavit*.

לְמַעַן *Lema-gnan*, *Propter*: Conjunctio causalis, juncta verbo significat *ut*; alias, *propter*, *propterea*.

צוֹרְרֶיךָ *Tzo-rere-cha*, *Hostes tuos*: Plurale Præsentis Participii Kal Verbi radicalis צָרַר idem quod צוּר *hostiliter egit*, *afflixit*, צַר *locus arctus*, *inimicus*. צֹר *rupes*, *acies*.

לְהַשְׁבִּית *Lehash-bith*, *ad compescendum*: Infinitivum regulare Hiphil Verbi שָׁבַת *quievit*, *cessavit*: in Hiphil, *quiescere fecit*: hinc שַׁבָּת & שַׁבָּתוֹן *quies*, *cessatio*, *Sabbatum*.

אוֹיֵב *O-jèbh*, *Inimicus*: Nomen Masc. אֵיבָה *inimicitia*, ab אָיַב *inimicus fuit*.

וּמִתְנַקֵּם *Ou-mith-nak-kem*, *Ultorem*: Participium Hithpael Verbi נָקַם *Vindicavit*, *ultio-*

ne-

nem sumpsit. Hinc Nomina נָקָם & נְקָמָה *Vindicta.*

כִּי *Ki, Cum, quia: Psal.* 1. 2.

Vers. 3.

אֶרֶא *E-re, Aspiciam:* Prima Fut. Kal regularis formæ אֶגְלֶה à רָאָה *vidit.* Est hîc significationis præsentis, in tertiâ Futuri est יִרְאֶה *Providebit.* Participium præsens cum affixo רֹאִי *videns me.*

שָׁמֶיךָ *Sha-me-cha, Cœlos tuos:* Supra *versu* primo.

מַעֲשֵׂה *Ma-gnasè,* Nomen Masc. *Opus, factum,* à עָשָׂה *Fecit,* extra regimen habet in fine (ֶ) non (ֵ) Cùm Pluraliter ponitur, pro מַעֲשִׂים tum abest ה in fine.

אֶצְבְּעוֹתֶיךָ *Ets-begno-the-cha, Digitorum tuorum:* Singulare Fœmininum est אֶצְבַּע *Digitus,* quo pingimus: à צָבַע *pinxit, coloravit:* in Plurali אֶצְבָּעוֹת In constructione (ָ) mutatur in (:) & affixum asciscit ante se ֶי.

יָרֵחַ *Ja-rè-ach, Lunam:* Nomen Masc. *Luna, mensis.* In Plurali יְרָחִים in regimine יַרְחֵי.

וְכוֹכָבִים *Vecho-cha-bhim, Et stellas:* Constructè כּוֹכְבֵי à Sing. Masc. כּוֹכָב *Stella.* אֲשֶׁר

כּוֹנָנְתָּה *Co-nan-ta, Præparasti:* Secunda Præt. Piel regularis cum ה paragogico secundum Paradigma קוּם ex quiescentibus Gnajin Vau, de radice כּוּן *Psal.* 1. 4.

Vers.

Verſ. 4.

מָה *Ma, Quid*: Supra *verſ.* 1.

אֱנוֹשׁ *Enoſh*; Nomen Maſc. *Homo*, à miſeriâ & ægritudine poſt peccatum: Plur. אֲנָשִׁים conſtructè אַנְשֵׁי Radix eſt אָנַשׁ æger & miſer fuit.

תִּזְכְּרֶנּוּ *Tiz-keren-nou, Recorderis illius*: Simplex תִּזְכּוֹר eſt ſecunda Fut Kal. à radice זָכַר *recordatus fuit*, זְכַרְיָה *quem recordatur Deus* זָכָר *memoria* זָכָר *maſculus, familiæ monumentum.*

בֶּן *Bhen, Filius*: Nomen integrum eſt בֵּן in conſtructione (..) mutatur in (.) cum affixo in Scheva, veſ Chirik. Radix eſt בָּנָה *domum ædificavit, liberos procreavit*; inde בַּת *filia*, quaſi בִּנְת. בֵּין verò, cùm eſt Præpoſitio, ſignificat *inter, in medio.*

אָדָם *A-dham, Hominis*: Nom. Maſc. homo quia ex humo אֲדָמָה *terra culta, & rubens*, ab אָדַם *rubens fuit* אָדוֹם *ruber, ruſus.*

תִּפְקְדֶנּוּ *Thiph-kedhen-nou, Viſites eum*: Simplex תִּפְקֹד eſt Fut. Kal. Verbi פָּקַד *viſitavit*, ob affixum mutatur (וֹ) in (:)

Verſ. 5.

וַתְּחַסְּרֵהוּ *Vat-tehhaſ-ſerè-hou, Et deficere feciſti eum*: Simplex תְּחַסֵּר eſt ſecunda Fut. Piel, à radice חָסַר *caruit, defecit, pauper fuit*; in Piel, *deficere fecit, imminuit.*

מְעַט *Megnat, Paululum*: Nom. Maſc. *parvus, paucus*, & Adverbialiter *parum*, à radice מָעַט *parvus fuit.*

אֱלֹהִים

אֱלֹהִים *Elo-him, Deo*: Sngulare אֱלוֹהַּ *Deus, Angelus, magiſtratus*, in quibus divina potentia elucet: Hinc per decurtationem אֵל *Deus*: cum affixo אֵלִי *Deus meus*: Plerique derivant ab אַיִל *fortitudo, robur*: אֵל etiam eſt Pronom. Plurale *illi, iſti.*

כָּבוֹד *Cha-bhod, Gloriâ*: Nomen Maſc. à rad. כָּבַד *gravis fuit, honoratus fuit.*

וְהָדָר *Veha-dhar, Et honore*: Simplex eſt Nom. Maſc. *decor, majeſtas*, à radice הָדַר *honoravit decoravit.*

תְּעַטְּרֵהוּ *Tegnat-terè-hou, Coronaſti eum*: Simplex תְּעַטֵּר eſt ſecunda Fut. Piel à rad. עָטַר *circumcinxit, coronavit*, עֲטָרָה *corona.*

Verſ. 6.

תַּמְשִׁילֵהוּ *Tam-ſhi-lè-hou, Dominari feciſti eum*: Simplex תַּמְשִׁיל eſt ſecunda Fut. Hiphil, à rad. מָשַׁל *dominatus fuit, Proverbia locutus eſt*; Hinc Nomen מָשָׁל *Proverbium, ſimilitudo, ſententia*, Plur. מְשָׁלִים & conſtructè מִשְׁלֵי

בְּמַעֲשֵׂי *Bema-ğnaſè, In operibus*: Verſ. 3.

יָדֶיךָ *Ia-dhe-cha, Manuum tuarum*: Simplex integrum eſt יָדַיִם duale, à יָד *manus, pars, ripa.*

שַׁתָּה *Shat-ta, poſuiſti*: Secunda Præt. Kal à paradigma קוֹם à rad. שׁוּת *poſuit*; Duplex e

hîc Anomalia: Primò, adjicitur in fine ה paragogium: Secundò, per Dageſh forte mergitur ת Thematis in ת Characteriſtico perſonæ.

תַּחַת *Ta-hhath*, *Sub*: Præpoſitio *infra*, *inferne*; Item, *propterea quod*, *pro*, *loco*: hinc Nomen תַּחְתִּי *inferior*.

רַגְלָיו *Ragh-laou*, *Pedibus ejus*: Simplex eſt רֶגֶל Nomen Commune. *Pes*, in duali רַגְלַיִם in regimine רַגְלֵי cum affixo tertiæ perſonæ רַגְלָיו verbum רָגַל eſt, *inveſtigare*, *explorare*, *obtrectare*.

Verſ. 7.

צֹאן *Tſo-ne*, *Pecus*: Nomen Commune Numeri tantum Singularis, ſed ſignificatione Pluralis: Radix eſt צָאַן *pecus*, *grex ovium*, vel *caprarum*: duplex eſt hîc anomalia, abjicitur א radicale, & adjicitur ה.

וְאֲלָפִים *Va-ala-phim*, *Et boves*: Singulare eſt אֶלֶף *mille*, in Plurali *millia*, item *boves*, אַלּוּף *dux*, item *bos*. Verbum אָלַף *didicit*; hinc אֶלֶף literarum prima cæteras ducens.

כֻּלָּם *Kul-lam*, *Omnes*: Compoſitum ex כֹּל *omnis*, & ם affixo Plur. tertiæ Perſ. Affixum mutat Cholem in Kibbutz.

גַּם *Gham*, Adverb. *etiam*, *quoque*.

בַּהֲמוֹת *Ba-hamoth*, *Animalia*: Plur. conſtructum, integrum eſt בְּהֵמוֹת *pecora*: item *Elephas pecudum maximus*: Singulare eſt בְּהֵמָה & בְּהֵמֹת *beſtia*, *pecus*.

שָׂדָי *Sa-dhai*, Nomen Maſc. *Ager*: Vulgo legitur

gitur שָׁדַד, Verbum שָׁדַד est, *agrum occavit*: Sed cum שׁ punctato dextrosum, & ד Dageshato, est unum ex Nominibus DEI, *omnipotens*, qui potest omnia vastare & destruere, à שָׁדַד *vastavit, destruxit*; vel ad omnia sufficiens, à Pronomine שֶׁ & דַי *sufficientia, abundantia.*

Vers. 8.

צִפּוֹר *Tsip-por*, Nomen commune: *avis, alatum, passer.* Radix est צָפַר *avolavit.* שָׁמַיִם וּדְגֵי *Ou-dheghè*, *Et pisces*: Plurale constructum: Singulare est דָּג *piscis*, à radice דוּג *piscari*, דַּיָּג *piscator*, pro Fœm. דַּיָּגָה constructè דַּיַּת

יָם *Jam*, Nomen Masc. *Mare*, item *Occidens*, quia mare magnum seu Mediterraneum rubro & aliis *Judææ* maribus multò majus ad Occidentem *Judææ* situm fuit. Plurali יַמִּים absque Dagesh יַמִּים *Muli*, ab Equo & Asinâ producti.

עֹבֵר *Gno-bher, Transiens*: Partic. Præs. Kal à Verbo עָבַר *transivit, transgressus est*: hinc עֵבֶר *vadum, transitus*: item *trans ultra*; etiam *Heber* nepos *Shemi*: hinc עִבְרִי *Hebræus*, vel quia orti eb *Hebero*, vel quod eorum primus *Abraham* natus sit in *Chaldæâ* trans fluvium *Euphratem.*

אָרְחוֹת *Or-hhoth, Semitas*: Plurale constructum, integrum est אֹרְחוֹת à Singul. אֹרַח *iter, via, semita*, à rad. אָרַח *iter fecit.* יַמִּים

Versus ultimus idem est cum primo.

Psal

PSALMUS XV.

Verſus primus.

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה מִי *Pſalmus Davidis, Domine quis:* Hæc ſupra.

יָגוּר *Ja-ghour, Commorabitur:* Tertia Fut. Kal formæ קוֹם à rad. גור *habitavit, commoratus fuit, peregrinus fuit, metuit;* Hinc Nomen גור & גור *catulus,* גֵּר *peregrinus,* מָגוֹר *formido.*

בְּאָהֳלֶךָ *Beo-hole-cha, In tabernaculo tuo:* Simplex eſt Nom. Maſc. אֹהֶל *tentorium,* Plur. אֳהָלִים in regimine mutatur (ָ) in (ַ) item (וֹ) in (ֹ) affixum autem ךָ poſtulat ante ſe (ַ) Verbum אָהַל eſt, *tentorium figere.* מִי

יִשְׁכֹּן *Jiſh-con, Habitabit:* Tertia Fut. Kal à שָׁכַן *habitavit:* מִשְׁכָּן *habitatio, tabernaculum.*

הַר *Har, Monte:* Nomen Maſc. conſtructum, abſolutum eſt הָר vel הָרָר.

קָדְשֶׁךָ *Kod-ſhe-cha, Sanctitatis tuæ:* Simplex קֹדֶשׁ *ſanctitas:* in conſtructione mutatur ֹ in (ָ) & (ַ) in (ְ) affixum autem ךָ requirit ante ſe (ַ) radix eſt קָדַשׁ *ſanctus fuit,* קָדוֹשׁ *ſanctus,* מִקְדָּשׁ *Sanctuarium.*

Verſ. 2.

הוֹלֵךְ *Ho-lèch, Ambulans:* Pſal. 1. 1.

תָּמִים *Ta-mim:* Nom. Maſc. *Integer, perfectus,* item *integritas,* תֻּמִּים idem, etiam quid ſecretum incluſum pectorali Pontificis. Radix eſt תָּמַם

absolvi, perfici, consumi. תָּם *perfectus,* תּוֹם *perfectio & perfectus.*

וּפֹעֵל *Ou-pho-gnèl, Et faciens:* Partic. Præs. Verbi פָּעַל *fecit, operatus est,* פֹּעַל *opus,* פְּעֻלָּה *opus, & operis merces:* מִפְעָלֵי *opera.*

צֶדֶק *Tze-dek, Iustitiam:* Psal. 1. 5.

וְדֹבֵר *Ve-dho-bhèr, Et loquens:* Particip. Præs. Verbi דָּבַר *locutus est:* hinc דָּבָר *Verbum,* דְּבִיר *Templi adytum, unde loquebatur Deus.* דְּבוֹרָה *apis,* à bombo & garritu מִדְבָּר *desertum,* κατ' ἀντιφρασιν, *ubi nullus sermo.*

אֱמֶת *E-meth,* Nom. Fœm. *Veritas:* contractum quasi אֲמֶנֶת: Radix est אָמַן *nutrivit:* in Hiph. *credidit, fisus fuit ut veraci:* אֱמוּנָה *veritas,* אָמְנָם *verè,* אָמֵן *veritas;* & Adverbialiter *verè, certe.*

בִּלְבָבוֹ *Bil-bha-bho, In corde suo;* Simplex absolutum est לֵבָב Nom. Masc. *cor, animus, medium:* contracte לֵב & Fœm. לִבָּה idem.

Vers. 3.

רָגַל *Ra-ghal, Obloquutus est:* Psal. 8. 7 לֹא

לְשֹׁנוֹ *Lesho-no, Lingua sua:* Simplex absolutum est לָשׁוֹן *lingua, sermo.* לֹא עָשָׂה

לְרֵעֵהוּ *Lerè-gnè-hou, Amico suo:* Simplex absolutum est רֵעַ *amicus, proximus,* מֵרֵעַ idem; radix est רָעָה *pascere, socium & amicum esse:* hinc Part. cum affixo, רֹעִי *pastor meus.*

רָעָה *Ra-gna,* Nom. Fœm. *Malitia, malum.* Masc. est רַע *malus,* à rad. רוּעַ *malus fuit.*

חֶרְפָּה

וְחֶרְפָּה *Ve-hher-pa, Probrum, opprobrium:* rad. חָרַף *exprobravit, probro aut contumeliâ affecit:* hinc Nomen חֹרֶף *hiems, terræ probrum.*

נָשָׂא לֹא *Nasa,* Præt. Kal, *accepit, sustulit, elevavit* hinc נָשִׂיא *Princeps, supra populum elevatus,* מַשָּׂא *onus.* שְׂאֵת *excellentia,* cum שׂ dextro in Hiphil הִשִּׁיא *decepit,* מַשָּׁאוֹן *deceptio.* עַל—

קְרֹבוֹ *Kero-bho, Proximo suo:* Simplex absolutum est קָרוֹב *propinquus:* à rad. קָרַב *appropinquavit, obtulit,* קָרְבָּן *oblatio,* קֶרֶב *medium, intestinum, venter.*

Vers. 4.

נִבְזֶה *Nibh-ze, Contemptus:* Part. Præs. Niphal Verbi בָּזָה *contempsit,* formæ גָּלָה.

בְּעֵינָיו *Begnè-nau, In oculis ejus:* Simplex est עֵינֵי duale contractum absolutè עֵינַיִם à Sing. עַיִן constructè עֵין *oculus,* item *fons,* מַעְיָן *fons.*

נִמְאָס *Nim-as, Rejectus:* Præt. Niphal Verbi מָאַס *sprevit, contempsit, rejecit.*

וְאֶת *Veeth,* Compositum ex Conjunct. וְ *et,* & articulo Accusativi Casus אֶת, ante Maccaph punctum habet (ֶ) alias vel (.) vel וֹ. אֵת Nomen significat *ligonem.*

יִרְאֵי *Iir-è, Timentes:* Plurale constructum, absolutum est יְרֵאִים à Sing. יָרֵא Nom. Masc. *timens, metuens,* à rad. יָרֵא *metuit:* in Part. Niphal נוֹרָא *reverendus, terribilis.* יְהֹוָה

יְכַבֵּד *Iechab-bèdh, Honorabit:* Fut. Piel Verbi

כָּבַד *gravis fuit*: in Piel, *gravem fecit, honoravit*: hinc כָּבֹד *gloria, honor.*

נִשְׁבַּע *Nish-bang, Iuravit*: Præt. Niph. in Kal non usurpatur. Radix est שֶׁבַע *septem*, שָׁבוּעַ *septimana*, item *juramentum*, cùm שׂ sinistro est, *saturari, satiari*: hinc Nomen שָׂבֵעַ *satur.*

לְהָרַע *Leha-rang, Affligere*: Infinitivum Hiphil Verbi רוּעַ *malus esse*, vers. 3. וְלֹא

יָמִר *Ja-mir, Mutabit*: Fut. Hiphil secundum Paradigma קוּם à verbo מוּר usitato tantum in Hiphil, הֵמִיר *mutavit*, תְּמוּרָה *permutatio*, מוֹר *myrrha*,

Vers. 5.

כַּסְפּוֹ *Cas-po, Pecuniam ejus*: Simplex est כֶּסֶף Nom. Masc. *argentum, pecunia*: in regimine ultimum (ֶ) mutatur in (:) & primum in (-) à rad. כָּסַף *desideravit*, quia pecuniæ nimiumsolent desiderari. לֹא-כָּתַן non dedit

בְּנֶשֶׁךְ *Bene-shech, In usuram*: Simplex נֶשֶׁךְ est Nom. Masc. *usura, mordens*; Usura verò tolerabilis & legitima dicitur תַּרְבֵּית *incrementum*, etsi omnis usura Lege Politicâ Judæi à Judæo vetari videatur. Radix est נָשַׁךְ *momordit.* וְ

שֹׁחַד *Sho-hhad, Munus*: Nom. Masc. à שָׁחַד *muneravit, munus exhibuit.*-עַל

נָקִיא *Na-ki*, Nom. Masc. *Purus, innocens*, à נָקָה *innocens fuit*, נִקָּיוֹן *puritas, innocentia.* לֹא

לָקַח *La-kahh, Accepit*: Præt. Kal. hinc Nom. Masc. לָקַח doctrina accepta à Magistro, מַלְקוֹחַ *faux*, quâ capitur cibus. אֵלֶּה - עֹשֵׂה מוֹט

יִמּוֹט *Jim-mot*, *Movebitur*: Tertia Fut. Niphal formæ קוֹם à Verbo מוֹט *motus fuit, vacillavit, declinavit*: hinc Nom. Masc. מוֹט *dimotio*.

עוֹלָם *Gno-lam*, Nom. Masc. *Æternitas, sæculum, duratio abscondita*, à עָלַם *latuit*, עֶלֶם *puer*, sub curâ parentum latens, עַלְמָה *virgo*.

PSALMUS XIX.

Versus primus.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד *Lam-natz-tzè-ach, Mizmor, Leda-vid*: De tribus hisce vocibus *Ps.* 8. *v.* 1.

הַשָּׁמַיִם *Hash-sha-ma-jim, Cœli*: *Psal.* 1. 3.

מְסַפְּרִים *Mesap-perim, Enarrantes*: Sing. מְסַפֵּר est Præs. Part. Piel Verbi סָפַר *Psa.* 1. 1.

כְּבוֹד *Kebhod, Gloriam*: *Psal.* 8. 5.

וּמַעֲשֵׂה *Ou-ma-gnasè, Opus*: Psal. 8. 3.

אֵל *El, Dei*: Psal. 8. 5.

יָדָיו *Ia-da-ou, Manuum ejus*: Psal. 8. 6.

מַגִּיד *Mag-gidh, Declarans*: Part Præs. Hiphil formæ נָגַשׁ Verbi נָגַד quod non est in usu in Kal sed in Hiphil; הִגִּיד est, *enunciavit, declaravit* à rad. נֶגֶד *antè, coram*: hinc נָגִיד *Antecessor, Dux, Princeps*.

הָרָקִיעַ *Ha-ra-ki-ang, Firmamentum*: Simple רָקִיעַ Nom. Masc. *expansum*, à rad. רָקַע *expandi*

Verſ. 2.

יוֹם *Iom, Dies.* Pſal. 1. 2.

יַבִּיעַ *Iab-bi-ang, Eructabit*: Fut. Hiphil formæ נָגַשׁ, gutturalis ע aſciſcit Patach furtivum. Radix eſt נָבַע *eructavit*, ad modum fontis & ſcaturiginis, hinc מַבּוּעַ *ſcaturigo, fons.*

אֹמֶר *O-mer, Sermonem*: Nom. Maſc. in Plur. אֲמָרִים: in regimine אִמְרֵי Radix eſt אָמַר *dixit, loquutus eſt.*

וְלַיְלָה לְלַיְלָה *Velai-la, lelai-la, Et nox ad noctem:* Pſal. 1. 2.

יְחַוֶּה *Iehhav-veh, Annunciabit*; Fut. Piel formæ גָּלָה. Radix eſt חָוָה inuſitatum in Kal, ſed in Piel חִוָּה eſt, *indicavit, annunciavit.*

דַּעַת *Da-gnath, Scientiam*: Nom. Fœm. a יָדַע *ſcivit, cognovit*, Pſal. 1. 6. יְדְעֹנִי *Ariolus, Magus.*

Verſ. 3.

אֵין *èn, Non*: Legitur etiam אַיִן Adver. negandi, *non*, item, *nemo, nihil*, cum Præpoſitione מִן מֵאַיִן *de nihilo*: אַיִן etiam eſt Adverb. loci, *unde.*

דְּבָרִים *Debba-rim, Verba*: Pſal. 15. 2.

בְּלִי *Beli, Non*, vel *ſine, præter, abſque*, בִּלְתִּי idem. Radix eſt בַּל *non, nequaquam.*

נִשְׁמָע *Niſh-mang, Anditur*: Præt. Niphal Verbi שָׁמַע *audivit*, שֵׁמַע *rumor*, שְׁמוּעָה *fama.*

קוֹלָם *Ko-lam, Vox eorum*: Simplex קוֹל *vox, ſonus*, Nom. Maſc. In plurali tamen habet קוֹלוֹת *voces, tonitrua.*

Bechol

בְּכָל־הָאָרֶץ *Bechol–ha-a-retz, In omnem terram: Pſal.* 8. 1. & *Pſal.* 1. 3.

יָצָא *Ia-tza, Exivit*: Præt. Kal in Hiphil הוֹצִיא *produxit*: hinc מוֹצָא Nom. Maſc. *exitus.*

Verſ. 4.

קַוָּם *Kav-vam, Linea eorum*: Simplex קַו *linea*, Nomen Maſc. Verbum קָוָה *expectavit*, in Niphal eſt, *congregari, confluere*: hinc מִקְוֶה *expectatio*, item *collectio*, conſtructe תִּקְוַת מִקְוֵה idem.

וּבִקְצֵה *Ou-bhik-tzè, Et in extremitate*: Simplex קְצֵה eſt Nom. Maſc. conſtructum: abſolutum vero eſt קָצֶה *finis, extremum*: etiam קָצֶה eſt Nom. Fœm. in Plur. קְצוֹת, in regimine קִצְוֹת à rad. קָצָה vel קָצַץ *ſcidit, amputavit*, קֵץ *finis.*

תֵּבֵל *Thè-bhèl*, Nom. Maſc. *Orbis terrarum*: verò eſt *confuſio*, à בָּלַל *confudit.*

מִלֵּיהֶם *Mil-lè-hem, Sermones eorum*: Simplex מִלֵּי eſt Plur. conſtructum, abſolutum מִלִּים eſt à Sing. Fœm. מִלָּה *vox, verbum*, à rad. מָלַל *loquutus eſt.*

לַשֶּׁמֶשׁ *Laſh-ſhe-meſh, Soli*: Simplex שֶׁמֶשׁ *Sol*: Nom. Maſc. quidam deducunt à rad. Chaldaicâ שְׁמַשׁ *miniſtravit*, quod Sol miniſtret lumen Orbi.

שָׂם *Sam, Poſuit*: Præt. Kal Verbi שׂוּם formæ שָׁם autem cum שׂ dextro eſt Adver. *ibi, illic.*

אֹהֶל *O-hel, Tabernaculum*: Pſal. 15. 1.

Verſ. 5.

כְּחָתָן *Kehha-than, Sicut ſponſus*: Simplex חָתָן

Nom

Nom. Masc. *sponsus, gener,* חָתָן *socer.* Radix חָתַן usitata in Hithpael הִתְחַתֵּן *affinitatem co traxit.*

מֵחֻפָּתוֹ *Mè-hhup-pa-tho, De thalamo suo:* D compositum à Præp. מִן & affixo וֹ & Nomine a soluto חֻפָּה *thalamus, cubiculum, tectum:* à ra חָפַף *protexit:* hinc חוֹף *portus,* ubi protegunt naves à ventis.

וְיָשׂוֹשׂ *Ja-sis, Lætabitur:* Fut. Hiphil formæ ם à rad. שׂוֹשׂ *gaudere:* hinc Nomina Masculina שׂוֹשׂ & מָשׂוֹשׂ *lætitia.*

כְּגִבּוֹר *Kegib-bor, Sicut robustus:* Simpl גִּבּוֹר *potens, fortis,* à rad. גָּבַר *validus fuit:* hi גֶּבֶר *vir,* גְּבִיר *Dominus, herus.*

לָרוּץ *La-routs, Ad currendum:* Simplex רוּץ Infinit. Kal formæ סַב nisi quod וּ sit loco וֹ: hi Nom. Masc. רָץ *cursor.*

אֹרַח *O-rahh, Via:* Psal. 8. 8.

Vers. 6.

מוֹצָאוֹ *Mo-tsa-o, Egressus ejus:* vers. 4.

וּתְקוּפָתוֹ *Ou-thekou-pha-tho, Et revolutio ejus* Simplex תְּקוּפָה *revolutio, circuitus, circulus,* rad. יָקַף *circumivit.*

נִסְתָּר *Nis-tar, Absconditum:* Præs. Niphil סָתַר *abscondit:* hinc Masculina סֵתֶר & סְתָרִים *latibulum.*

מֵחַמָּתוֹ *Mè-hham-ma-tho, A calore ejus:* Sim plex חַמָּה *calor* à חָמַם *incaluit.* חוּם *fuscum calore,* חַם *calidus,* חוֹם *calor, æstas..*

To-ra

Verſ. 7.

תּוֹרַת יְהוָה *To-rath Jeho-va, Lex Domini*: Pſal. 1. 2.

תְּמִימָה *Tèmi-mah, Perfecta*: Pſal. 15. 2.

מְשִׁיבַת *Meſhi-bhath, Convertens*: Part. Præſ. Hiphil formæ קוֹם à rad. שׁוּב *redire*, in Hiphil, *redire fecit, convertit*, תְּשׁוּבָה *reditus, reſponſio*, cum שׁ ſiniſtro eſt, *caneſcere*: hinc שֵׂיב *canities*.

נֶפֶשׁ *Na-pheſh, Animum*: Sine accentu, נֶפֶשׁ eſt Nom. commune, *anima, vita, mens, concupiſcentia, halitus, cadaver*; cùm accentus eſt in penultimâ, ut hîc, (ֶ) mutatur in (ַ) in Plurali נְפָשׁוֹת, cum affixo נַפְשִׁי *anima mea*.

עֵדוּת *Gnè-douth, Teſtimonium*: Nom Fœm. à rad. עוּד uſurpatur in Hiphil, הֵעִיד *conteſtatus eſt*; hinc עֵד Nom. Maſc. *teſtis*.

נֶאֱמָנָה *Ne-ema-nah, Verum*: Præſ. Part. Niphal regulare, niſi quod gutturalis א pro ſimplici (ְ) habeat (ֱ) & punctet præcedentem cum (ֶ) loco (ַ) de radice אָמַן

מַחְכִּימַת *Mahh-ki-math, Sapientem faciens*: Part. Præſ. Fœm. Hiphil Verbi חָכַם *ſapiens fuit*: hinc Nom. Maſc. חָכָם *ſapiens*, & Fœm. חָכְמָה *ſapientia*, חַכְמוֹנִי *Doctor ſapientiæ*.

פֶּתִי *Pe-thi, Simplicem*: Nom. Maſc. *fatuus, imperitus*, item *ſtultitia, fatuitas*; Radix eſt פָּתָה *perſuaſus fuit, ſeductus fuit*, פּוֹתֶה *ſimplex, fatuus*.

Verſ. 8.

פִּקּוּדִי *Pik-kou-dè, Mandata*: Plur. conſtructum ſine Singulari, à rad. פָּקַד *viſitavit, præfecit, commiſit, mandavit*, פָּקִיד *præfectus*, Pſal. 8. 4.

יְשָׁרִים *Jeſha-rim, Recta*: Sing. יָשָׁר eſt Nom. Maſc. *rectus, integer*, à rad. יָשַׁר *rectus fuit*, in Hiphil יִשֵּׁר *direxit*: hinc יֹשֶׁר *æquitas*, מֵישָׁרִים Nom. Plur. *rectitudines*.

מְשַׂמְּחֵי *Meſam-mehhè, Lætificantia*: Plural. conſtr. Part. Piel à Verbo שָׂמַח *lætatus fuit*: hinc Nom. Maſc. שָׂמֵחַ *lætus*, שִׂמְחָה *lætitia*.

לֵב *Lèbh, Cor*: Pſal. 15. 2.

מִצְוַת *Mitſ-vath, Præceptum*: Nom. Fœm. conſtructum à rad. צָוָה *præcepit*.

בָּרָה *Ba-ra, Purum*: Nom. Fœm. pro Maſc. בָּר *purus, mundus*, à rad. בָּרַר *expurgavit*, בָּר *frumentum purum & optimum*, בָּרִית *ſmegma* quod expurgat.

מְאִירַת *Mei-rath, Illuminans*: Part. Fœm. Hiphil Verbi אוֹר *illuminari*, in Hiphil הֵאִיר *illuminavit*: hinc Nom. אוֹר *lux*, אוּר *ignis*: Plur. אוּרִים *ignes*, lapides illuſtrantes, מָאוֹר *lumen*.

עֵינַיִם *Gnè-na-jim, Oculos*: Pſal. 15. 4.

Verſ. 9.

יִרְאַת *Jir-ath, Timor*: Nom. Fœm. conſtructum à rad. יָרֵא *timuit*, Pſal. 15. 4.

טְהוֹרָה *Teho-rah, Purus*: Nom. Fœm. pro Maſc.

ſcul. טָהוֹר *purus*: à radice טָהַר *mundus fuit*.
עֹמֶדֶת *Gno-me-deth, Stans*: Part. Præſ. Fœm.
l Verbi עָמַד Pſal. 1. 1.
לָעַד *La-gnad, In æternum*: Simplex עַד vel עֲדִי
t Nom. Maſc. *æternitas, ſæculum*. עַד etiam &
ע eſt Adv. loci & temporis, *uſque ad, donec*:
d. eſt עָדָה *ornavit, tranſivit*.
מִשְׁפְּטֵי *Miſh-pete, Judicia*: à Singul. מִשְׁפָּט
al. 1. 5.
אֱמֶת *Emeth, Veritas*: Pſal. 15. 2.
צָדְקוּ *Tſa-dekou, Iuſta ſunt*: Pſal. 1. 5.
יַחְדָּו *Iahh-dau, Simul*: Adver. יַחַד *idem, una,*
riter, à rad. יָחַד *univit, adunavit*: hinc Nom.
laſc. יָחִיד *unicus, ſolitarius, unigenitus*.

Verſ. 10.

הַנֶּחְמָדִים *Han-ne-hhema-dhim, Deſiderabilia*:
implex Singul. נֶחְמָד Part. Niphil regulare, niſi
uod ח punctet ſe & præcedentem ſecundum regu-
am gutturalium. Radix eſt חָמַד *deſideravit, con-*
upivit: hinc חֶמְדָּה & מַחְמַד *deſiderium*.
מִזָּהָב *Miz-za-habh, Præ auro*: Simplex זָהָב
urum, item *lex aurea*.
וּמִפַּז *Ou-mip-paz, Præ auro ſolido*: Simplex
פָּז *aurum ſolidum & purum*, à rad. פָּזַז *conſolida-*
vit: אוֹפָז *regio, ubi aurum ſolidiſſimum, Ophir*.
רָב *Rabh, Multo*: Nom. Maſc. *multus, mag-*
us, magiſter, à radice רָבַב *multus fuit, multipli-*
atus eſt: hinc רוֹב *multitudo*, רִבּוֹא *myrias*. Cum
ffixis רַבּוֹנִי & רַבִּי *magiſter meus*.

מְתוּקִים

מְתוּקִים *Methou-kim, Suavia*: Plur. P
Præt. Kal Verbi מָתַק *dulcis fuit.*

מִדְּבַשׁ *Mid-debhaſh, Præmelle*: Simplex שׁ
Nom. Maſc. *mel, dulcedo, palma.*

נֹפֶת *No-pheth*, Nom. Fœm. *Diſtillatio, fav*
à rad. נוּף *ſtillavit, agitavit,* תְּנוּפָה *agitatio.*

צוּפִים *Tſou-phim, Favorum*: Nom. Plur
Maſc. à Sing. צוּף *favus*, à rad. צוּף *fluxit.*

גַּם *Gam*, Eſt Conjunctio copulativa, *Etia*
quoque:

Verſ. 11.

עַבְדְּךָ *Gnabh-decha, Servus tuus*: Simp.
eſt Nom. Maſc. *ſervus*, à rad. עָבַד *ſervivit, op*
ratus eſt, עֲבוֹדָה *ſervitus.*

נִזְהָר *Niz-har, Admonetur*: Præt. Niph. Ve
bi זָהַר *ſplenduit*, item *admonuit*: Hinc Verba
זֹהַר *ſplendor.*

בְּשָׁמְרָם *Beſhom-ram, In cuſtodiendo ea*: Sim
שְׁמוֹר eſt Infinit. Verbi שָׁמַר *cuſtodivit*, ob affi
mutatur ו in (:) quod vertit præcedens ר in
Hinc derivatur שָׁמִיר *ſentis hortum cuſtodien*
item *adamas*, qui diu ſervatur incorruptus, & Nom
Maſc. Plur. שְׁמָרִים *fæces*, quæ vinum conſervan
& שְׁמֻרוֹת *cuſtodiæ, vigiliæ,* מִשְׁמוֹר *cuſtodia*
carcer.

עֵקֶב *Gne-kebh, Merces*: Nom. Maſc. *fructu*
præmium: Item Adverb. *ad finem, propterea*
quod. Radix eſt עָקֵב *calcaneus, finis, extremu*

Hin

nc Verbum עָקַב *calcaneo ſuppoſito evertit, ſup-*
antavit : עָקֹוב *fraudulentus.*

Verſ. 12.

שְׁגִיאוֹת *Shegi-oth, Errores* : Plur. Fœm. à rad. שָׁגָה *erravit* : hinc שְׁגִיוֹן *cantio erratica per mul-*
os Muſicæ tonos.

תָּבִין *Ta-bhin, Intelliget* : Fut. Hiph. Verbi בִּינָה *intellexit*, ſecundum Paradigma קוֹם hinc תְּבוּנָה *ſapientia, intelligentia.*

מִנִּסְתָּרוֹת *Min-niſ-ta-rotb, Ab abſconditis* : Sing. ſimp. נִסְתָּרָה eſt Part. Præſ. Fut. Niph. Verbi סָתַר *ver.* 6.

נַקֵּנִי *Nak-kè-ni, Purga me* : Simp. נָקָה eſt Imp. Piel Verbi נָקָה *mundus fuit*, in Piel, *mun-davit*, item ſignificatione paſſivâ vel neutrâ, *mun-dus fuit* : hinc נָקִי *purus*, & נְקִיוֹן *puritas*. *Verſ.* 14.

מִזֵּדִים *Miz-zè-dhim, A ſuperbis* : Simp. Sing. זֵד Nom. Maſc. *ſuperbus*, זָדוֹן *ſuperbia* : Ra-dix eſt זוד *ſuperbivit.*

חֶשׁוֹךְ *Hha-ſoch, Cohibuit* : Imp. Kal Verbi חָשַׁךְ ſed cum שׂ dextro חָשַׂךְ eſt, *obſcuravit* : hinc חֹשֶׁךְ *tenebræ*, מַחְשָׁךְ idem.

אַל *Al*, Adv. *Ne, nequaquam.*

וְיִמְשְׁלוּ *Iim-ſhelou, Prævaleant* : Fut. Kal Ver-bi מָשַׁל *Pſal.* 8. 6.

אֵיתָם *è-tham, Perfectus ero* : 1. Fut. Niph. irregulariter, pro אֶתָּם formæ סַב Rad. eſt תָּמַם *Pſal.* 15 2.

מִפֶּשַׁע

מִפֶּשַׁע *Mip-pe-ſhang, A peccato*: Simp. ע *peccatum, rebellio*, à פָּשַׁע *defecit, rebellavit.*

Verſ. 14.

וְיִהְיוּ *Ieh-jou, Sint*: 3. Fut. Kal Verbi הָיָה *Pſ.* 1.

לְרָצוֹן *Lera-tſon, In beneplacitum*: Simp. ן *voluntas, beneplacitum*, à רָצָה *voluit, benevolus fu*

אִמְרֵי *Im-rè, Verba*: Pl. conſtr. vocis אֹמֶר *v*

פִּי *Pi, Oris mei*: Pſal. 8. 2.

הֶגְיוֹן *Heg-jon, Meditatio*: Pſal. 1. 2.

לְפָנֶיךָ *Lepha-ne-cha, in conſpectu tuo*: Sim eſt Plur. conſtr. Abſolutè פָּנִים *facies, vultus*, c Nom. פְּנוּאֵל אֵל *facies Dei*. Rad. eſt פָּנָה *aſpex*

צוּרִי *Tſou-ri, Rupes mea*: Sim. צוּר *petra, r pes, acies*, à צוּר *arctavit, preſſit, hoſtis fuit*; h צַר *hoſtis, anguſtiæ.*

גֹּאֲלִי *Go-ali, Redemptor meus*: Simp. גּאֵל Part. Præſ. Verbi גָּאַל *redemit*, affixum mutat .. in

---

PSALMUS XXIII.

Verſus primus.

מִזְמוֹר לְדָוִד *Miz-mor leda-vid, Pſalmus Dav dis*: Pſal. 8. 1.

יְהוָה רֹעִי *Ieho-va ro-gni, Iehova paſtor me* vel, *paſcens me*: Pſal. 1. 2. & 15. 3.

לֹא אֶחְסָר *Lo ehh-ſar, Non indigebo*: Pſal. 1. tantum obſervate verbum חָסַר in ultima Fut

lo

loco Vau Cholem habere Patach, quod Accentus Athnach mutat in ָ.

Verſ. 2.

בִּנְאוֹת *Bin-oth, In paſcuis:* Simplex נְאוֹת eſt Plur. Fœm à Sing. נָוֶה *caula*, paſcuum ubi habitant quaſi & jacent pecora. Radix eſt נָוָה *habitavit*. Secundum regulam Ehevi, Vau radicale mutatur in Aleph.

דֶּשֶׁא *De ſhe, Herbidis* vel *herbæ*: Nom. Maſc. *herba, gramen*, à rad. דָּשָׁא *herbaſcere*.

יַרְבִּיצֵנִי *Iar-bi-tſè-ni, cubare faciet me*: Simp. יַרְבִּיצֵ eſt Fut. Hiph. Ver. רָבַץ *cubavit*, מַרְבֵּץ *cubile*.

עַל־מֵי *Gnal-me, Super aquas*: Pſal. 1. 3.

מְנוּחוֹת *Menou-hhoth, Quietum*: à Singulari מְנוּחָה *quies*. Rad. eſt נוּחַ *quievit*: hinc Nom. Maſc. נוֹחַ & מָנוֹחַ *requies*.

יְנַהֲלֵנִי *Jena-ha-le-ni, Deducet me*: Simp. יְנַהֵל Fut. Piel Verbi נָהַל *deduxit*.

Verſ. 3.

נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב *Naph-ſhi jeſho-bhèbh, Animam meam reſtituet*: Pſal. 19. 7.

יַנְחֵנִי *Jan-hhè-ni, ducet me*: Simplex יַנְחֶה eſt Fut. Hiphil Verbi נָחַה *duxit, adduxit*: hinc מִנְחָה *oblatio*.

בְּמַעְגְּלֵי *Bemang-gelè, In orbitis*: Simplex Singulare eſt מַעְגָּל *orbita, via plauſtralis*: עֲגָלָה *plauſtrum*, cujus rotæ rotundæ: עֵגֶל *plauſtralis vitulus*. Radix eſt עָגוֹל *rotundum*.

צֶדֶק *Tse-dek, Justitiæ*: Psal. 1. 5.

לְמַעַן *Lema-gnan, Propter*: Psal. 8. 2.

שְׁמוֹ *Shemo, Nomen ejus*: Sim. שֵׁם *Nomen*, Ps. 8.

Vers. 4.

גַּם *Gam, Etiam*: Psal. 8. 7.

כִּי *Ki, Quando*: Psal. 1. 2.

אֵלֵךְ *è-lèch, Ambulabo*: Prima Sing. Fut. Ka formæ quiescentium primâ radicali Jod, quæ occul tatur in Tzere. Rad. est יָלַךְ idem quod הָלַךְ *Ps.* 1.

בְּגֵיא *Beghè, In valle*: Simplex גֵּיא & גַּיְא fo minina, & גֵּיא Masculinum, *vallis*: hinc הִנֹּם א *vallis filiorum Hinnom, Gehenna.*

צַלְמָוֶת *Tsal-ma-veth, Umbræ mortis*: Est No compositum à צֵל *umbra*, quod à rad צָלַל *obumbr vit*, & מָוֶת *mors*, מוּת idem: מֵת *mortuus*: R dix est מוּת *mori.*

לֹא *Lo, Non*: Psal. 1. 1.

אִירָא *I-ra, Timebo*: 1. Fut. Kal. formæ צָא nisi quod in penultimâ sit (·) loco (ֵ) quia prim radicalis est Jod quiescens. De radice יָרָא *Psa.* 15.

רָע *Rang, Malum*: Psal. 15. 3. כִּי־אַתָּה

עִמָּדִי *Gnim-ma-di, Mecum*, quasi apud me stan à rad. עָמַד *Psal.* 1. 1.

שִׁבְטְךָ *Shibh-techa, Baculus tuus*: Simp. ט Nom. Commune, *baculus, sceptrum*; Affixum quirit ante se Segol, quod hîc ut & ultimum (mutatur in (:) & penultimum (¨) in (.)

וּמִשְׁעַנְתֶּךָ *U-mish-gnan-te-cha, Et pedum*

m: Simplex מִשְׁעֶנֶת *pedum, baculus cui quis inititur:* מִשְׁעָן idem, à rad. שָׁעַן in Hiph. eſt, *inniti.*

יְנַחֲמֻנִי *Jena-hhamu-ni, Conſolabuntur me:* Simp. יְנַחֲמוּ eſt 3. Plur. Fut. Piel Verbi נָחַם *conſolari, pœnitere:* נֶחָמָה *conſolatio:* תַּנְחוּמִים *conſolationes;* hoc loco affixum mutat ו in (ִ) & gutturalis ח non Dageſhatur, & pro ſimplici (:) ſub ſe capit ֲ:

Verſ. 5.

תַּעֲרֹךְ *Ta-gnaroch, Inſtrues* vel *inſtruis:* Apud Hebræos enim Futurum ſæpè habet ſignificationem Præſentis: eſt 2. Sing. Fut. Kal regularis, ſi excipias ordinariam punctationem gutturalium. Radix eſt עָרַךְ *ordinavit, diſpoſuit:* עֵרֶךְ *ordinatio, acies diſpoſita:* מַעֲרָכָה idem.

לְפָנַי *Lepha-nai, Anteſaciem meam:* Pſa. 19. 14.

שֻׁלְחָן *Shul-chan, Menſa,* quo mittuntur cibi: rad. שָׁלַח *miſit,* quod aliquando eſt Nom. Maſc. *telum, miſſile, gladius.*

נֶגֶד *Ne-gedh, Coram:* Pſal. 19. 1.

צֹרְרָי *Tſo-rerai, Inimicis meis:* Pſal. 8. 2.

דִּשַּׁנְתָּ *Diſh-ſhan-ta, Pinguefeciſti:* Præt. Piel Verbi דָּשַׁן *pinguefactus fuit:* דֶּשֶׁן *pinguedo:* דָּשֵׁן *pinguis.*

בַּשֶּׁמֶן *Baſh-ſhe-men, oleum, In oleo:* Simp. שֶׁמֶן Nom. Maſc. *oleum, pinguedo,* à rad. שָׁמַן *pinguis fuit:* מִשְׁמַן *pingue.*

רֹאשִׁי *Ro-ſhi, Caput meum:* Simp. רֹאשׁ eſt N.

Mascu. *caput, principium*, hinc רֵאשׁוֹן *primus* רֵאשִׁית *principium*: רוּשׁ verò est, *depauperari* רָשׁ *pauper*: רֵשׁ *paupertas*.

כּוֹסִי *Ko-si, Poculum meum*: Simp. כּוֹם Nom. Fœm. *calix*, item, *bubo*.

רְוָיָה *Reva-jah, Exuberans*: Nom. Fœm. *irriguus, exuberans*, à rad. רָוָה *inebriari, abundanter expleri*: est etiam Nom. Masc. *irriguus*.

Vers. 6.

אַךְ *Ach, Certe*: Conjunctio, *sed, profectò, tantummodò*.

טוֹב *Tobh, Bonum*: N Masc. *bonus, præstans*, & Substantivè, *bonum*, à rad. טוּב *bonum esse*, Nominaliter, *bonitas, bonum*: hinc יָטַב *bonus fuit*: מֵטָב *bonum*.

חֶסֶד *Hhe-sed, Misericordia*: Nom. Masc. חָסִיד *benignus*: חֲסִידָה *ciconia*.

יִרְדְּפוּנִי *Jir-dephou-ni, Persequentur me*: Simp. יִרְדְּפוּ est Fut. Kal Verbi רָדַף *persequutus est*.

כָּל *Kol, Omnes*: Psal. 1. 3.

יְמֵי *Jemè, Dies*: Psal. 1. 2.

חַיַּי *Hha-jai, Vitæ meæ*: Simplex absolutum חַיִּים Nom. Plur. tantùm; *vita*: Radix est חָיָה *vixit*, Nominaliter est, *vita, animal, bestia*: constructè חַיַּת cum י Paragogico חַיָּתוֹ, חַי *vivens*.

שַׁבְתִּי *Shabh-ti, Remanebo*: Est Præt. Kal Verbi שׁוּב *reverti, requiescere*: תְּשׁוּבָה *responsio, reditus*.

בְּבֵית *Bebhèth, In domo*: Nom. Masc. Integrum est בַּיִת *domus*, Plur. בָּתִּים

לְאֹרֶךְ *Leo-rech, In longitudinem*: Simp. אֹרֶךְ est Nom. Masc. *longitudo*: אֶרֶךְ idem; item Adjectivè, *longus*; Radix est אָרַךְ *prolongatus fuit*.

יָמִים

PSALMUS CIII.

Versus primus.

בָּרְכִי *Bor-chi, Benedic*: Imperat. Fœm. Kal Anomalum: Nam in primâ loco Chirik est Cametz-hatuph. Rad est בָּרַךְ *benedixit, genua curvavit*: בֶּרֶךְ *genu*: בְּרָכָה *benedictio, munus benedictionis signum.*

נַפְשִׁי *Naph-shi, Anima mea*: Psal. 19. 7.

אֶת Psal. 15. 4. יְהוָה

וְכָל *Vechol, Et omnia*: Psal. 1. 3.

קִרְבַּי *Kera-bhai, Interiora mea*: Simplex absolutum est קִרְבִים à Sing. קֶרֶב *medium, interiora, intestinum*, à rad. קָרַב *appropinquavit*; in Hiphil, *appropinquare fecit, obtulit*: קָרְבָּן *oblatio*.

שֵׁם *Shèm, Nomen*: Nom. Masc. Affixa mutant (ֵ) in (.) & (:)

קָדְשׁוֹ *Kod-sho, Sanctitatis ejus*: Psal. 15. 1.

Vers. 2.

יְהוָה בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת

וְאַל *Veal, Et ne*: Psal. 19. 13.

תִּשְׁכְּחִי *Tish-kehhi, Obliviscaris*: 2. Sing. Fœm. ut. Kal Verbi שָׁכַח *oblitus est*. כָּל

גְּמוּלָיו *Gemou-la-ou, Beneficiorum ejus*: Simp. sol. est גְּמוּלִים à Sing. גְּמוּל Nom. Masc. *beneficium*,

ficium, retributio: à rad. גָּמַל *retribuit, ablat*
vit: גָּמָל cum (ָ) in ultimâ eſt N. M. *Camelu*

Verſ. 3.

הַסֹּלֵחַ *Haſ-ſo-lè-ahh, Condonans*: Compoſitu
ex Pronomine demonſtrativo הַ & סֹלֵחַ Part. Pr
Kal Verbi סָלַח *condonavit, remiſit*: סְלִיחָה *remiſ*
עֲוֹנֹכִי לְכָל *Gnavo-nè-chi, Iniquitates tuas*: Co
poſitum ex affixo tertiæ perſonæ Fœm. כִי vel כֵ
עָוֹן *peccatum*: à rad. עָוָה *peccavit, perverſè eg*
הָרֹפֵא *Ha-ro-phe, Sanans*: Præſ. Part. Kal V
bi רָפָה *ſanavit*: מַרְפֵּה *medicina*. לְכָל
תַּחֲלוּאֵיכִי *Ta-hhalou-ai-chi, Morbos tuos*: Si
plex abſ. eſt תַּחֲלוּאִים N. M. Plurale tantum, m
bi, infirmitates: à radice חָלָה *agrotavit*: h
Nom. Maſc. חֳלִי & מַחֲלָה *morbus*.

Verſ. 4.

הַגּוֹאֵל *Hag-go-èl, Redimens*: Simplex
Redemptor: Præſ. Part. Kal Verbi גָּאַל *redem*
גְּאֻלָּה *vindiciæ, jus redemptureæ*.

מִשַּׁחַת *Miſh-ſha-hhath, A ſepulchro*: Simp
שַׁחַת *ſepulchrum, fovea, corruptio*: à rad. שָׁ
corrupit, peremit: מַשְׁחִית *perditio, corrup*
exitium.

חַיֶּיכִי *Hha-jai-chi, Vitam tuam*: Affix. יכִי
quirit ante ſe (ֶ) & ָ de ſimplici חַיִּים *Pſal.* 2
הַמְעַטְּרֵכִי *Ha-megnat-terè-chi, Coronans*
Simplex מְעַטֶּרֶת Part. Piel Verbi עָטַר *circum*
xit, coronavit: עֲטָרָה *corona*.

חֶסֶד *Hhe-ſed, Miſericordia*: Pſal. 23. 6.
Ra-hha

רַחֲמִים *Ra-hhamim, Miſcrationibus* : Sing. eſt רַחַם *miſeratio, miſericordia* : רֶחֶם *uterus, miſericordiæ ſedes* : רָחוּם *miſericors* : à רָחַם *dilexit, miſertus eſt.*

Verſ. 5.

הַמַּשְׂבִּיעַ *Ham-maſ-bi-ang, Saturans* : Simplex eſt Part. Hiph. regulare, niſi quod gutturalis ע capiat ante ſe Patach furtivum : rad. eſt שָׂבַע *Pſ.*15.4.

בַּטּוּב *Bat-tobh, In bonitate* : Pſal. 23. 6.

עָדְיֵךְ *Gnedh-èch, Os tuum* : Simplex עֶדִי & עֲדִי *os*, item *ornamentum*, à עָדָה *ornavit, tranſivit* : עֲדִיִּים *remotiones, res inquinatæ removendæ & abominabiles* ; Adver. עַד *uſque, ad.*

תִּתְחַדֵּשׁ *Tith-hhad-dèſh, Renovabis*: 2. Fut. Hithpael Verbi חָדַשׁ *renovavit* ; hinc Maſc. חֹדֶשׁ *novilunium menſis*, & חָדָשׁ *novus, recens.*

כַּנֶּשֶׁר *Kan-ne-ſhher, Sicut aquila* : Simplex נֶשֶׁר Nom. Maſc. *aquila.*

נְעוּרַיִךְ *Negnou-rai-chi, Juventutem tuam* : Simplex abſ. נְעוּרִים N. Plur. à נַעַר *puer*, quaſi utero materno excuſſus : à rad. נָעַר *excuſſit.*

Verſ. 6.

עֹשֶׂה *Gno-ſe, Faciens* : Part. Præſ. Kal Verbi עָשָׂה Pſal. 1. 3.

צְדָקוֹת *Tſeda-koth, Juſtitias* : à Sing. צְדָקָה *juſtitia*, Pſal. 1. 5. יהוָה

וּמִשְׁפָּטִים *Ou-miſh-pa-tim, Et judicia* : Pſ. 1. 5.

עֲשׁוּקִים *Gnaſhou-kim, Oppreſſis* : Sing עָשׁוּק Part. Præt. Kal Verbi עָשַׁק *oppreſſit, fraudavit* : עֹשֶׁק *oppreſſio, fraus.*

Verſ. 7.

יוֹדִיעַ *Jo-di-ang, Notas fecit :* 3. Fut. Hiph verbi יָדַע gutturalis in fine aſciſcit Patach furtivum & prima rad. Jod quieſcens requirit Cholem ; Futurum hic eſt pro Præt. de rad. יָדַע *Pſal.* 1. 6.

דְּרָכָיו *Dera-cha-ou, Vias ſuas :* Pſal. 1. 1.

לְמֹשֶׁה *Lemo-ſhe, Moſi :* Simplex מֹשֶׁה *Moſes :* à rad. מָשָׁה *extraxit*, quod *Mojem* extraxerit. quis filia *Pharaonis* extraxerit.

לִבְנֵי *Libh-nè, Filiis :* Simplex בְּנֵי eſt Plur. conſtructum, abſo. eſt בָּנִים à Sing בֵּן de quo *Pſ.* 8.

יִשְׂרָאֵל *Iſ-ra-èl, Iſrael :* Nomen inditum *Jacobo*, quod in lucta de victoriâ & principatu cum Domino contenderit : ab אֵל *Deus*, Pſal. 8. 5. שָׂרָה vel שָׂרַר vel שׂוּר *prævaluit, principatum obtinuit :* שַׂר *Princeps :* שָׂרָה *Principiſſa :* שׂוֹרָה *menſura*, domina rerum dividendarum.

עֲלִילוֹתָיו *Gnali-lo-tha-ou, Facinora ſua :* Compoſ. ex affixo 3. perſ. ו quod poſt ת requirit ante ſe & עֲלִילוֹת à Sing. עֲלִילָה *facinus :* à rad. עָלַל *fecit*, Pſal. 8. 2.

Verſ. 8.

רַחוּם *Ra-hhoum, Miſericors :* ver. 4.

חַנּוּן *Hhan-noun, Gratioſus :* N. Maſc. à חָנַן *gratiam fecit :* חֵן N. Maſc. *gratia :* חִנָּם *gratis* תְּחִנָּה *precatio, petens gratiam :* תַּחֲנוּנִים Plur. M. *deprecationes :* ab hâc rad. ſunt *Hanna, Ioannes*

אֶרֶךְ *E-rech, Longus :* Pſal. 23. 6.

אַפַּיִם *Ap-pa-jim, Irarum :* Duale ab אַף *ira facies*

facies, naſus iræ ſedes: ab אָנַף *iratus fuit.*

רַב *Rabh, Multus*: Pſal. 19. 10.

חֶסֶד *Hha-ſed, Miſericordia*: Accentus in penultimâ mutat (֥) in (֣) Nam abſque Accentu eſt חֶסֶד *ver.* 4.

Verſ. 9.

לָנֶצַח *La-ne-tſahh, In æternum*: Simplex נֶצַח *æternitas*, Pſal. 81.

יָרִיב *Ja-ribh, Contendet*: Fut. Hiph. Verbi רוּב *contendit, litigavit*; hinc Nom. Maſc. רִיב *contentio, lis*, & Fœm. מְרִיבָה idem: יָרִיב *litigator.*

לְעוֹלָם *Legno-lam, In ſæculum*: Pſal. 15. 5.

יִשְׁמֹר *Jiſ-mor, Servabit*: 3. Fut Kal analogicè ad formam נִגַּשׁ niſi quod in ultimâ ſit ֹ pro - ad formam Pakad. Rad. eſt נָטַר *cuſtodivit*; hinc מַטָּרָה *cuſtodia, carcer.*

Verſ. 10.

כַּחֲטָאֵינוּ לֹא *Cha-hhat-ta-è-nou, Secundum peccata noſtra*: Decompoſ. à Præp. כְּ *ſecundum*, quod hîc loco genuini puncti capit (-) à gutturali ſequenti, & affixo Plur. 1. Perſ נוּ & חֲטָאִי Plurali conſtructo. Abſolutum חֲטָאִים à Sing. חֵטְא *peccatum*: de quo *Pſal.* 1. 1. עָשָׂה לָנוּ וְלֹא

כַּעֲוֹנֹתֵינוּ *Cha-gnavo-no-thè-nou, Secundum peccata noſtra*: Simplex עָוֹן in Plur. habet עֲוֹנִים & עֲוֹנוֹת *ver.* 3.

גָּמַל *Ga-mal, Retribuit*: ver. 2.

עָלֵינוּ *Gna-lè-nou, Super nos*: Ex affixo נוּ & Præpoſ. עַל *Pſal.* 1. 3.

Verſ.

Verſ. 11.

כִּגְבֹהַּ כִּי *Chig-bho-ahh, Secundum altitudinem* Compoſitum ex Præp. כְּ cujus punctum (:) obſequens (:) mutatur in (.) & Nom. Maſc. גָּבוֹהַּ *altitudo*: à גָּבַהּ *altus fuit, extulit ſe*: גָּבוֹהַּ *altus*,

שָׁמַיִם *Sha-ma-jim, Cœlorum*: Pſal. 1. 3.

הָאָרֶץ *Ha-a-rets, Terram*: Pſal. 8. 1.

גָּבַר *Ga-bhar, Prævalet*: Pſal. 19. 1.

חַסְדּוֹ *Hhaſ-do, Miſericordia ejus*: De Simplici חֶסֶד *ver.* 8. עַל

יְרֵאָיו *Jerè-au, Timentes eum*: Pſal. 15. 4.

Verſ. 12.

כִּרְחֹק *Kir-hhok, Quam longè diſtat*: Simplex רָחֹק Infinitivum Kal Verbi רָחַק *longè abfuit*: in Hiphil הִרְחִיק *removit*: רָחֹק *longinquus*: מֶרְחָק *longinquitas.*

מִזְרָח *Miz-rahh*, Nom. Maſc. *Ortus*: à radice זָרַח *ortus fuit*; hinc זָרֹחַ *ortus.*

מִמַּעֲרָב *Mim-ma-gnarabh, Ab occidente*: Simplex מַעֲרָב *Occidens*, ubi veſperi Sol deſcendit, à rad. עָרַב *adveſperaſcere, obtenebrari*: עֶרֶב *veſpera, mixta multitudo*: Plur. עֲרָבוֹת duali עֲרָבַיִם עָרָב *Arabia*: עֲרָבָה *locus campeſtris, deſertum*: עֹרֵב *corvus.* הִרְחִיק מִמֶּנּוּ יְהוָה

פְּשָׁעֵינוּ *Peſha-gnè-nou, Peccata noſtra*: Simplex abſol. פְּשָׁעִים a Sing. פֶּשַׁע *Pſal.* 19. 13.

Verſ. 13.

כְּרַחֵם *Kera-hhem, Sicut miſeretur*: Simplex est Præt. Piel Verbi רִחֵם *ver.* 8. Sub Reſh est

est (-) loco (.) ob gutturalem sequentem indagesshabilem; in ultimâ etiam aliquando habet (-) loco (..) In Pual רְחַם *misericordiam consequutus est*. pro Fœm. רְחָמָה gutturalis in medio pro (:) requirit (-:) quam pausa mutat in (ָ)

אָב *Abh, Pater*: Plur. אֲבוֹת ab אָבָה *voluit. acquievit*: nam propensâ voluntate patres sunt in liberos; hinc אֶבְיוֹן *pauper, egenus*: בָּנִים *filios*: Sing. est בֵּן *Psal.* 8. 4. עַל־בָּנִים רִחַם יְהוָה עַל־יְרֵאָיו *Vers.* 14. כִּי־הוּא יָדַע

יִצְרֵנוּ *Jits-rè-nou, Formam nostram*: Simplex יֵצֶר *forma, figmentum, cogitatio*: à rad. יָצַר *formavit, finxit*: יוֹצֵר *figulus.*

זָכוֹר *Za-chour, Recordatus*: Part. Præt. Kal Verbi זָכַר *Psal.* 8. 4.

עָפָר *Gna-phar, Pulvis*: N.M. hinc עָפַר *pulverem sparsit*: עֹפֶרֶת *plumbum*, metallum terrenum.

Vers. 15.

אֱנוֹשׁ *Enosh, Homo*: Psal. 8. 4.

חָצִיר *Hha-tsir, Gramen*: No. Masc. חָצֵר vero est *atrium*: חֲצֹצְרָה *tuba.*

יָמָיו *Ja-ma-ou, Dies ejus*: Simplex abs. יוֹם *Psal.* 1. 2.

צִיץ *Tsits, Flos*: No. Masc. est etiam Verbum, *floruit*; hinc 3. Fut. Hiph. יַצִיץ *florebit.*

חַשְׂדֵה *Hus-sa-dhe, Agri*: Psal. 8. 7.

כֵּן *Kèn, Sic*: Psal. 1. 4.

Vers. 16.

רוּחַ *Rou-ahh, Ventus*: Psal. 1. 4.

Gnobh-rah,

עֲבָרָה *Gnobh-rah, Tranſiens:* Pſal. 8. 8.

וְאֵינֶנּוּ *Veè-nen-nou, Et non ille:* Simplex אֵין *non,* Pſal. 19. 3.

יַכִּירֶנּוּ *Jak-ki-ren-nou, Cognoſcet eum:* Simp. יַכִּיר eſt 3. Fut. Hiph. Verbi נָכַר inuſitatum in Kal ſed in Hiphil ſignificat, *cognovit:* in Piel verò, *alienũ ſe præbuit, alienavit:* hinc נֵכָר & נָכְרִי *alienigena*

עוֹד *Gnod, Adhuc:* Adv. affine עַד de quo *Pſ.* 19. 9.

מְקוֹמוֹ *Meko-mo, Locus ejus:* Simp. abſ. מָקוֹם Nom. Com. *locus:* Plur. מְקוֹמוֹת à קוּם *ſtetit, ſubſtitit* quia in loco omnia ſubſiſtunt, de rad. *Pſ.* 15.

De ſingulis vocibus *ver.* 17. ſupra ſæpè.

Verſ. 18.

שֹׁמְרֵי *Sho-merè, Cuſtodientibus:* Plur. conſtr. à Sing. שֹׁמֵר Part. Præſ. Verbi שָׁמַר *Pſal.* 19. 11.

בְּרִיתוֹ *Beri-tho, Fœdus ejus:* Simplex בְּרִית *pactum, fœdus,* ubi cædebantur & comedebantur victimæ: à בָּרָה *comedit, elegit:* בָּרוֹת *cibus:* בְּרִי *ſerenitas.*

וְלִזְכְּרֵי *Ou-lezo-cherè, Et recordantibus:* Simp. זֹכֵר eſt Part. Præſ. Kal Verbi זָכַר *ver.* 4.

פִּקֻּדָיו *Pik-ku-da-ou, Statuta ejus:* Simp. abſ. eſt פְּקוּדִים *Pſal.* 19. 8.

לַעֲשׂוֹתָם *La-gnaſo-tham, Ad faciendum ea:* Simplex עֲשׂוֹת eſt Infinit. Verbi עָשָׂה *fecit,* Pſ. 1. 3.

Verſ. 19.

הֵכִין *Hhè-chin, Præparavit:* Præt. Hiphil Verbi כּוּן *Pſal.* 8. 3.

כִּסְאוֹ *Ki-ſo, Thronum ſuum:* Simplex abſ. eſt כִּסֵּא N. F. *thronus, ſolium.* *Mal-couth,*

מַלְכוּת *Mal-chouth, Regnum*: Nom. Fœm. à מָלַךְ *regnavit*: מֶלֶךְ *Rex.*

מַמְשְׁלָה *Ma-ſha-la, Imperat*: 3. Fœm. Præt. Kal Verbi מָשַׁל *Pſal.* 8. 6. Accentus hîc in penultimâ mutat (:) in (ֶ)

Verſ. 20.

מַלְאָכָיו *Mal-a-cha-ou, Angeli ejus*: Simp. abſ. מַלְאָכִים à Singulari מַלְאָךְ *Angelus, legatus*: מַלְאָכוּת *legatio*: מְלָאכָה *negotiatio, opus, artificium*: Radix לָאַךְ non eſt in uſu.

גִּבּוֹרֵי *Gib-bo-rè, Potentes*: verſ. 11.

כֹּחַ *Cho-ahh, Vis, robur*: Nom. Maſc.

לִשְׁמוֹעַ *Liſh-mo-ang, Ad audiendum*: Simplex eſt Infinit. Kal Verbi שָׁמַע *Pſal.* 19. 3. gutturalis ע in fine aſciſcit Patach furtivum.

בְּקוֹל *Bekol, In voce*: Pſal. 19. 3.

Verſ. 21.

צְבָאָיו *Tſebha-a-ou, Exercitus ejus*: Simplex abſ. צְבָאִים & צְבָאוֹת à Sing. צָבָא *exercitus, militia, tempus militiæ*, à צָבָא *militavit.*

מְשָׁרְתָיו *Meſha-retha-ou, Miniſtri ejus*: Simplex abſ. מְשָׁרְתִים à Sing. מְשָׁרֵת Particip. Piel Verbi שָׁרַת *miniſtravit.*

רְצוֹנוֹ *Retſo-no, Voluntatem ejus*: Pſal. 19. 14.

Verſ. 22.

מַעֲשָׂיו *Ma-gnaſa-ou, Opera ejus*: Simp. abſ. מַעֲשִׂים à Sing. מַעֲשֶׂה *opus*: Nom. Maſc. à עָשָׂה *ſupra ſæpius.*

Meko-moth,

מְקֹמוֹת *Meko-moth, Locis*: Verſ. 16.

מֶמְשַׁלְתּוֹ *Mem-ſhal-to, Imperii ejus*: Simpl. abſ. eſt מֶמְשָׁלָה affixum mutat ה in ת & ָ ult. mum in (:) & penult. in - Rad. eſt מָשַׁל *ver.*

PSALMUS CXXI.

Verſus primus.

שִׁיר *Shir, Canticum*: A שׁוּר *cantare, contemplari*; hinc Nom. Maſc. שׁוּר *inimicus, obſervator*: שׁוֹר *bos, à torvo aſpectu*, item, *Murus.*

לַמַּעֲלוֹת *Lam-ma-gnaloth, Graduum*: Simp. Singulare מַעֲלָה *gradus, aſcenſus*: à radice עָלָה *aſcendit*, Pſal. 1. 3.

אֶשָּׂא *Eſ-ſa, Attollam*: 1. Fut. Kal. regulari ad formam מָצָא niſi quod prima radicalis abjiciatur & ſuppleatur per Dageſh. Rad. eſt נָשָׂא *ſuſtulit*, Pſal. 15. 3.

עֵינַי *Gnè-nai, Oculos meos*: Simplex eſt עֵינַי Pſal. 15. 4. אֶל

הֶהָרִים *He-ha-rim, Montes*: Simplex הָרִים à Sing. Maſc. הָר vel הָרֵר *mons*, 15. 1.

מֵאַיִן *Mè-a-jin, Unde*: 19. 3.

יָבוֹא *Ja-bho, Veniet*: 3. Fut. Kal Verbi בּוֹא *venit*, cujus Paradigma eſt מָצָא ob ו medium quie ſcens in multis variat; hinc N. M. בּוֹא *ingreſſus* & מָבוֹא idem: item, *occaſus*: תְּבוֹאָה *proventus, reditus.*

Gnez-

עֶזְרִי *Gnez-ri, Auxilium meum*: Simplex עֵזֶר *Auxilium*: à rad. עָזַר *adjuvit, opem tulit.*

Verſ. 2.

מֵעִם *Mè-gnim, Ab*: Compoſ. ex Præpoſitionibus מִן *Ab, ex,* & עִם *cum,* junctæ ſimul ſignificant *è, ab*: עַם verò eſt, *populus, multitudo*; à rad. עָמַם *abſcondit, obſcuravit.*

יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

Verſ. 3.

יִתֵּן *Jit-tèn, Dabit*: Pſal. 1. 3.

לַמּוֹט *Lam.mot, Ad nutandum*: Simplex מוֹט *Pſal.* 15. 5.

רַגְלְךָ *Rag-le-cha, Pedem tuum*: Pſal. 8. 6.

יָנוּם *Ja-noum, Dormitabit*: 3. Fut. Kal ad formam קוּם à Verbo נוּם *dormitare*: תְּנוּמָה *Dormitatio.*

שֹׁמְרֶךָ *Sho-mere.cha, Cuſtodiens te*: Pſa.103.8.

הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן

Verſ. 4.

יִישָׁן *Ji-ſhan, Dormiet*: 3. Fut. Kal formæ שָׁבַת ex quieſcentibus Pe Jod, niſi quod in ultimâ ſit hîc , & in penultimâ (.) loco (..) peculiari Anomalia. Radix eſt יָשַׁן *dormivit*; hinc N. Maſc. יָשֵׁן *Dormiens*, & שֵׁנָה *ſomnus.* שֹׁמֵר

יִשְׂרָאֵל *Iſ-ra-èl, Iſrael*: Pſal. 103. 7.

יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה

Verſ. 5.

צִלְּךָ *Tſil-lecha, Umbra tua*: Simp. צֵל *Pſ.* 23. 4.

יָד *Jad, Manum*: Pſal. 8. 6. עַל

יְמִינֶךָ *Jemi-ne-cha, Dextram tuam*: Simp. eſt יָמִין *dextera*; hinc יָמָנִי *dexter*, & Verb. Hiphil הֵימִין *ad dextram flexit*: תֵּימָן *Auſtri, Meridies.*

Verſ. 6. יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא

יַכֶּכָּה *Jak-ke-ka, Percutiet te:* Simplex נָכָה 3. Fut. Hiph. Verbi נָכָה *percuſſit*; hinc נֶכֶה *ripes*: מַכָּה *plaga, percuſſio*. וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה

Verſ. 8. יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם

Tſe-theca, Exire tuum: Simplex צֵאת conſtructè pro צֵאת Infinit. Kal Verbi יָצָא *P* 19. 4. Verbum hoc dupliciter eſt Anomalum formâ quieſcentium & Pe Jod, & Lamed He. de *Buxtorfij* Theſaurum, *pag.* 251. וּבוֹא

מֵעַתָּה *Mè-gnat-ta, Ex nunc:* Compoſit ex מִן & עַתָּה *Pſal.* 1. 3.

PSALMUS CXXII.

Verſus primus.

שָׂמַחְתִּי *Sa-mahh-ti Lætatus ſum:* Pſal. 19. 8

נֵלֵךְ *Nè-lèch, Adeamus:* 1. Plur. Imp. Kal formam quieſcentium prima Jod à Verbo יָלַךְ

Verſ. 2.

בִּשְׁעָרַיִךְ *Biſh-gna-ra-jich, In portis tuis:* Deco ex Præp. בְּ & affixo Fœm. Plur. 3. Perſ. יִךְ & Plur. conſtructo Nominis שַׁעַר *Porta:* à rad שָׁעַר *æſtimavit:* שֹׁעֵר *Janitor.*

יְרוּשָׁלַיִם *Jerou-ſha-la-im, Hieroſolyma:* Co ſ. ex שָׁלֵם *Salem* primum Urbis nomen, dum habitaret *Melchizedek:* ſignificat, *integer, pe pacificus,* à שָׁלַם *compleri, pacem* & *ſperit*

beritatem habere, salutare; hinc שָׁלוֹם *pax*, & שְׁלֹמֹה *Salomon, homo pacificus*. Altera pars יְרוּ est Imperat. Kal à יָרֵא *timuit*: quod tamen regulariter formatur יִרְאוּ sic vocis sensus erit, *Timete Salem*: quasi *Jebusæorum Salem* urbs esset *Israelitis* timenda. Vel יִרוּ est Fut. Kal Verbi רָאָה *vidit*: quod tamen regulariter & vulgo scribitur יִרְאוּ *videbunt, providebunt*. In Sing. יִרְאֶה *providebit*, vox *Abrahami Isaaco* (JEHOVAH יִרְאֶה) in monte *Moriâ* parte *Hierosolymorum*. Effertur hic vox ad formam dualium (ַ) in (ֵי) mutato, eo quod *Jerusalem*, quasi duplex urbs fuerit, superior & inferior, cœlestis & terrestris.

Vers. 3.

הַבְּנוּיָה *Hab-benou-jah, Ædificata*: Simplex בְּנוּיָה Part. Præt. Kal ad formam גְּלָה Verbi בָּנָה *Psal.* 8. 4.

עִיר *Gnir*, N. F. *Civitas*: Plur. עָרִים à עוּר *vigilavit*: in Piel עִוֵּר *excæcavit*: עֵר *vigil*: עָר *inimicus*: עִוֵּר *cæcus*.

חֻבְּרָה *Hhub-bera, Compacta*: 3. Fut. Pual. Verbi חָבַר *consociare, conjungere, incantare*: חָבֵר *cius, sodalis*: חֶבְרָה *societas, incantatio*: חֲבוּרָה *ga*, in quâ congregatur sanies.

יַחְדָּו *Jahh-da-ou, Simul, una*: Psal. 19. 9.

Vers. 4.

שֶׁשָּׁם *She-sham, Quod ibi*: Composi. ex artic. & Adv. שָׁם cum ה paragogico שָׁמָּה *ibi, illuc*, Psal. 19. 4.

שִׁבְטִים *Shebha-tim, Tribus*: Conſtructè שִׁבְטֵי à שֵׁבֶט *Pſal.* 23. 4.

יְהּ *Jahh, DEI*: Pſal. 1. 2.

עֵדוּת *Gnè-dhouth, Teſtimonium*: Pſal. 19. 7.

הוֹדוֹת *Ho-dhoth, Confitendum*: Infinit. Hiphil Verbi יָדָה *projecit, jaculatus eſt*: in Hiphil הוֹדָה *confeſſus eſt, celebravit*; hinc יְהוּדָה *filius laudis*: תּוֹדָה *laus.*

Verſ. 5.

יָשְׁבוּ *Ja-ſhebhou, Sedent, poſita ſunt*: 3. Plur. Præt. Kal Verbi יָשַׁב *Pſal.* 1. 1.

כִּסְאוֹת *Kiſ-oth, Throni*: Pſal. 103. 19.

Verſ. 6.

שַׁאֲלוּ *Sha-alou, Petite*: Imp. Pl. Kal Verbi שָׁאַל *petiit, mendicavit.* Ratio cur non ſequatur Puncta פְּקֻדוּ eſt, quod gutturalis א requirat locum (:) Chatephpatach, & præcedenti literæ attribuit Patach pro Chirik; hinc שְׁאוֹל *ſepulchrum, ſemper petens*: שְׁאֵלָה *petitio.*

יִשְׁלָיוּ *Jiſh-la-ou, Proſperabuntur*: 3. Pl. Fut. irregulariter, ſecundum regulã formari debuit יִשְׁלוּ ſed tertia radicalis ה mutatur in affinem literam quæ ante ſe requirit ָ. Radix eſt שָׁלָה *tranquillus fuit, quievit*: שַׁלְוָה *tranquillitas*: שִׁלֹה *tranquillus, Meſſias, quietis autor.*

אֹהֲבָיִךְ *O-habba-jich, Amantes te*: Comp. c affixo Fœm. 3. perſ. ךְ_ mutato _ in ָ, ob accentum & אֹהֲבִים Plur. Part. Præſ. Kal: ubi in med

gutturi

gutturalis ה requirit (-:) loco (:) Singulare est אֹהֵב *amans*, ab אָהַב *amavit*.

Verſ. 7.

יְהִי *Jehi, Eſto*: 3. Fut Kal ab הָיָה *fuit*. Peculiari Anomaliâ per Apocopen rejicitur ultima radicalis ה & prima pro (:) habet (.) Litera verò formativa י pro (.) habet (:)

בְּחֵילֵךְ *Behhè-lech, Intra muros tuos*: Simplex חֵיל N. M. conſtructum, *Antemurale, propugnaculum, Exercitus*: extra conſtructionem eſt חֵיל

בְּאַרְמְנוֹתַיִךְ *Bear-meno-tha-jich, In palatiis tuis*: Simp. אַרְמְנוֹת Plur, à Sing. אַרְמוֹן *palatium*.

Verſ. 8.

אַחַי *A-hhai, Fratres meos*: Simp. abſ. אַחִים à Sing. אָח *frater*: אָחוֹת *ſoror*: Plur. אֲחָיוֹת אָחוּ *gramen*. אָח etiam eſt Interj. Dolen. & *focus*.

וְרֵעָי *Verè-gnai, Et amicos meos*: Simpl. Sing. eſt רֵעַ *Pſal.* 15. 3.

אֲדַבְּרָא *Adab-bera, Loquar*: 1. Fut. Piel per Paragogem ה pro דָּבַר à אֲדַבֵּר

נָא *Na*, Et אָנָּא *Nunc, quæſo, obſecro*.

Verſ. 9.

אֲבַקְּשָׁה *Abhak-keſha, Quæram*: 1. Fut. Piel cum ה paragogico, à בָּקַשׁ *quæro, poſtulo*.

טוֹב *Tobh, Bonum*: Pſal. 23. 6.

PSALMUS CXXIII.

Versus primus.

אֵלֶיךָ *è-le-cha, Ad te*: Simplex est Præp. אֶל & אֵלַי *ad, apud, juxta*: in compos. mutatur ֶ in ַ

יֹשְׁבִי *Jo-shebhi, Sedens*: Part. Præs. Kal cum ִ paragogico: à Verbo יָשַׁב *Psal.* 1. 1.

Vers. 2.

עַבְדִים *Gnabha-dhim, Servorum*: A Sing. עֶבֶד *servus*, Psal. 19. 11.

אֲדוֹנֵיהֶם *Ado-nè-hem, Dominorum suorum*: Ps. 8. 1.

שִׁפְחָה *Shiph-bha, Ancillæ*: Nom. Fœm. constructè שִׁפְחַת: hinc מִשְׁפָּחָה *familia*.

גְּבִרְתָּהּ *Gebhir-tahh, Dominæ suæ*: Comp. ex affixo 3. pers. Fœm. הּ & גְּבֶרֶת *hera, domina*; à גָּבַר Psal. 19. 5.

אֱלֹהֵינוּ *Elo-hè-nou, Dei nostri*: Psal. 8. 5.

שֶׁיְחָנֵנוּ *She-jehhon-nè-nou, Misereatur nostri*: Simplex יְחָנֵן est 3. Fut. Piel à חָנַן *Psal.* 103. 8. In Imperat. חָנֵּן irregulariter pro (-) est (ֵ)

Vers. 3.

שָׂבַעְנוּ *Sa-bhang-nou, Repleti sumus*: 1. Plur. Kal Verbi שָׂבַע *Psal.* 103. 5.

בּוּז *Bhouz, Contemptus*: Nom. Masc. à Verbo בּוּז *contemnere.*

Vers. 4.

רַבַּת *Rab-bath*, Nom. Fœm. constr. hîc adverbiascit, *Multum*: Psal. 19. 10.

Hal-la-gnag

הַלַּעַג *Hal-la-gnag, Contemptu*: Simplex לַעַג *contemptus, subsannatio*: à radice לָעַג *subsannavit*: לֵעַג *irrisor, sannio.*

שַׁאֲנַנִּים *Sha-anan-nim, Tranquillorum*: à Sin- שָׁאֲנָן *quietus.* Radix est שַׁאֲנַן *tranquillus fuit.* Cum Epenthesi ל ד שַׁלְאֲנָן *summè tranquillus.*

גְּאֵיוֹנִים *Gheè-jo-nim, Superbi*: Nom. Plur. à rad. נָאָה *excelsus fuit, excelluit*: hinc גֵּוָה *superbia*: נָאֹן & גְּאֹן idem.

PSALMUS CXXIV.

Versus primus.

לוּלֵי *Lou-lè, Nisi*: Psal. 1. 1.

יֹאמַר *Jomar, Dicat*: Fut. Kal Verbi אָמַר de quo *Psal.* 19. 2. In Futuro sequitur Anomaliam quiescentium Pe Aleph: in ultimâ est (-) loco ו & initio א quiescens compensatur per Cholem.

Vers. 2.

בְּקוּם *Bekoum, Dum surgeret*: Sim. קוּם Ps. 1. 5.

אָדָם *A-dam, Homo*: Psal. 8. 4.

Vers. 3.

אֲזַי *Azai*, & אָז Adver. Temporis, *Tunc.*

חָיִים *Hha-jim, Vivos*: Psal. 23. 6.

בְּלָעוּנוּ *Bela-gnou-nou, Absorbuissent nos*: Simplex abs. est בָּלְעוּ 3. Plur. Kal Verbi בָּלַע *absorpsit, perdidit.*

בַּחֲרוֹת *Ba-hharoth, Dum arderet*: Simplex

חֲרוֹת est Infinit. Kal Verbi חָרָה *exarsit*; hinc Nom. Masc. חֵרִי *æstus, ira*, & חָרוֹן idem.

אַפָּם *Ap-pam, Ira ipsorum*: Simp. אַף *Ps.*108.3.

Vers. 4.

שְׁטָפוּנוּ *Sheta-phou-nou, Inundassent nos*: Simplex שְׁטָפוּ 3. Pl. Kal Verbi שָׁטַף *immersit*: שֶׁטֶף *inundatio*. Affixum hîc variat puncta, & sub secundâ radicali ponit ֻ loco (:) & sub primâ (:) loco ֻ.

נַחְלָה *Nahh-la, Fluvius*: Nom. Masc. Absol. est נַחַל *torrens, vallis*: cui hîc additur ה paragogicum. נַחֲלָה verò est *possessio*, à נָחַל *possedit, possidendum accepit*: sed נָהַל est, *deduxit*, Psa. 23.2.

Vers. 5.

הַזֵּידוֹנִים *Haz-zè-do-nim, Superbæ*: Simplex זֵדוֹנִים est Nom. Plurale, à radice זוד *Psal.* 19.3.

Vers. 6.

טֶרֶף *Te-reph, Esca, Rapina, Præda*: A טָרַף *rapuit, prædatus est.*

לְשִׁנֵּיהֶם *Leshin-nè-hem, Dentibus eorum*: Simplex שִׁנֵּי est Pl. constr. absolutè שִׁנַּיִם à Sing. שֵׁן *dens, ebur*: à שָׁנַן *exacuit.*

Vers. 7.

צִפּוֹר *Tsip-por, Avis, Passer*: à צָפַר *avolavit, maturavit*: צָפִיר *hircus*: צְפִירָה *tempus matutinum.*

נִמְלְטָה *Nim-leta, Liberata est*: 3. Fœmin. Præt. Niphal Verbi מָלַט quod in Niph. significat *eripuit, liberavit.*

מִפַּח *Mip-pahh, Ex laqueo*: Comp. ex Præp. מִן &

מֹקֵשׁ & Nom. Masc. פַּח *laqueus*: à rad. פּוּחַ *illaqueavit, afflavit*: פִּיחַ *favilla.*

יוֹקְשִׁים *Jo-keshim, Aucupum*: Sing. יוֹקֵשׁ *auceps*: יָקוּשׁ idem: מוֹקֵשׁ *laqueus*. Radix est יָקַשׁ *illaqueavit.*

נִשְׁבַּר *Nish-bar, Fractus est*: Præt. Niph. Verbi שָׁבַר *fregit, vendidit, emit*: שֶׁבֶר *fractura, annona.*

Vers. 8.

עֶזְרֵנוּ *Gnez-rè-nou, Auxilium nostrum*: Simp. עֵזֶר *Psal.* 121. 1.

PSALMUS CXXV.

Versus primus.

הַבּטְחִים *Hab-bo-tehhim, Sperantes*: Simpl. Singulare est בּוֹטֵחַ Præs. Part. Kal Verbi. בָּטַח *speravit, confidit*: מִבְטָח *fiducia.*

כְּהַר *Kehar, Sicut mons*: Psal. 121. 1,

צִיּוֹן *Tsi-jon, Sion*, locus aridus: à צִיָּה *siccitas*: צִי *navis*: Plur. צִיִּים & צִיִּים *loca deserta, & feræ loca deserta incolentes.*

יֵשֵׁב *Jè-shèbh, Manebit*: 3. Fut. Kal regulariter secundum formam quiesc. Pe Jod, à יָשַׁב Psal. 1. 1.

Vers. 2.

סָבִיב *Sa-bhibh, Circum*: Adv. item N. Masc. *circuitus, ambitus*: à סָבַב *circumdedit, causam præbuit*: מַסָּב *circuitus, accubitus*: סִבָּה *causa.*

לְעַמּוֹ *Legnam-mo, Populum suum*: Simp. עַם *Psal.* 121. 1. *Mè-gnat-ta,*

מֵעַתָּה *Mè-gnat-ta, A nunc* : Pſal. 121. 8.

Verſ. 3.

יָנוּחַ *Ja-nou-ahh, Requieſcet* : 3. Fut. Kal regulariter ad formam קוּם niſi quod gutturalis in fine aſciſcat Patach furtivum. Rad. eſt נוּחַ *Pſal.* 23. 2.

שֵׁבֶט *Shè-bhet, Virga, baculus* : Pſal. 23. 4.

גּוֹרָל *Go-ral, Sors, hæreditas* : Nom. Maſcul. Plurale tamen eſt גּוֹרָלוֹת

יִשְׁלְחוּ *Jiſh-lehhou, Immittent* : 3. Fut. Kal Verbi שָׁלַח *immiſit, extendit*, Pſal. 23. 5.

עַוְלָתָה *Gnau-la-tha, Iniquitatem* : Uſitatius eſt עַוְלָה *improbitas* : à radice עָוַל *iniquè egit*; hinc עָוֹל & עָוֶל *iniquus* : עַוְלָה *iniquitas*.

Verſ. 4.

הֵטִיבָה *Hè-ti-bha, Benefac* : Imp. Hiph. Verbi יָטַב *bonus fuit* ; variat à paradigmate יָשַׁב quiescentium Pe Jod, quod in fine habeat (.) pro (..) & initio (..) pro ו

לַיְשָׁרִים *Li-ſha-rim, Rectis* : Simplex יְשָׁרִים cujus Sheva cum præcedenti Shevate articuli ל mergitur in (.) eſt à Singul. יָשָׁר *Pſal.* 19. 8.

Verſ. 5.

וְהַמַּטִּים *Veham-mat-tim, Et declinantes* : Simplex מַטִּים à Sing. מַטֶּה Part. Hiphil Verbi נָטָה *nutavit, declinavit*, idem quod מוּט & מָטָה *lectus* : מַטֶּה *virga, tribus* : מִטָּה *infra, inferne*.

עֲקַלְקַלּוֹתָם *Gnakal-kal-lo-tham, In tortuoſis viis ſuis* : Simplex eſt Plur. Fœm. à rad. עָקַל *perverſus*.

verſus, tortuoſus fuit: עִקְּלָתוֹן *tortuoſus.*

יוֹלִיכֵם *Jo-li-chèm, Ire faciet eos:* Simplex יוֹלִיךְ Fut. Hiph. Verbi יָלַךְ

פֹּעֲלֵי *Po-gnalè, Operantibus:* Sing פֹּעֵל Pſ. 15. 2.

אָוֶן *A-ven, Iniquitatem:* N.M. *peccatum, idolum, vanitas, dolor,* cum affixo eſt אוֹן, ſed אוֹן abſol. eſt, *robur, opes acquiſitæ cum moleſtiâ.*

PSALMUS CXXVI.

Verſus primus.

בְּשׁוּב *Beſhoubh, Dum redire fecit:* Simp. שׁוּב *Pſal.* 23. 6.

שִׁבַת *Shi-bhath, Captivitatem:* N. F. à rad. שָׁבָה *captivum fecit;* hinc N. M. שִׁבִי & שִׁיבָה & שִׁבִית *captivitas, turba captiva.*

חֹלְמִים *Hho-lemim, Somniantes:* Sing. חוֹלֵם eſt Part. Præſ. Kal Verbi חָלַם *ſomniavit, convaluit:* חָלוֹם *ſomnium:* חַלְמוּת *ovi vitellus.*

Verſ. 2.

יִמָּלֵא *Jim-ma-lè, Impletum fuit:* Fut. Niph. ſignificatione Præteriti Verbi מָלֵא *plenus fuit;* eſt etiam Nom. Maſc. *plenus:* מְלוֹ *plenitudo:* מְלוֹא *munitio, ubi multi homines.*

שְׂחֹק *Sehhok, Riſu:* Nom Maſc. à rad. שָׂחַק *luſit, irriſit:* Fut. יִשְׂחַק ſed שָׂחַק cum שׂ dextro eſt, *contudit, comminuit:* hinc שְׂחָק *pulvis contuſus, nubes alta, & tenuis,* item *Cœlum.*

Pi-nou,

פִּינוּ *Pi-nou, Os noſtrum*: Simplex פֶּה *os*, co
ſtructè פִּי Plur. פִּים *ora, acies*, & פִּיוֹת eti
פִּיּוֹת idem: geminatè פִּפִּיּוֹת

וּלְשׁוֹנֵנוּ *Ou-leſho-nè-nou, Et lingua noſtra*
Simplex לָשׁוֹן *Pſal.* 19. 3.

רִנָּה *Rin-na, Cantu*: Nom. Fœm. à rad. רָנַן
cecinit, clamavit: רִנָּה *eantus*: רְנָנִים *pavone*

בַּגּוֹיִם *Bag-go-jim, In gentibus*: Simplex Sing
eſt גּוֹי *gens, multitudo.*

הִגְדִּיל *High-dil, Magnificavit*: Præt. Hiph
Verbi גָּדַל *magnus fuit, crevit*: גָּדוֹל *magnu*
גְּדֻלָּה *magnificentia*: מִגְדּוֹל & מִגְדָּל *turris.*

Verſ. 3.

שְׂמֵחִים *Semè-hhim, Læti*: A Singulari שָׂמֵחַ
Part. Præſ. Verbi שָׂמַח *Pſal.* 19. 8.

Verſ. 4.

שׁוּבָה *Shou-bha, Reduc*: Imp. Kal cum ה pa
ragogico Verbi שׁוּב *ver.* 1.

כַּאֲפִיקִים *Ca-aphi-kim, Sicut aquas*: Simpl
Sing. אָפִיק *fortis, robuſtus, alveus, aqua fortite*
currens in alveo: Rad. eſt אָפַק in Hithpael, *for*
titer ſe continere.

בַּנֶּגֶב *Ban-ne ghebh, In auſtro*: Simplex נֶגֶב
auſter: נֶגְבָּה *ad plagam auſtralem.*

Verſ. 5.

הַזֹּרְעִים *Haz-zo-regnim, Seminantes*: Simp
Singula. זֹרֵעַ Part. Præſ. Kal Verbi זָרַע *ſeminavit*
זֶרַע & זָרַע *ſemen*: זְרוֹעַ & אְזוֹרֹעַ *brachium.*

Bedim-gna,

בְּדִמְעָה *Bedim-gna, In lachrimâ*: Sim. דִּמְעָה Nom. Fœm à rad. דָּמַע *lachrimavit*, nominaliter ſumptum, eſt *liquor.*

יִקְצְרוּ *Jik-tſo-rou, Metent*: 3. Pl. Fut. Kal Ver. קָצַר *abbreviatus eſt*, item, *meſſuit*: קָצָר *brevis, curtus*: קָצִיר *meſſis*: pauſa hîc mutat (:) in (ׄ)

Verſ. 6.

בָּכֹה *Ba-cho, Flendo*: Infin. Kal Verbi בָּכָה *flevit*: בְּכִי & בְּכוּת *fletus.*

מֶשֶׁךְ *Me-ſhech, Acquiſitum, pretioſum*: N.M. *tractus, acquiſitio*: à מָשַׁךְ *traxit, protraxit.*

אֲלֻמֹּתָיו *Alum-mo-tha-ou, Manipulos ſuos*: Simp. Sing. eſt אֲלֻמָּה *faſciculus, faſcis*: ab אָלַם in Piel, *colligavit*: in Niph. *tacuit, obmutuit*; hinc אַלְמָנָה *vidua*: אַלְמְנוּת *viduitas*: אַלְמֹנִי *Quidam*, cujus nomen reticetur: אוּלָם *veſtibulum.*

PSALMUS CXXVII.

Verſus primus.

לִשְׁלֹמֹה *Liſh lo-mo, Salomoni*: Simp. שְׁלֹמֹה *Salomon*, à שָׁלֵם *Pſal.* 122. 2.

בַּיִת *Bha-jith, Domum*: N. M. conſtructè בֵּית Plur. בָּתִּים *Bhat-tim*, non *Bhot-tim*, etſi ante Dageſh forte careat Accentu eſt tamen hîc longa ut diſtingueretur à בַּבְּתִים *Bathi*: בִּיתָן *palatium.*

שָׁוְא *Shau, Fruſtra*: Nom. Maſc. *vanitas, vanum*: hic autem ſumitur Adverbialiter.

Gna-melou,

עָמְלוּ *Gna-melou, Laborant*: 3. Præt. Kal V
bi עָמַל *laboravit*; hinc Masc. עָמָל *labor*,
lestia, & עָמֵל *laborioſus*.

בוֹנָיו *Bho-nau, Ediſicatores ejus*: Simplex a
Sing. eſt בוֹנֶא Part. Præt. Kal Verbi בָּנָה *Pſ.* 8.

שָׁקַד *Sha-kad, Vigilat*: Præt. Kal. Significat
tiam *maturavit, feſtinavit*; hinc שָׁקֵד *amygda*
quæ arborum prima flores ac fructum fert.

Verſ. 2.

מַשְׁכִּימֵי *Maſh-ki-mè, Manicantes*: Pl. con
à Sing. מַשְׁכִּים Part. Præſ. Hiph. Verbi שָׁכַם
uſu tantum in Hiph. *matitunare*, Nom. M. שֶׁכֶם
pars, portio, humerus, & Urbs *Shechem*.

מְאַחֲרֵי *Mea-bharè, Tardantes*: A Sing. אַחַר
Part. Piel Verbi אָחַר *tardavit, moratus eſt, di*
ſtulit: à rad. אַחַר Adv. *quod* & אַחֲרֵי *poſt, p*
ſtea: N. Masc. אַחֵר *alius*: Plu. אַחֲרִים: אָחוֹר
retro, retrorſum, poſterius, occidens: אַחֲרוֹן *poſte*
rior: אַחֲרִית *poſteritas, ultimum, finis*.

שְׁבֶת *She-bheth, Sedere, cubare*: Infinit. Verb
יָשַׁב *Pſal.* 1. 1.

אֹכְלֵי *O-chelè, Comedentes*: Sing. eſt אֹכֵל Part.
Præſ. Kal Verbi אָכַל *comedit*: hinc אֹכֶל & מַאֲכָל
cibus.

לֶחֶם *Le-bhem, Panem*: Nom. Masc. à radice
לָחַם *veſci, pugnare*: מִלְחָמָה *bellum*.

הָעֲצַבִּים *Ha-gnatſa-bhim, Dolorum*: Simp. e
à Sing. עֶצֶב *dolor, moleſtia, idolum, ſimulachrum*
עָצָב idem: עֲצַבִּים *ſimulacra*.

Li-dhi-dhe

לִידִידוֹ *Li-dhi-dho, Dilecto ſuo*: Simp. יָדִיד *dilectus*, à יָדַד *projecit.*

שְׁנָא *Shè-na*, Nom. Fœm. *Somnus*: pro שְׁנָה יָשֵׁן *Pſal.* 121. 4.

Verſ. 3.

נַחֲלַת *Na-hhalath, Poſſeſſio*: Pſal. 124. 4.

שָׂכָר *Sha-char, Merces*: à rad. שָׂכַר *mercede conduxit*: שָׂכִיר *mercenarius.*

הַבָּטֶן *Hab-ba-ten, Ventris*: Simp. בֶּטֶן *venter.* Accen. mutat prius ֶ in ָ בָּטְנִים *nuces Avellanæ.*

Verſ. 4.

חִצִּים *Hhitſ-tſim, Sagittæ*: A Sing. חֵץ *ſagitta*: Radix eſt חָצַץ *diſcidit, jaculatus eſt.*

הַנְּעוּרִים *Han-negnou-rim, Juventutis*: Pſ. 103. 5.

Verſ. 5.

אַשְׁפָּתוֹ *Aſh-pa-tho, Pharetram ſuam*: Simp. אַשְׁפָּה *pharetra, limus, ſtercus.*

יֵבוֹשׁוּ *Jè-bho-ſhou, Pudefient*: 3. Fut. Kal Verbi בוֹשׁ *pudefieri*, peculiari Anomaliâ initio eſt (..) in primâ cum ה paragogico אֵבוֹשָׁה *erubeſcam*: & בוּשָׁה *pudor.*

PSALMUS CXXVIII.

Verſus primus.

יְרֵא *Jerè, Timens*: N. M. conſtr. abſol. eſt יִרְאָה Nom. Fœm. in conſtructione יִרְאַת *timor*: מוֹרָא M. *reverentia*, Pſal. 15. 4.

Jeghi-ang,

Verſ. 2.

יְגִיעַ *Jeghi-ang, Laborem:* Nom. Maſc. *la*
opes labore partæ: Radix eſt יָגַע *laboravit, f*
gatus fuit: יָגֵעַ *defeſſus:* יָגִיעַ idem.

כַּפֶּיךָ *Cap-pecha, Manuum tuarum:* Simp
כַּפִּים eſt à Sing. כַּף *manus, planta pedis, cur*
tura, cavum: à כָּפַף *incurvavit:* כִּפָּה N.F. *ram*

Verſ. 3.

אֶשְׁתְּךָ *Eſh-techa, Uxor tua:* Simp. abſol.
אֵשֶׁת *uxor:* אִשָּׁה idem, ab אִישׁ *Pſal.* 1. 1.

גֶּפֶן *Ghe-phen, Vitis:* Cum affixo גַּפְנוֹ *vi*
ſua: Plur. גְּפָנִים

פֹּרִיָּה *Po-ri-jah, Fructificans:* Part. Præſ. F
Kal. Anomalia peculiari tertia radicalis He muta
in Jod, *Pſal.* 1. 3.

בְּיַרְכְּתֵי *Bejar-kethè, In lateribus:* Simp. ab
eſt יַרְכָתַיִם duale, à Sing. יָרֵךְ *latus, femi*
à Nom. Fœm. יֶרֶךְ idem: Duali יְרֵכַיִם

שְׁתִלֵי *Shethi-lè, Plantæ:* Abſ. שְׁתִלִים *plant*
læ, à שָׁתַל *Pſal.* 1. 3.

זֵיתִים *Zè-thim, Olivarum:* à Sing. זַיִת *ol*
oliva, olivetum: conſtructè זֵית

סָבִיב *Sa-bhibh, Circum:* Pſal. 125. 2.

Verſ. 4.

יְבֹרַךְ *Jebho-rach, Benedicetur:* 3. Fut. Pua
quia Reſh reſpuit Dageſh, ideo punctum præced
non eſt (ֻ) ſed Cholem ad compenſationem ej
Dageſh, de Verbo בָּרַךְ *Pſal.* 103. 1.

Ver

Verſ. 5.

רְאֵה *Reè, Vide, fruere:* Imperat. Kal Verbi רָאָה *aſpexit, fruitus eſt,* Pſal. 8. 3. רֹאֶה *videns, propheta:* רְאִי & רְאִי *viſio, ſpeculum:* מַרְאֶה *vultus, aſpectus.*

PSALMUS CXXIX.

Verſus primus.

צָרְרוּנִי *Tſera-rou-ni, Afflixerunt me:* Simp. eſt 3. Plur. Kal conſtr. Verbi צָרַר *Pſal.* 8. 2. מִנְּעוּרַי *Min-negnou-rai, A pueritâ meâ:* Simplex נְעוּרִים *Pſal.* 127. 4.

Verſ. 2.

יָכְלוּ *Ja-chelou, Prævaluerunt:* 3. Plur. Præt. Kal Verbi יָכַל *potuit, prævaluit:* יְכוֹלֶת *potentia:* מֵיכָל *rivus, vadum.*

Verſ. 3

גַּבִּי *Gab-bi, Dorſum meum:* Simp. גֵּב *gibbus, tergum, dorſum, eminentia.*

חָרְשׁוּ *Hha-reſhou, Araverunt:* 3. Pl. Kal Ver. חָרַשׁ *aravit, fabricavit, conticuit;* hinc Nomina Maſcul. חָרָשׁ *faber, artifex:* חֵרֵשׁ *ſurdus:* חֵרֶשׁ *ſilentium.*

הֶאֱרִיכוּ *He-eri-chou, Longas fecerunt:* Singu. eſt הֶאֱרִיךְ Præt. Hiph. Verbi אָרַךְ *Pſal.* 23. 6. מַעֲנִיתָם *Ma-gnani-tham, Sulcum eorum:* Simplex מַעֲנִית *ſulcus.* Rad. eſt עָנָה *reſpondit, loquutus*

loquutus, depressus & afflictus fuit; hinc N. M. עָנִי & עָנִו *afflictus, pauper*: עֳנִי *afflictio*: עֲנָה *responsio, sermo.*

Vers. 4.

קִצֵּץ *Kits-tsètsʃ, Amputavit*: Præt. Piel Ver. קָצַץ *Psal.* 19. 4.

עֲבוֹת *Gnabhotb, Funem*: N. M. Plur. cum fixo עֲבוֹתֵימוֹ *funes eorum*: Rad. עָבַת usitata Piel, *contorsit, torquendo condensavit.*

Vers. 5.

יִסֹּגוּ *Jis-so-ghou, Recedent*: 3. Plur. Fut. Niph. Verbi סוג *retrocessit, aversus fuit.*

שֹׂנְאֵי *So-neè, Odio habentes*: A Sing. שֹׂנֵא Part. Præs. Kal Verbi שָׂנֵא *odio habuit*: שִׂנְאָה *odium*

Vers. 6.

גַּגּוֹת *Gag-goth, Tectorum*: à Sing. גַּג *tectum*

שֶׁקַּדְמַת *She-kad-math, Quod ante*: Simplex קַדְמַת & קִדְמַת Nom. Constr. Abs. est קֶדֶם *antiquitas, æternitas, oriens*; hîc Adverbialiter *ante* קֶדֶם idem. Rad. est קָדַם *antevertit, prævenit* קְדָמִים *Oriens*: קַדְמֹנִי *antiquus.*

שָׁלַף *Sha-laph*, Præt. Kal, *Extraxit, eduxit gladium, aut falcem.*

יָבֵשׁ *Ja-bhèsh, Exaruit*: Præt. Kal Nominalite est, *aridus*: יַבָּשָׁה & יַבֶּשֶׁת *ſicca terra.*

Vers. 7.

קוֹצֵר *Ko-tsèr, Metens*: Part. Verbi קָצַר de quo *Psal.* 126. 4.

Hhits-ne

חִצְנוֹ *Hitſ-no, Brachium ſuum*: Simp. חֵיץ N. M. *brachium, ala, axilla.*

מְעַמֵּר *Megnam-mèr, Manipulos faciens*; Part. Piel Verbi עָמַר uſitatum in Piel, *manipulos fecit, ad lucrum uſus eſt*; hinc עֹמֶר *manipulus*: עֳמֶר *manipulus, & decima pars Ephæ*: Plur. עֳמָרִים

PSALMUS CXXX.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת *Verſus primus.*

מִמַּעֲמַקִּים *Mim-ma-gnamak-kim, De profundis*: Simp. eſt N. Plur. *profunditates*: Radix eſt עָמַק *profundus fuit*: עֵמֶק & עֹמֶק *profundus*: עֵמֶק *vallis.*

קְרָאתִיךָ *Kera-thi, Clamavi*: 1. Fut. Kal Verbi קָרָא *clamavit, invitavit, occurrit, vocavit, legit*: קְרִיאָה *proclamatio, lectio*: מִקְרָא *convocatio, ſacra lectio*: קֹרֵא *perdix.* יְהוָה

אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְּ *Verſ.* 2. קוֹלִי תִּהְיֶינָה

אָזְנֶיךָ *Oz-ne-cha, Aures tuæ*: Simp. אָזְנַיִם eſt Duale conſtr. à Sing. אֹזֶן *auris*: hinc Verbum Piel אָזַן *attendit*, & מֹאזְנַיִם *bilances, ſtatera.*

קַשֻּׁבוֹת *Ka-ſhu-bhoth, Attentæ*: N. F. Plur. Rad. eſt קָשַׁב *attendit.* לְקוֹל

תַּחֲנוּנָי *Ta-hhanou-nai, Deprecationum mearum*: Pſal. 103. 8. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ

אֲחַיְתִּי וַיַּעֲמֹד *Verſ.* 4. כִּי־עִמְּךָ

סְלִיחָה *Seli-hha, Remiſſio, condonatio*: סָלַח Pſal. 103. 3. לְמַעַן

תִּוְרָא *Ti-va-rè*, 3. Fut. Niph. ſecundum paradigma יֵשֵׁב à יָרֵא *Pſal.* 128. 1.

Verſ. 5.

קִוִּיתִי *Ki-vi-thi, Expectavi*: A קָוָה *Pſ.* 19.

הוֹחַלְתִּי *Ho-hhal-ti, Speravi*: 1. Futur. Hiph. Verbi יָחַל *ſperavit, expectavit, confiſus eſt*; in Hiph. mutatur Jod in Cholē: תּוֹחֶלֶת *ſpes, expectatio*

Verſ. 6.

בֹּקֶר *Bo-ker, Mane*: à בָּקַר *inquiſivit*: בְּקָרָה *inquiſitio*: בָּקָר *bos, boves, armentum.*

Verſ. 7.

הַרְבֵּה *Har-bè*, N. M. *Multum, plurimum*: à radice רָבָה *multiplicatus fuit, crevit*: מִרְבֶּה *multitudo*: תַּרְבִּית *fœnus*: de rad. רָב *Pſ.* 19. 10.

פְּדוּת *Pedhouth, Redemptionis*: Nom. Fœm. à פָּדָה *redemit*: פְּדוּיִם & פְּדוּיֵי *redemptio.*

PSALMUS CXXXI.

Verſus primus.

גָּבַהּ *Gha-bhahh, Altum fuit*: Præt. Kal. hinc גָּבֹהַּ *altus*: גַּבַּהַּ *altitudo.*

רָמוּ *Ra-mou, Elati ſunt*: 3. Præt. Kal Verbi רוּם *excelſus fuit*; hinc רָם *altus*: רוּם, רֹם מָרוֹם *celſitudo*: רָמָה *ſuggeſtum*: תְּרוּמָה *oblatio*

נִפְלָאוֹת *Niph-la-oth, Abſconditis*: Plur. Fœm. Part. Niph. Verbi פָּלָא uſitati in Niph. *admirabilis fuit*, occ[illegible] : in Hiph. *mirabilem fe-*

cit,

tit, *segregavit*: hinc פֶּלֶא *mirum*: מִפְלָאוֹת *mirabilia*.

Vers. 2.

שִׁוִּיתִי *Shi-vi-thi, Disposui*: 1. Præt. Piel Verbi שָׁוָה *æqualis fuit, profuit, convenit*: in Piel *æquavit, disposuit*.

דוֹמַמְתִּי *Dho-mam-ti*, 1. Præt. Piel Verbi דום *silere, quiescere*: in Piel, *quietem facere*; hinc דֹּם & דוּמָה *quies, silentium*: דוֹמֵם *silens*.

גָּמַל *Gha-mul, Ablactatum*: Part. Præt. Kal constr. Verbi גָּמַל *Psal.* 103. 2.

PSALMUS CXXXVII.

Versus primus.

נַהֲרוֹת *Na-haroth, Fluvios*: Plur. F. à נָהָר *fluvius*: Pluraliter vulgo נְהָרִים Duali נַהֲרַיִם Radix est נָהַר *confluxit*.

בָּבֶל *Ba-bhel, Babelis*, locus dictus à confusione linguarum, à rad. בָּלַל *confudit, perfudit, miscuit*: בְּלִיל *farrago, pabulum*: תְּבֻלָה *confusio*.

Vers. 2.

עַרְבִים *Gna-ra-bhim, Salices*, gaudentes locis campestribus: עֲרָבָה *locus campestris*, Psal. 103. 12.

תָּלִינוּ *Ta-li-nou, Suspendimus*: 1. Plur. Kal Verbi תָּלָה *suspendit*: תְּלִי *pharetra*. תֵּל vero est, *aggeravit, cumulavit*: תֵּל *tumulus*: תּוֹלָלִים *contumulatores, oppressores*.

בְּתוֹכָהּ *Betho-chabh, In medio ejus*: Simplex constr. à תָּוֶךְ *medium*.

כִּנּוֹרוֹתֵינוּ *Kin-no-ro-thè-nou, Citharas nostras*
Sing. est כִּנּוֹר *cithara*: in Pl. כִּנּוֹרִים & כִּנּוֹרוֹת

Vers. 3.

שְׁאֵלוּנוּ *Sheè-lou-nou, Postularunt à nobis*
Simplex est 3. Plur. Præt. Kal Verbi שָׁאַל *Psa.* 12
6. Affixum mutat (ָ) in (:) initio, & in medi
(..) loco (-)

שׁוֹבֵינוּ *Sho-bhè-nou, Ducentes nos in captivi-*
tatem: Simp. abs. est שֹׁבִים à Sing. שֹׁבָה Part
Præt. Kal Verbi שָׁבָה *Psal.* 126. 1.

Vers. 4.

אֵיךְ *èch, Quomodo, ubinam*: אֵיכָה & אֵכָה
& אֵכָכָה idem.

אַדְמַת *Ad-math, Terra*: Nom. Fœm. constr
abs. est אֲדָמָה *Psal.* 8. 4.

נֵכָר *Nè-char, Alienigenæ*: Psal. 103. 16.

Vers. 5.

אֶשְׁכָּחֵךְ *Esh-ka-hhèch, Obliviscar tui*: Simp
אֶשְׁכָּח est 1. Fut. Kal. In ultimâ pro וֹ est ָ: a
alibi (-) thema est שָׁכַח *oblitus est*: שָׁכֵחַ *oblitus*

Vers. 6.

תִּדְבַּק *Tid-bhak*, 3. Fut. Kal Verbi דָּבַק *adhæ-*
sit: in Hiph. *adhærere fecit*: דֶּבֶק *gluten.*

לְחִכִּי *Lehhik-ki, Palato meo*: Simp. חֵיךְ *pa-*
latum: חַכָּה *hamus.*

אַעֲלֶה *A-gnale, Ascendere faciam*: 1. Fut.
Hiph. Verbi עָלָה *Psal.* 1. 3.

רֹאשׁ *Rosh, Caput*: Nom. Masc. *Psal.* 23. 5.

Vers.

Verſ. 7.

עָרוּ *Gna-rou*, *Nudate*: Imperat. Kal Verbi עָרָה Gutturalis initio requirit Scheva compoſitum quod Accentus mutat in (ָ) עֶרְוָה *nuditas*: עוֹר *cutis*: עֲרֵעָר *nudatiſſimus*, *deſolatus*: מַעֲרָה *nuditas*: מְעָרָה *ſpelunca*.

יְסוֹד *Je-ſod*, *Fundamentum*: מוֹסָדָה idem, à יָסַד *Pſal.* 8. 2.

Verſ. 8.

בַּת *Bhath*, *Filia*: Pſal. 8.

הַשְּׁדוּדָה *Haſh-ſhedhou-dha*, *Quæ vaſtanda*: Simp. eſt Part. Præt. Kal Verbi שָׁדַד *Pſal.* 8. 7.

יְשַׁלֵּם *Jeſhal-lèm*, *Reddet*: Fut. Piel Verbi שָׁלַם *Pſal* 122. 2.

גְּמוּלֵךְ *Gemou lèch*, *Retributionem tuam*: Pſ. 103. 2.

Verſ. 9.

יֹאחֵז *Jo-hhèz*, *Apprehendet*: 3. Fut. Kal regulariter ſecundum formam quieſcentium Pe Aleph. Thema eſt אָחַז *apprehendit*, *poſſedit*: אֲחֻזָּה *poſſeſſio*.

נִפֵּץ *Nip-pèts*, *Diſſipavit*: Præt. Piel Verbi נָפַץ *diſperſus fuit*: נֶפֶץ *diſperſio*: מַפֵּץ *malleus*, *verutus*.

עֹלָלַיִךְ *Gno-lá-la-jich*, *Pueros tuos*: Pſal. 8. 2.

סָלַע *Sa-lang*, *Petram*, *ſaxum*: Pl. סְלָעִים

GENES-

GENESEOS

Caput primum.

Verſus primus.

בְּרֵאשִׁית *Berè-ſhith, In principio*: Sim. רֵאשִׁית *Pſal.* 23. 5.

בָּרָא *Ba-ra, Creavit*: In Piel, *ſelegit, excidit* in Hiph. *ſaginavit*: בְּרִיא *pinguis, ſaginatus*. Verbum Singulare jungitur cum Nomine Plurali, ut volunt quidam ad ſignificandum in Creatore unitatem eſſentiæ & pluralitatem perſonarum.

אֱלֹהִים *Elo-him, Deus*: Pſal. 8. 5.

אֵת *èth*, Articulus Accuſativi Caſus, *Pſal.* 15.

הַשָּׁמַיִם *Haſh-ſha-ma-jim*, Pſal. 8. 1,

וְהָאָרֶץ *Veha-a-rets, Et terram*: Pſal. 8. 1.

Verſ. 2.

הָיְתָה *Ha-jetha, Fuit*: 3. Fœm. Præte. K Verbi הָיָה *Pſal.* 1. 2, 3.

תֹהוּ *Tho-hou*, Nom. Maſc. *res informis, ſolitudo.* Radix תָּהָה non eſt in uſu.

בֹהוּ *Bho-hou*, Nom. Maſc. *Inanis*: Rad. בָּהָה non eſt in uſu.

חֹשֶׁךְ *Hho-ſhech*, Nom. Maſc. *Tenebræ*, Pſ. 19.

עַל *Gnal, Super*: Pſal. 1. 3.

פְּנֵי *Penè, Faciem*: Pſa. 19. 14.

Thehom

תְּהוֹם *The-hom*, Nom. Com. *Abyſſus*: Rad. תָּהַם non eſt in uſu.

רוּחַ *Rou-ahh*, *Spiritus*: Pſal. 1. 4.

מְרַחֶפֶת *Mera-hhe-pheth*, *Movebat ſe, incubabat*: Part. Piel F. Verbi רָחַף *moveri, incubare.*

מָיִם *Ma-jim*, *Aquarum*: Pſal. 1. 3.

Verſ. 3.

וַיֹּאמֶר *Va-jo-mer*, *Et dixit*: Simp. eſt Fut. Kal Verbi אָמַר *dixit*, Pſal. 19. 2. In penultimâ א quieſcit in י In ultimâ (ֶ) mutatur in (ֵ) ob Accentum remotum ad penultimam.

יְהִי *Jehi*, *Sit*: Pſal. 122. 7.

אוֹר *Or*, *Lux*: Pſal. 19. 8.

Verſ. 4.

וַיַּרְא *Va-jar*, *Et vidit*: Simplex eſt; Fut. Kal Verbi רָאָה *vidit*, Pſal. 128. 5. Vulgare & regulare futurum ſecundum formam גָּלָה eſt יִרְאֶה *videbit*. Alias per Apocopen, & mutationem (.) in (..) & magis Anomalos mutato (.) in (-) & (ֶ) in (ַ) ut hic וַיַּרְא

יַבְדֵּל *Jabh-dèl*, *Separavit*: 3. Fut. Hiph. Verbi בָּדַל *diſtinxit, ſeparavit*. Habet hîc (..) in fine loco (.) בַּד *ſegmentum, pars*: בְּדִיל *ſtannum*.

בֵּין *Bèn*, *Inter*: Pſal. 8. 4.

Verſ. 5.

יִקְרָא *Jik-ra*, *Vocavit*: 3. Fut. Kal Verbi קָרָא Pſal. 130. 1.

יוֹם *Jom*, *Diem*: Pſal. 1. 2.

לַיְלָה *Lai-la*, *Noctem*: Pſal. 1. 2.

Gne-rebh,

עֶרֶב *Gne-rebh, Veſpera*: Pſal. 103. 12.
בֹּקֶר *Bho-ker, Mane*: Pſal. 130. 6.
אֶחָד *E-hhad, Primus*: N. M. *unus. quidam primus*, per Apheresin חַד Pl. אֲחָדִים Fœminin אַחַת & ob Accentū אַחַת hinc Ver. אֶחָד *univ*

Verſ. 6.

רָקִיעַ *Ra-ki-ang, Expanſum*: Pſal. 19. 1.
מַבְדִּיל *Mabh-dil, Dividens*: Part. Hiph. Ver bi בָּדַל *ver. 4.*

Verſ. 7.

וַיַּעַשׂ *Ja-gnas, Fecit*: 3. Fut. Kal Verbi עָשָׂה Per Apocopen in fine abjicitur ה cæteram Anomaliam vide *Pſal. 1. 3.*
מִתַּחַת *Mit-ta-hhath, De ſubter*: De Simpli ci תַּחַת *Pſal. 8. 6.*
כֵּן *Chèn, Sic*: Pſal. 1. 4.

Verſ. 8.

שֵׁנִי *Shè-ni, Secundus*: A שְׁנַיִם N. M. duale, *duo, bini*, conſtructè שְׁנֵי & שְׁנֵים pro Fœmin. שְׁתַּיִם Rad. eſt שָׁנָה *iteravit, mutatus eſt*; hinc N. Fœm. שָׁנָה *annus*. Duali שְׁנָתַיִם Plu. שָׁנִים & שְׁנֵי *dibaphum, coccineum*: מִשְׁנֶה *ſecundus, exemplar.*

Verſ. 9.

יִקָּווּ *Jik-ka-vou, Congregentur*: 3. Fut. Niph. Verbi קָוָה *Pſal. 19. 4.*
תֵּרָאֶה *Thè-ra-e, Videatur, appareat*: 3. Fut. Niph. Verbi רָאָה Initio eſt (..) loco (.) ad compenſandum Dageſh quod ר non admittit.

Jab-ba-ſha,

יַבָּשָׁה *Jab-ba-ſha, Terra arida*: Pſal. 129. 6.

Verſ. 10.

וּלְמִקְוֵה *Ou-lemik-vè, Et collectionem*: Simp. מִקְוֶה *Pſal.* 19. 4.

יַמִּים *Jam-mim, Maria*: A Sing. יָם Pſ. 8. 8.

Verſ. 11.

תַּדְשֵׁא *Tad-ſhè, Herbaſcat, herbam producat*: 3. Fut. Hiph. Verbi דָּשָׁא *Pſal.* 23. 2. Duplex eſt hîc Anomalia & variatio à paradigmate מָצָא in ne abjicitur א & mutatur (.) in (..)

עֵשֶׂב *Gnè-ſebb, Herbam*: Nom. Maſc. *herba ativa*: Plur. עֲשָׂבִים

מַזְרִיעַ *Maz-ri-ang, Serentem ſemen*: Part. Hiph. Verbi זָרַע *Pſal.* 126. 5.

עֵץ *Gnèts, Arborem*: Pſal. 1. 3.

פְּרִי *Peri, Fructus, fructiferum*: Pſal. 1. 3.

לְמִינוֹ *Lemi-no, Secundum ſpeciem ſuam*: Sim. מִין Nom. Maſc. *ſpecies*: Pl. conſtr. מִינֵי

Verſ. 12.

תּוֹצֵא *To-tſè, Produxit*: 3. Fut. Hiph. Verbi יָצָא *Pſ.* 19. 4. In fine abjicitur (ה) & (..) eſt loco (ה)

Verſ. 13.

שְׁלִישִׁי *Sheli-ſhi, Tertius*: à שָׁלוֹשׁ *tres*, pro Fœmin. שְׁלִשָׁה Plur. שְׁלֹשִׁים *triginta*: שָׁלִישׁ *tribunus, dux*: שָׁלַשׁ *tertiavit, tripartitus fuit.*

Verſ. 14.

מְאֹרֹת *Meo-roth, Luminaria*: Pl. formæ Fœ. ſed generis Maſc. מָאוֹר *Pſal.* 19. 8.

O-thoth,

אוֹתֹת *O-thoth*, *Signa*: A Sing. אוֹת No
Com. *signum*.

וּלְמוֹעֲדִים *Ou-lemo-gnadhim*, *Et in statu
tempora*: Simp. Sing. מוֹעֵד à rad. יָעַד *constitui*

Verſ. 15.

לְהָאִיר *Leha-ir*, *Ad illuminandum*: Simp
הָאִיר eſt Infin. Hiph. Verbi אור Initio eſt (
loco (-) quia ſequitur א quieſcens indageſhabi

Verſ. 16.

הַגְּדֹלִים *Hag-gedho-lim*, *Magna*: Simp. Si
גָּדוֹל *Pſal.* 126. 2.

לְמֶמְשֶׁלֶת *Lemem-ſhe-leth*, *Ad præfectura*
Simp. eſt מֶמְשָׁלָה & מֶמְשֶׁלֶת *dominium*, *pra
ſtura*: à מָשַׁל *Pſal.* 8. 6.

קָטֹן *Ka-ton*, N. M. *Parvus*: קָטָן idem. R
eſt קָטַן *parvus fuit*.

כּוֹכָבִים *Ko-cha-bhim*, *Stellas*: Singul. כּ
Pſal. 8. 3.

Verſ. 19.

רְבִיעִי *Rebbi-gni*, *Quartus*: אַרְבַּע *quatuor*
רֶבַע *quarta pars*. Rad. eſt רָבַע *quadratus fuit*
רְבָעִים *quartani*.

Verſ. 20.

יִשְׁרְצוּ *Jiſh-retſou*, *Reptificent abundè*: 3. Fu
Kal Verbi שָׁרַץ *reptare*, *reptificare*, *abundè pr
gignere*; hinc N. M. שֶׁרֶץ *reptile*.

נֶפֶשׁ *Ne-pheſh*, *Animam*: Pſal. 19. 7.

חַיָּה *Hha-ja*, *Vivam*: Pſal. 23. 6.

עוֹף *Gnoph*, N. M. *avis*, *volatile*: à עוּף *vol
vit*: in Fut. Piel יְעוֹפֵף

Verſ

Verſ. 21.

תַּנִּינִם *Tan-ni-nim, Cæte balenas*: Sing. תַּנִּין *draco, catus*, Pl. etiam תַּנּוֹת & contracte תַּנִּים

רֹמֶשֶׂת *Ro-me-ſheth, Reptans*: Part. F. Kal Verbi רָמַשׂ *reptavit*: רֶמֶשׂ *reptile.*

כְּנָף *Ka-naph*, Nom. Com. *Ala, ora*: Pl. conſtr. כַּנְפוֹת & כַּנְפֵי

Verſ. 22.

יְבָרֵךְ *Jebba-rech, Benedixit*: 3. Fut. Piel Verbi בָּרַךְ *Pſal.* 103. 4. Duplex hîc eſt variatio à paradigmate in fine pro (֫) eſt (֭) ob retractum Accentum, & in medio eſt (֯) pro (-) ad compenſandum Dageſh ejectum ex Reſh.

פְּרוּ *Peru, Multiplicate*: Imp. Kal Verbi פָּרָה *Pſal.* 1. 3.

רְבוּ *Rebbou*, Imp. Kal Verbi רָבָה *multiplicavit*, idem quod רָבַב *Pſal.* 19. 9. In 3. Fut. Kal יִרְבֶּה per Apocopen יֶרֶב

מַלְאוּ *Mil-ou, Implete*: Imp. Kal Verbi מָלָא *Pſal.* 126. 2.

Verſ. 23.

חֲמִישִׁי *Hha-mi-ſhi*, Quintus: ab חָמֵשׁ *quinque*, Plur. חֲמִשִּׁים *quinquaginta*: חֹמֶשׁ *quinta pars*: חָמַשׁ *quintavit*: חֲמֻשִׁים *quini, accincti.*

Verſ. 24.

בְּהֵמָה *Bchè-ma*, Pſal. 8. 7.

חַיְתוֹ *Hhai-tho, Beſtiam*: Pſal. 23. 6.

Verſ.

Verſ. 36.

אָדָם *Adam, Hominem*: Pſal. 8. 5.

בְּצַלְמֵינוּ *Betſal-mè-nou, In imagine noſtr*
Simp. צַלְמִי conſtr.ex צְלָמִים à Sing. צֶלֶם *ima*

כִּדְמוּתֵנוּ *Kid-mou-thè-nou, Secundum ſimi*
tudinem noſtram: Simp. דְּמוּת *ſimilitudo*, à דָּ
ſimilis fuit, ſiluit, quievit: דּוּמִיָּה *ſilentium.*

יִרְדּוּ *Jir-dou, Dominetur*: 3. Fut. Kal Ver
רָדָה *dominatus eſt, accepit.*

וְדַגַת *Dheghath, Piſcem*: Pſal. 8. 8.

Verſ. 27.

זָכָר *Za-char, Marem*: Pſal. 8. 4.

נְקֵבָה *Nekè-bha, Fœminam*: à rad. נָקַב *pe*
foravit, maledixit.

Verſ. 28.

כִּבְשָׁהּ *Chibh-ſhu-ha, Subigite eam*: Simple
כִּבְשׁוּ eſt Imp. Kal Verbi כָּבַשׁ *ſubjugavit, domui*
כֶּבֶשׁ *clivus*: ſed cum שׂ ſiniſtro כֶּבֶשׂ *ovis, agnu*
Pl. כְּבָשִׂים pro Fœm. כִּבְשָׂה Pl. כְּבָשׂוֹת

Verſ. 29.

לְאָכְלָה *Leoch-la, Ad comedendum*: Simp. ab
eſt אָכוֹל ſed cum ה paragogico fit אָכְלָה Infini
Kal Verbi אָכַל *comedit*: אֹכֶל *cibus*: מַאֲכָל
idem: מַאֲכֶלֶת *culter, cibarius.*

Verſ. 30.

יֶרֶק *Je-rek, Olus*: N. M. conſtr. abſ. eſt יָרָק
à rad. יָרַק *exſpuit*: יָרוֹק *viride, virens, herba*
יֶרֶק *viror*: יַרְקְרַק *ſubviridis, fulvus.*

Verſ.

Verſ. 31.

שִׁשִּׁי *Shiſh-ſhi, Sextus*: à N. F. שֵׁשׁ *ſex*, pro laſc. eſt שִׁשָּׁה שֵׁשׁ verò Maſculinum eſt *byſſus*. erbum שִׁשָּׁה *ſextavit*: שׁוֹשָׁן *lilium ſex filiorum*. מְאֹד *Meodh*, Adv. *Valde*, Nominaliter, *vires*.

CAPUT II.

Verſus primus.

וַיְכֻלּוּ *Va-jechul-lou, Et perfecta ſunt*: Poſt) hic (:) eſt mobile, quia ſub literâ quæ dageſha- debuit ob præcedens ו converſivum, etſi dageſha- ilis non ſit.

צְבָאָם *Tſebha-am, Exercitus eorum*: Pſ 103. 21.

Verſ. 2.

יְכַל *Jechal, Perfecit*: 3. Fut. Piel Verbi כָּלָה er Aphæreſin pro וְכִלָּה.

שְׁבִיעִי *Shebhi-gni, Septimo*: N. M. à שֶׁבַע Pſ. 15. 4.

מְלַאכְתּוֹ *Melach-to, Opus ſuum*: Simplex abſ. t מְלָאכָה *Pſal.* 103. 20.

וַיִּשְׁבֹּת *Jiſh-both, Requievit*: 3. Fut. Kal Verbi שָׁבַת *Pſal.* 8. 2.

Verſ. 3.

וַיְבָרֶךְ *Va-jebha-rech, Et benedixit*: 3. Fut. Piel Verbi בָּרַךְ *Pſa.* 103. 1. Retractio accentus ab ul- imâ mutat (֫) in (֬) & in penultimâ eſt (.) pro -) quod ך rejiciat Dageſh.

Jekad-deſh,

יְקַדֵּשׁ *Jekad-dèſh*, *Sanctificavit*: 3. Fut. Verbi קָדַשׁ *Pſal.* 15. 1.

Verſ. 4.

תּוֹלְדוֹת *Tho-ledhoth*, *Generationes*: N. Fo Plur. à יָלַד *generavit*, *peperit*: יֶלֶד *puer*, *nat* יַלְדוּת *juventa*: מְיַלֶּדֶת *obſtetrix*: מוֹלֶדֶת *nativi* בְּהִבָּרְאָם *Behib-ba-ream*, *Dum crearentur ip* Simp. הִבָּרְאוֹ eſt Infin. Niph. Verbi בָּרָא *cap.* 1.

Verſ. 5.

שִׂיחַ *Si-ahh*, *Stirpem*: N. M. *ſtirps*, *frute* item, *meditatio*, *colloquium*, à rad. שׂוּחַ *meditar* *eloqui*: שׂוּחַ vero eſt *inclinari*, *propendere*: in שׁוּחָה *fovea*: שִׂיהָה idem. In Hithpael הִשְׁתַּחֲוָה *proſtravit ſe*, ob Euphoniam שׁ antecedit ת Ter radicalis ה mutatur in ו, & additur ה paragogicu הַשָּׂדֶה *Haſ-ſa-dhe*, *Agri*: Pſal. 8. 7.

טֶרֶם *Terem*, Adv. *Ante*, *priuſquam*.

יִצְמַח *Jitſ-mahh*, *Oriretur*: Futu. Kal Ver צָמַח *germinare*, *florere*; hinc צֶמַח *germen*.

הִמְטִיר *Him-tir*, *Pluere fecit*: in Kal non eſt uſu: Rad. eſt Nom. Maſc. מָטָר *pluvia*.

לַעֲבֹד *La-gnabhodh*, *Ad colendum*: Pſa. 19.

Verſ. 6.

אֵד *èdh*, Nom. Maſc. *Vapor*, *calamitas*.

הִשְׁקָה *Hiſh-ka*, *Rigavit*: Præt. Hiph. Ver שָׁקָה in Hiph. *bibere fecit*, *adaquavit*: שִׁקּוּי *pot* מַשְׁקֶה *pincerna*.

Verſ. 7.

וַיִּצֶר *Ji-tſer*, *Formavit*: 3. Fut. Kal Verbi יָצַר

finx

xit, Psal. 103. 14. secundum paradigma quies-
ntium Pe Jod, *formari deberet* יֵצֵר sed initio (..)
utatur in (.) quia Jod prima radicalis exprimitur
a cum Jod Characteristico temporis: & in fine
) mutatur in (¨) ob constructionem יוֹצֵר *figu-*
: יֵצֶר *figmentum.*

עָפָר *Gna-phar, Pulverem*: Psal. 103. 14.

יִפַּח *Jip-pahh, Inspiravit*: 3. Fut. Kal Verbi
נָפַח *spiravit, efflavit*; hinc מַפְחַ *follis*: מַפָּח *ex-*
iratio, flatus.

נִשְׁמַת *Nish-math, Spiritum*: N. Fœm. constr.
s. est נְשָׁמָה *anima, spiritus.*

אַפָּיו *Ap-pa-jo, Nares ejus*: Sing. Simplex אַף
sal. 103. 8.

Vers. 8.

יִטַּע *Jit-tang, Plantavit*: Fut. Kal Ver. נָטַע
lantavit; hinc Masculina נָטַע נְטַע & מַטָּע *planta.*

גַּן *Gan; Hortum*: Nom. Masc. גַּנָּה & גִּנָּה
em. Rad. est. גָּנַן *protexit, obtexit*: מָגֵן *clypeus*:
מָגִנָּה *obtegumentum.*

עֵדֶן *Gnè-den*, Nom. Masc. *Deliciæ, voluptas*:
. עֲדָנִים à rad. עָדַן usurpatur in Hithpael, *ob-*
ctavit: מַעֲדָנִים *voluptates.*

מִקֶּדֶם *Mik-ke-dem, Ab oriente*: Psal. 129. 6.

יָשֶׂם *Ja-sem, Posuit*: 3. Fut. Hiph. Verbi שׂוּם
sal. 19. 4. regulariter ad formam סַב nisi quod
tractio Accentus ab ultimâ mutet (¨) in (¨)

Vers. 9.

יַצְמַח *Jats-mahh, Germinare fecit*: 3. Fut. Hiph.

per

per Crasin pro וַיְצַמַּח *ver. 5.*

נֶחְמָד *Nehh-madh. Desiderabilem :* Psal. 19

prima rad. ח habet hîc (:) simplex pro (..)

לְמַרְאֶה *Lema-re, Aspectu :* Psal. 128. 5.

לְמַאֲכָל *Lema-a-chal, Ad cibum :* Psal. 127

בְּתוֹךְ *Bethoch, In medio :* Psal. 137. 2.

דַּעַת *Da-gnath, Scire :* Infin. Kal Verbi

Psal. 1. 6. ad formam יָשַׁב nisi quod media g

turalis pro gemino ּ requirat geminum (-) *Ps.* 19

Vers. 10.

נָהָר *Na-hhar, Fluvius :* Psal. 137. 1.

יֹצֵא *Jo-tsè, Exiens :* Part. Præt. Verbi

Psal. 19. 4.

הַשְׁקוֹת *Hash-koth, Irrigare :* Inf. Hiph. Ve

שָׁקָה *ver. 6.*

יִפָּרֵד *Jip-pa-rèdh, Separabatur :* 3. Fut. Hi

Verbi פָּרַד *divisit :* פֶּרֶד *mulus.*

אַרְבָּעָה *Ar-ba-gna, Quatuor :* N. M. ut

tera numeralia terminatione fœmininâ, sed sign

catione Masculinâ: Fœmininum est אַרְבַּע *Gen.*

רָאשִׁים *Ra-shim, Capita :* à Sing. רֹאשׁ *Ps.*

Vers. 11.

שֵׁם *Shèm, Nomen :* Psal. 8. 1.

סֹבֵב *So-bhèbh, Ambiens :* Part. Præt. Ve

סָבַב *Psal.* 125. 2.

שָׁם *Sham, Ibi :* Psal. 19. 4.

זָהָב *Za-chabh, Aurum :* Psal. 19. 10.

Vers. 12.

בְּדֹלַח *Bedo-lahh, Bdellium,* vel *crystallum*

E-bhe

אֶבֶן *E-bhen, Lapis*: N. F. Pl. אַבְנִים constr. אַבְנֵי hinc Duale Masc. אָבְנַיִם *sellæ parturientium.*
שֹׁהַם *Sho-ham, Sardonix*: Nom. Masc.

Vers. 13.

כּוּשׁ *Kousch, Æthiopiæ*: N. Proprium filii *Cha-*
i, item Regio ab eo culta, כּוּשִׁי *Æthiops*:
כּוּשִׁית *Æthiopissa.*

Vers. 14.

פְּרָת *Perath, Euphrates*: à פָּרָה *Psal.* 1. 3.
ructificavit, multiplicavit, à *copiâ aquarum.*

Vers. 15.

יִקַּח *Jik-kahh, Accepit*: 3. Fut. Kal Verbi
לָקַח *Psalm.* 15. 5. formæ נָגַשׁ
יַנִּיחֵהוּ *Jan-ni-hhè-hou, Collocavit eum*: Simplex
יָנִיחַ 3. Fut. Hiph. Verbi נוּחַ *quievit*: in Hiph.
quiescere fecit, collocavit, Psal. 23. 2.
לְעָבְדָהּ *Legnobh-dahh, Ad colendum eum*:
Simplex עָבַד est Infin. Kal Verbi עָבַד *coluit, la-*
voravit, Psal. 19. 10. Affix. mutat ו in (:)

Vers. 16.

וַיְצַו *Va-jetsau, Et præcepit*: Simplex יָצָה est
3. Fut. Piel Verbi צִוָּה *Psal.* 19. 8. Per Apocopen
pro יְצַוֶּה formæ גִּלָּה
תֹּאכַל *To-chèl, Comedes*: 2. Fut. Kal Verbi
אָכַל regulariter ad formam quiescentiū Pe Aleph.

Vers. 17.

תָּמוּת *Ta-mouth, Morieris*: 3. Fut. Kal Ver-
bi מוּת *Psal.* 23. 4.

Verſ. 18.

לְבַדּוֹ *Lebhad-do, Solum ipſum*: Simplex & לְבַד *ſeorſim, ſolùm*, à בָּדַד *ſolitarius fu* hinc Nom. בָּדָד & בַּר *ſolitarius, ſolus.*

עֵזֶר *Gnè-zer, Auxilium*: Pſal. 121. 1.

כְּנֶגְדּוֹ *Chenegh-do, Quaſi coram ſe, commod ſibi*: Simplex נֶגֶד *coram*, Pſal. 19. 1.

Verſ. 19.

יָבֵא *Ja-bhè, Adduxit*: 3. Fut. Piel Ve בוֹא *Pſa.* 1. in Fut. Hiph. יְבִיא cum affixo אֵ in multis valdè variat à paradigmate יָצָא ob me am quieſcentem י

יִקְרָא *Jik-ra, Vocaret*: 3. Fut. Kal Verbi קָרָא *Pſa.* 130. 1.

נֶפֶשׁ *Ne-pheſh, Anima*: Pſal. 19. 9.

שְׁמוֹ *Shemo, Nomen ejus*: Simp. שֵׁם *ver.*

Verſ. 20.

בְּהֵמָה *Behè-ma, Beſtia*: Pſal. 8. 7.

שָׂדֶה *Sa-dhe, Agri*: Pſal. 8. 7.

מָצָא *Ma-tſa, Invenit*: 3. Præt. Kal. in Nip *repertus fuit, ſatis fuit.*

Verſ. 21.

יַפֵּל *Jap-pel*, 3. Fut. Piel Verbi נָפַל *Cecidi* hinc נֵפֶל *abortus*: נְפִילִים *Gigantes, deſtruct ves*: מַפָּל *quiſquilia*: מַפֵּלָה *cadaver.*

תַּרְדֵּמָה *Tar-dè-ma, Sopor, gravis ſomnus*: רָדַם in uſu eſt in Hiph. *ſopitus fuit.*

יִשָּׁן *Ji-ſhan, Dormivit*: Fut. Kal Verbi *Pſal.* 121. 4.

Mitſ-tſal-gne-tha-

מִצַּלְעֹתָיו *Mitſ-tſal-gno-tha-ou, De coſtis ejus:* Simp. abſ. eſt צֶלַע à צָלַע N. Com. *coſta, latus, ubiculum ad templi latus:* צֹלֵעַ *claudicans.*

וַיִּסְגֹּר *Jiſ-gor, Clauſit:* 3. Fut. Kal Verbi סָגַר *incluſum:* מִסְגֵּר *clauſtrum, carcer.*

בָּשָׂר *Ba-ſar,* N. M. *Caro:* Verbum Piel בִּשֵּׂר *nunciavit:* בְּשֹׂרָה *nuncium.*

תַּחְתֶּנָּה *Tahh-ten-na, Pro eâ:* Compoſ. eſt ab נָּה affixo Fœm. 3. Perſ. & תַּחַת *Pſal.* 8. 6.

Verſ. 22.

וַיִּבֶן *Ji-bhen, Extruxit:* 3. Fut. Kal Verbi בָּנָה *Pſal.* 8. 4. Per Apocopen pro יִבְנֶה

לְאִשָּׁה *Leiſh-ſha, In mulierem:* Pſal. 1. 1.

Verſ. 23.

הַפַּעַם *Hap-pa-gnam, Hâc vice:* Simp. פַּעַם *ictus, concuſſio, incus, vice:* à פָּעַם *agitavit, concuſſit:* פְּעָמִים in Plurali *inceſſus, pedes:* פַּעֲמוֹן *tintinnabulum.*

עֶצֶם *Gne-tſem,* N. Com. *Os, corpus, ſubſtantia:* à rad. עָצַם *roboravit, potens fuit:* עָצוּם *robuſtus:* עֹז *robur.*

Verſ. 24.

וַיַּעֲזֹב *Ja-gnazabh,* Fut. Kal Verbi עָזַב *reliquit, deſeruit:* hinc M. P. עִזְבוֹנִים *nundinæ.*

אָבִיו *A-bhiſou, Patrem ſuum:* Sim. אָב *Pſ.* 103. 13.

אִמּוֹ *Im-mo, Matrem ſuam:* Simp. אֵם *mater:* Pl. אִמּוֹת hinc אוֹם & לְאֹם *natio:* אַמָּה *ſubitus.*

דָּבַק *Dha-bhak, Adhærebit:* Præt. Kal; ſed ב Vau converſivum ſignificatione Futuri, *Pſ.* 137. 6.

Verſ. 25.

שְׁנֵיהֶם *Shenè-hem*, *Duo iſti*: Simplex

Geneſ. 1. 2.

עֲרוּמִּים *Gnaroum-mim*, *Nudi*: à Sing. עָרֹם *nudus*; עָרוֹם verò eſt *aſtutus*, *callidus*: עָרְמָה *aſtutia*. Rad. eſt עָרַם *aſtutus fuit*.

יִתְבּשָׁשׁוּ *Jith-bo-ſha-ſhou*, *Erubeſcant*: Fut. Hithp. Verbi בּוּשׁ *Pſal.* 127. 5.

CAPUT III.

Verſus primus.

נָחָשׁ *Na-hhaſh*, *Serpens*: Nom. Maſc. à rad. נָחַשׁ *auguratus eſt*, *experimento didicit*; hinc Part. מְנַחֵשׁ *augur*: נַחַשׁ *augurium*, *incantatio*: נְחֹשֶׁת *æs*, *chalybs*, *numella*: נְחֹשְׁתַּיִם *æreus*.

אַף *Aph*, Adv. *Etiam*, *quinetiam*: אַף *nomen* Pſal. 130. 8.

Verſ. 3.

תִּגְּעוּ *Thig-genou*, *Attingetis*: Fut. Kal Verbi נָגַע *attigit*, *percuſſit*: נֶגַע *plaga*.

תְּמֻתוּן *Themu-thoun*, *Moriemini*: 2. Pl. Fut. Kal Verbi מוּת *Pſal.* 23. 4. Propter Paragogen literæ נ mutatur (ּ) initio in (:) & ן in ֫ in medio.

Verſ. 5.

נִפְקְחוּ *Niph-kehhou*, *Aperientur*: Præt. Niph. Verbi פָּקַח *aperuit*: פָּקֵחַ *apertus*: פְּקַחְקוֹחַ *apertura*.

Verſ

Verſ. 6.

תַּאֲוָה *Tha-ava, Deſideratiſſima*: N. F. *deſide-*
ium: אַוָּה idem. Radix eſt אָוָה *deſideravit,*
oncupivit: מַאֲוַיִּים *deſideria.*

תֵּרֶא *Thè-re, Vidit*: Geneſ. 1. 4.

הַשְׂכִּיל *Haſ-kil, Intelligere*: Inf. Hiph. Verbi
שָׂכַל *proſper fuit*, in Hiph. *intellexit*; hinc Nom.
מַשְׂכִּיל *docens, intelligere faciens*: שֵׂכֶל *pruden-*
ia, ſucceſſus: ſed cum שׂ dextro שָׂכַל eſt, *orba-*
us fuit: שְׁכוֹל *orbitas*: אֶשְׁכּוֹל *botrus, bacca.*

Verſ. 7.

יִתְּפָרוּ *Jith-perou, Conſuerunt*: Fut. Kal Verbi
תָּפַר *conſuit.*

עָלֶה *Gna-lè, Folium*: Pſal. 1. 3.

תְּאֵנָה *Theè-na, Ficus*: N. F. in Pl. tamen תְּאֵנִים

חֲגוֹרוֹת *Hhag-go-roth, Subligacula*: A Singu.
חֲגוֹר *cingulum*: חֲגַר idem. חָגוֹר verò *accingens.*
Rad. eſt חָגַר *cinxit, accinctus fuit.*

Verſ. 8.

יִתְחַבֵּא *Jith-hhab-bè, Abſcondit ſe*: Futu.
Hithp. Verbi חָבָא in Niph. *latuit*; hinc מַחֲבֵא
Abſconſio: מַחֲבָאִים *latibula.*

Verſ. 9.

אַיְכָה *A-je-cha, Ubi tu*: Compoſ. ex affix. 2.
erſ. כָּה & Adve. אַיֵּה & אַי *ubi*: אַיָּה verò
Nomen eſt, *pica, cornix.*

Verſ. 10.

אֶחָבֵא *è-hha-bhè, Abſconſus fui*: 1. Fut. Niph.

Verbi חָבָא regulariter, niſi quod initio ſit (¨) loco (ּ) quia ſequens gutturalis eſt indageſhabilis.

Verſ. 11.

הִגִּיד *Hig-gidh, Indicavit*: Fut. Hiph. Verbi נָגַד *Pſal.* 19. 1.

צִוִּיתִיךָ *Tſiv-vi-thi-cha, Præcepi tibi*: 1. Præt. Piel Verbi צָוָה *Pſal.* 19. 8.

לְבִלְתִּי *Lebhil-ti, Ne*: Simp. בִּלְתִּי per Epenthesin literæ Thau: à בְּלִי *non*. Rad. eſt בַּל *non*.

Verſ. 12.

עִמִּי *Gnim-madhi, Mecum*: Pſal. 23. 4.

Verſ. 13.

הִשִּׁיאַנִי *Hiſh-ſhi-a-ni, Decepit me*: Simp. הִשִּׁיא eſt Præt. Hiph. Verbi נָשָׂא *Pſal.* 15. 3.

Verſ. 14.

אָרוּר *A-rour, Maledictus*: Part. Præt. Kal Verbi אָרַר *maledixit*: מְאֵרָה *maledictio.*

גְּחֹנְךָ *Gehho-necha, Ventrem tuum*: Simplex abſ. eſt גֵּחוֹן *venter*, Nom. Maſc.

Verſ. 15.

אֵיבָה *è-bha, Inimicitiam*: Pſal. 8. 2.

אָשִׁית *A-ſhith, Ponam*: 1. Fut. Hiph. Verbi שׁוּת *Pſal.* 8. 6.

בֵּינְךָ *Bhè-necha, Inter te*: Sim. בֵּין *inter*, Pſ. 8. 4.

זַרְעֲךָ *Zar-gnacha, Semen tuum*: Simp. זֶרַע *Pſal.* 126. 5.

יְשׁוּפְךָ *Jeſhou-phecha, Conteret tibi*: Simplex abſ. eſt יָשׁוּף Fut. Kal Ver. שׁוּף *contrivit, obſcuravit*.

Gua-kèbh

עָקֵב *Gna-kebh, Calcaneum*: Pſal. 19. 11.

Verſ. 16.

הַרְבָּה *Har-bha, Multiplicando*: Inf. Hiph. Verbi רָבָה *Gen.* 1. 22. regulariter, niſi quod in fine ſit ה loco(..) תַּרְבּוּת *multitudo*: תַּרְבִּית *fœnus*.

עִצְּבוֹנֵךְ *Gnitſ-tſebho-nèch, Dolorem tuum*: Simp. עִצָּבוֹן *Pſ.* 127. 2. ob affixum mutatur ָ in (:)

הֵרוֹנֵךְ *Hè-ro-nèch, Conceptum tuum*: Simplex הֵרוֹן *conceptus*: à הָרָה *concepit*: הֹרֶה *genitor*, item *genetrix*: הָרָה *gravida*.

תֵּלְדִי *Tè-ledhi*, 2. Fut. Kal Verbi יָלַד *Gen.* 2. 4.

תְּשׁוּקָתֵךְ *Teſhou-ka-thèch, Appetitus ejus*: Sim. abſ. תְּשׁוּקָה *deſiderium*: à שׁוּק *deſideravit, concupivit*. שָׁקַק vero eſt, *diſcurrit*; hinc שׁוּק *platea, vicus*: שׁוֹק *armus, crus*: מְשֹׁק *diſcurſitatio*.

יִמְשָׁל *Jim-ſhol, Dominabitur*: Fut. Kal à מָשַׁל *Pſal.* 8. 6.

Verſ. 17.

בַּעֲבוּרֵךְ *Ba-gnabou-recha, Propter te*: Simp. בַּעֲבוּר *propterea, propter*: à עָבַר *Pſal.* 8. 8.

Verſ. 18.

קוֹץ *Kots, Spina*: à קוּץ *tæduit*: קִיץ *æſtas*.

דַּרְדַּר *Dar-dar, Carduum*: Nom. Maſc. *tribulus, carduus*; à דָּרַר *libertas, hirundo*.

Verſ. 19.

זֵעַת *Zè-gnath, Sudore*: Nom. Fœm. *ſudor*: à זֵעַ Nom. Maſc. idem.

Verſ.

Verſ. 21.

כָּתְנוֹת *Coth-noth, Tunicas*: F. Plu. נְתוֹנֶת & כְּתֹנֶת *tunica.*

עוֹר *Gnor, Pellis*: Pſal. 137. 7.

וַיַּלְבִּישֵׁם *Jal-bi-ſhèm, Veſtivit eos*: Simp. eſt 3. Fut. Hiph Verbi לָבַשׁ *induit*: לְבוּשׁ *veſtimentum*: מַלְבּוּשׁ idem.

Verſ. 23.

וַיְשַׁלְּחֵהוּ *Va-jeſhal-lehhè-hou, Et emiſit eum*: Simplex יְשַׁלַּח eſt 3. Fut. Piel Verbi שָׁלַח *Pſ.* 23. 5.

Verſ. 24.

וַיְגָרֶשׁ *Va-jega-reſh, Et expulit*: Simplex eſt 3. Fut. Piel Verbi גָּרַשׁ *expulit, ejecit*: גֵּרֶשׁ *ejectum, extruſum*: מִגְרָשׁ *ſuburbanum.*

וַיִּשְׁכֵּן *Jaſh-kèn, Collocavit*: Fut. Hiph. cum (ֵ) in ultimâ loco (.) à שָׁכַן *habitavit, manſit*: in Piel, *collocavit, habitare fecit*: שָׁכֵן *vicinus*: מִשְׁכָּן *habitatio, tabernaculum.*

כְּרֻבִים *Keru-bhim, Cherubinos*: à Sing. כְּרוּב *Angelus.*

לַהַט *Laminam flammantem*: N. M. *flamma*: à לָהַט *flammavit, accendit.*

חֶרֶב *Hhe-rebh, Gladii*: N.F.Pl. חֲרָבוֹת *gladius à vaſtando*: חֹרֶב *ſiccitas, æſtas, deſolatio*: à חָרַב *exſiccatus, devaſtatus fuit*: חָרְבָה & חֳרָבָה *devaſtatio.*

מִתְהַפֶּכֶת *Mith-hap-pe-cheth, Vertentis ſe*: Part F. Hithp. Verbi הָפַךְ *vertit, convertit, mutavit*: מַהְפֵּכָה & מַהְפֻּכָה *ſubverſio*: הַפְכְּפַךְ *volubilis.*

CAPUT IV.

Versus primus.

קָנִיתִי *Ka-ni-thi, Acquisivi*: 1. Præt. Kal Verbi קָנָה *possedit, acquisivit*: מִקְנָה *possessio, emptio*: מִקְנֶה *pecus*: קִנְיָן *acquisitio, negotiatio*: sed קָנָא usitatum in Hiph. est, *zelavit, invidit*: hinc קַנָּא *zelotes*: קִנְאָה *invidia, zelotypia*.

Vers. 2.

תֹּסֶף *To-seph, Addidit*: 3. Fut. Kal Verbi יָסַף *addidit*. Retractio accentus ab ultimâ mutat (¨) in (¨) ו etiam initio ponitur pro (¨)

אָחִיו *A hhi-jou, Fratrem ejus*: Simplex אָח *Psal.* 122. 8.

הֶבֶל *He-bhel*, Et הָבֶל & constr. הֲבֵל *vanitas*: inde הָבַל *evanescere, vanum fieri*.

צֹאן *Tson, Pecoris*: Psal. 8. 7.

Vers. 3.

מִקֵּץ *Mik-kèts, A fine*: Simplex קֵץ *Psa.* 19. 4.

מִנְחָה *Min-hha, Oblationem*: N. F. *munus, sacrificium*. Rad. מָנַח non est in usu.

Vers. 4.

מִבְּכֹרֹת *Mib-be-cho-roth, Ex primogenitis*: Simp. est à Sing. בְּכֹר *primogenitus*: בְּכוּרָה *primogenitura*: à בְּכוּרִים *primitiæ*: בְּכוּרָה *præcox*.

וּמֵחֶלְבֵהֶן *Ou-mè-hhel-bhè-hen, Et de pinguibus eorum*: Simp. חֶלְבֵי est Pl. constr. pro חֲלַבִּים à Sing. חֵלֶב *adeps, pinguedo*: à rad. חָלָב *lac*.

Ji-shang,

יִשַׁע *Ji-shang*, *Aſpexit*: Fut. Kal per Apocopen Verbi שָׁעָה *reſpexit, oblectavit ſe*; hinc שַׁעְיָה *aſpectus*: Pl. M. שַׁעֲשָׁעִים *oblectamenta*.

Verſ. 5.

יִחַר *Ji-hhar*, *Accenſa eſt ira*: Fut. Kal Verbi חָרָה *exarſit, exuſtus fuit*; hinc חֲרִרִים *ſiccitates*: חוֹרִים *liberi, nobiles*: חוֹר *foramen, caverna*.

יִפְלוּ *Jip-pelou*, Fut. Kal Verbi נָפַל *Gen.* 2. 1.

Verſ. 7.

תֵּיטִיב *Tè-tibh*, *Benè egeris*: Fut. Hiph. Verbi יָטַב *Pſ.* 23. 6.

שְׂאֵת *Seèth*, *Remiſſio*: Pſal. 15. 3.

פֶּתַח *Pe-thahh*, *Oſtium*: Nom. Maſc. à פָּתַח *aperuit, ſculpſit*.

רֹבֵץ *Ro-bhèts*, *Cubans*: Part. Præt. Kal Verbi רָבַץ *cubavit, excubavit*: רֶבֶץ *cubile*: מַרְבֵּץ idem.

Verſ. 8.

יָקָם *Ja-kam*, *Surrexit*: Fut. Kal Verbi קוּם *Pſal.* 1. 5. Hîc in ultimâ pro ו eſt (ָ)

וַיַּהַרְגֵהוּ *Va-ja-har-gè-hou*, *Et interfecit eum*: Sim. יַהֲרֹג Fut. Piel Ver. הָרַג *occidit*: הֶרֶג *cædes*.

Verſ. 10.

דְּמֵי *Demè*, *Sanguinum*: Plur. conſtr. à Singu. דָּם *ſanguis*.

Verſ. 11.

פָּצְתָה *Pa-tſetha*, *Aperuit*: 3. Fœm. Præt. Kal Verbi פָּצָה *aperuit, liberavit*.

Verſ.

Verſ. 12.

כֹּחַהּ *Ko-hhah, Robur ſuum*: Simp. כּוֹחַ N. M. *vis, potentia.*

נָע *Nang, Vagus*: Part. Præt. Verbi נוּעַ *movit ſe, vagatus eſt.*

נָד *Nadh, Erro, vagus*: N. M. à נוּד *erravit*; hinc נִיד נוּד & מָנוֹד *motus, commotio*: גַּד *acervus.*

Verſ. 14.

אֶסָּתֵר *Eſ-ſa-thèr, Abſcondar*: 1. Fut. Niph. Verbi סָתַר *Pſal.* 19. 6.

Verſ. 15.

שִׁבְעָתַיִם *Shibh-gna-tha-jim, Septulum*: Eſt Duale à N. F. שֶׁבַע *ſeptem*: Pl. שִׁבְעִים *ſeptuaginta*, Pſal. 15. 9.

יִקָּם *Juk-kam, Vindicabitur*: 3. Fut. Hophal Verbi נָקַם *Pſal.* 8. 2.

הַכּוֹת *Hak-koth, Occidere*; Infin. Hiph. Verbi נָגַף *Pſal.* 121. 6.

Verſ. 16.

יֵשֵׁב *Jè-ſhebh, Habitavit*: Fut. Kal Verbi יָשַׁב *Pſal.* 1. 1. ſecundum normam ſui paradigmatis, niſi quod retractio Accentus in fine ponit (֫) pro (֪)

Verſ. 19.

נָשִׁים *Na-ſhim, Uxores*: F. Pl. à נָשָׁה *oblitus eſt, mutuo dedit*: hinc מְנֻשֶׁה *oblitus*: מַשֶּׁה *debitum, mutuum.*

Verſ. 21.

הַפֵּשׂ *To-phès, Tractantis*: Part. Kal Ver. חָפַשׂ *apprehendit, tractavit.*

Gnou-gabh,

עוּגָב *Gnou-gabh, Organum*, Amabile instrumentum, à עָגַב *adamavit.*

Verſ. 22.

לְטֵשׁ *Lo-tèſh, Docentem* : Part. Pr. Kal Verbi לָטַשׁ *docuit, erudivit, acuit, polivit.*

חֹרֵשׁ *Hho-rèſh, Fabrum* : Pſal. 129. 3.

נְחֹשֶׁת *Nehho-ſheth, Æris* : Gen. 3. 1.

בַּרְזֶל *Bhar-zel, Ferri* : Abſ. בַּרְזֶל N. Maſc. *ferrum.*

נַעֲמָה *Na-gnama, Amœna* : N.F. נָעַם *amœnus fuit* : נָעִים *amœnus* : נֹעַם *amœnitas* : מַנְעַמִּים *res amœnæ.*

Verſ. 23.

שְׁמַעַן *Shema-gnan, Audite* : 2. Pl. F. Imperat. Kal Verbi שָׁמַע *Pſal.* 19. 3. per Apocopen.

הַאֲזֵנָּה *Ha-a-zèn-na, Attendite* : 2. Pl. Imperat. Hiph. Verbi אָזַן *Pſal.* 130. 2.

לְפִצְעִי *Lephitſ-gni, In vulnere meo* : Simplex פֶּצַע *vulnus* : à פָּצַע *vulneravit.*

לְחַבֻּרָתִי *Lehhab-bu-ra-thi, In plagâ meâ* : Simplex חַבֻּרָה *Pſal.* 122. 3.

Verſ. 26.

הוּחַל *Hou-hhal, Incœptum eſt* : Pr. Hophal Verbi חָלַל *perforavit, confodit* : in Hiph. *incœpit* : תְּחִלָּה *principium* : חַלּוֹן *feneſtra.*

Nc

Ne in puerili hâc Praxi ſimus nimii; ſiſtemus hîc gradum; certi complanatam ſatis jam viam, nec cuiquam in ſuperioribus verſato difficilem fore ſine cortice natationem. Quilibet his inſtructus ſuo marte ſine Magiſtro, modo ad manum habeat Grammaticam, & Lexicon; Textus quoſvis Biblicos audebit aggredi, & ut ſpero valebit tranare. Plura ergo non addam ſi modo Legis Tabulas, & pauca Prophetarum de Chriſto teſtimonia percurriſſem.

Lectionis, & ut ſic loquar, ſyllabicationis Latinæ ulteriorem operam ſupervacaneam arbitror. Pleræque voces toties jam occurrerunt, ut non opus ſit ullam earum mentionem inſuper facere; Ubi tamen videbitur commodum, locum in quo ſupra tractatæ ſunt deſignabimus: In novis tantum quæ paucæ futuræ ſunt immorabimur.

DECALOGUS.

ut habetur *Exodi XX.*

Præfatio, & primum Præceptum.

iſta verba omnia DEUS eſt locutus Et
וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
te eduxi qui ,tuus Deus Dominus Ego : dicendo
לֵאמֹר : אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ

.servorum domo è ,Ægypti terr

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים

.meas facies super alii dii tibi erit Non

לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנָי

De vocibus hisce pene omnibus supra sæpius. Ne tamen ullibi Imperitiores hæreant, paucas paucis attingemus.

חוֹצֵאתִי 1. Præt. Hiph. Verbi יָצָא *Psal.* 19.14.

מִצְרַיִם *Misraim*, Nomen unius ex filiis *Chami*, nepotis *Noahi*: item Regio *Ægypti*, quam iste *Chami* filius cum suis posteris incolebat.

פָּנָי De Simplici פָּנִים *Psal.* 19. 14.

Præceptum secundum.

similitudinem omnem & sculptile tibi facies Non

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל־תְּמוּנָה

.subter de terrâ in quæ & ,desuper Cœlis in quæ

אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת

incurvabis Non : terram sub de aquis in quæ &

וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה

DOMINUS ego Quia .eis servies neque , eis

לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה

patrũ iniquitatẽ visitans zelotes Deus,tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֹן אָבֹת

quartos super & ,tertios super filios super

עַל־בָּנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רְבֵעִים

odientium

millibus misericordiam faciens Et .me odientium

לְשֹׂנְאָי׃ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים

.mea præcepta custodientibus & ,me diligentibus

לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי

פֶּסֶל Est Nom. Masc. *Simulachrum, idolum, sculptile*, à rad פָּסַל *sculpsit, dolavit.*

תְּמוּנָה Nom. Fœm. *Imago, similitudo.* Rad. מוּ non est in usu.

מִתָּחַת De Simp. תַּחַת *Psal.* 8. 7.

תִּשְׁתָּחֲוֶה 2. Fut. Hithp. Verbi שָׁחָה vel שׁוּחַ *Genes.* 2. 5.

קַנָּא *Genes.* 4. 1.

שֹׂנְאָי *Psal.* 129. 4.

אֲלָפִים *Psal.* 8. 7.

מִצּוֹת *Psal.* 19. 8.

Præceptum tertium.

vanum in tui Dei Domini Nomen feres Non

לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא

tulerit qui eum Dominus mundificabit non quia

כִּי לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא

.vanum in ejus nomen

אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא׃

תִּשָּׂא 2. Fut. Kal Verbi נָשָׂא *Psal.* 121. 1.

שָׁוְא *Psal.* 127. 1.

יְנַקֶּה *Psal.* 19. 12

Præceptum

Præceptum quartum.

tum sanctificandũ ad, Sabbathi diei Recordã

זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ׃

tuum opus omne facies & operaberis diebus Sex

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ

Non .tuo Deo Domino Sabbathum septimo die &

וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא

tua filia &, tuus filius &, tu, opus omne facies

תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ

tuum animal &, tua ancilla &, tuus servus

עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ

sex Quia .tuis portis in qui, tuus peregrinus &

וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ׃ כִּי שֵׁשֶׁת

terram &, Cœlos Dominus fecit diebus

יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת

die in requievit &, iis in quæ omnia & mare

הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם

quietis diei Dominus benedixit idcirco, septimo

הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת

eum sanctificavit &

וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃

זָכוֹר Imp. Kal Verbi זָכַר *Psal.* 8. 4. Accentus in primâ mutat (:) in (ֽ)

שַׁבַּת *Psal.* 8. ✱. 2

לְקַדְּשׁוֹ

לְקַדְּשׁוֹ Simp. eſt infinit. Piel Verbi קָדַשׁ *Pſ.* ~~15.~~ 15. 1.
מִלַּאכְתֶּךָ *Geneſ.* 2. 2.
אַמָּתֶךָ Simp. אָמָה *ancilla, famula fidelis,* ab אָמַן *Pſal.* 15. 2.
וּבְהֶמְתֶּךָ *Pſal.* 8. 7. וְגָרְךָ *Pſal.* 15. 1.
בְּשַׁעֲרֶיךָ *Pſal.* 122. 2. וְנַח *Pſal.* 23. 2.

Præceptum 5, 6, 7, 8, 9, 10.

ut ,tuam matrem & ,tuum patrem Honora
כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן
Dominus quam terram ſuper tuos dies prolongent
יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה
.occides Non .tibi dans tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ לֹא תִרְצָח׃
.furaberis Non .adulterabis Non
לֹא תִנְאָף׃ לֹא תִגְנֹב׃
mendax teſtimoniũ tuũ ſociũ in reſpondebis Non
לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר׃
oncupiſces non, tui ſocii domum concupiſces Non
לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ לֹא תַחְמֹד
ejus ancillam & ,ejus ſervum & ,tui ſocii uxorem
אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ
uo ſocio quod omne & ,ejus aſinum & ,ejus bovẽ &
וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃

נַבֵּד *Pſa.* 15. 4. אִמֶּךָ Sim. אֵם *Gen.* 2. 24.
יַאֲרִכוּן Fut. Hiph. Verbi אָרַךְ *Pſal.* 23. 6.
תִּרְצָח

תִּרְצַח Fut. Kal Verbi רָצַח *occidit*. Gutturi in fine aſciſcit Patach furtivum, & mutat ו in (, hinc N.M. רֶצַח *occiſio, gladius cædis inſtrumẽtum*

תִּנְאָף Fut. Kal Verbi נָאַף *mœchari*: נְאָפִים *adulteria*.

תִּגְנֹב Fut. Kal Verbi גָּנַב *furari*: גַּנָּב *fur*.

תַּעֲנֶה *Pſal.* 129.3. בְּרֵעֲךָ Sim. רֵעַ *Pſ.*15.

שֶׁקֶר Sine Accentu שֶׁקֶר *falſitas, mendacium* à Rad. שָׁקַר *mentiri*.

תַּחְמֹד *Pſ.*19.11. וְשׁוֹרוֹ Sim. שׁוֹר *Pſ.*12

וַחֲמֹרוֹ Simp. חֲמוֹר *aſinus portans tritici acer vos*, item *acervus*: חֹמֶר idem, etiam *lutum*: חֶמֶר *vinum rubens quaſi luteum*. Rad. חָמַר *turbari*

GENESIS Cap. 49. v. 10, 18.

inter de Legiſlator &, Jehudah ex Virga recedet No

לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין

obedientia ei &, Siloh veniat uſquequo, ejus ped

רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת

.populorum

עַמִּים

Verſ. 18.

.Domine expectavi tuam Salut

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה׃

יָסוּר Fut. Kal Verbi סוּר formæ קוּם *receſſi declinavit*: סָרָה *faſtidioſus*: סָרָה *remotio*.

סָרָה

שֵׁבֶט *Pſ.*23.4. מִיהוּדָה Sim. יְהוּדָה *Pſ.*122.4.
מְחֹקֵק Part. Præſ. Piel Verbi חָקַק *exaravit, ſculpſit, ſtatuit, decrevit*: inde Nomen חוק *ſtatutum, portio.* שִׁילֹה *Pſal.* 122. 6.
יְקְהַת *Aggregatio, obedientia*: ab inuſitato יָקַהּ עַמִּים *Pſal.* 121. 2.
לִישׁוּעָתְךָ Simp. abſ. יְשׁוּעָה *ſalus*: à Ra. יָשַׁע uſitata in Hiph. הוֹשִׁיעַ *ſalvavit*: inde יְהוֹשׁוּעַ *Joſua, Jeſus, Salvator.* קִוִּיתִי *Pſal.* 130. 4.

DEUT. *Cap.* 18. *v.* 18, 19.

eorũ fratrum interiore de ,iis ſuſcitabo Prophetam
נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם
loquetur &, ejus ore in mea verba dabo &: te ſicut
כָּמוֹךָ וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר
.ei præcepero ego quæ omnia eos ad
אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ

Verſ. 19.

mea verba ad obediverit non qui vir ,erit Et
וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל דְּבָרַי
.eo cum à requirã ego ;meo nomine in loquetur quæ
אֲשֶׁר יְדַבֵּר בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ׃

נָבִיא N.M. *Propheta*: נְבוּאָה *prophetia.* Ra. eſt נָבָא *prædixit, prophetavit.* אָקִים *Gen.* 4. 8. מִקֶּרֶב *Pſal.* 15. 3. אֲחֵיהֶם *Pſal.* 122. 8. אֲצַוֶּנּוּ

אֲצַוֵּנוּ Comp. ex affixo 3. perſ. נוּ & אֲצַוֶּה Fut. Piel Verbi צָוָה *Pſal.* 19. 8.

אֶדְרוֹשׁ 1. Futur. Kal. Verbi דָּרַשׁ *inquiſivit*: מִדְרָשׁ *Commentarius.*

JOBI *Cap.* 19. v. 25, 29, 27.

noviſſimò &, vivũ meum Redemptorẽ novi ego Et

וַאֲנִי יָדַעְתִּי גּוֹאֲלִי חָי וְאַחֲרוֹן

meã pellem poſtquam Et. ſtaturum pulverem ſuper

עַל עָפָר יָקוּם: וְאַחַר עוֹרִי

Deum videbo meâ carne de &, hanc contriverint

נִקְּפוּ זֹאת וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ:

, viderunt mei oculi &, mihi ſum viſurus ego Quem

אֲשֶׁר אֲנִי אֶחֱזֶה לִי וְעֵינַי רָאוּ

. meo ſinu in mei renes Defecerunt . alienus non &

וְלֹא זָר: כָּלוּ כִלְיוֹתַי בְּחֵיקִי:

גּוֹאֲלִי Simp. abſ. גּוֹאֵל eſt Nom. Maſc. vel Part. Præſ. Kal Verbi גָּאַל *Pſal.* 103. 4. Hîc in Conſtructione mutatur (ָ) in (:) & ob gutturalem in -:

חָי Sumi poteſt vel pro Verbo in tertiâ Maſcul. Præt. Kal admodnm irregulariter quaſi eſſet contractum ex חָיָה *vivit*: vel pro N.M. *vivus*, Pſa. 23. 6. Mutatur hîc - in ֗ ob accentum Athnach.

אַחֲרוֹן *Poſterior, poſtremus*, Pſal. 127. 2.

עָפָר *Pſ.* 103. 14. עוֹרִי De Sim. עוֹר *Pſ.* 137. 7.

נִקְּפוּ 3. Pl. Pr. Piel Verbi נָקַף *contrivit, fregit.*

מִבְּשָׂרִי

וּמִבְּשָׂרִי Simplex בָּשָׂר *Gen.* 2. 21.

אֶחֱזֶה 1. Futu. Kal Verbi חָזָה *vidit*: חֹזֶה *Propheta, videns*: חָזִין חִזָּיוֹן חָזוֹן *visio*: מֶחֱזָה *fenestra*: חָזֶה *pectus*. זָר *Alienus, extraneus*: A rad. זוּר *pressit, constrinxit*.

כָּלוּ 3. Præt. Kal Verbi כָּלָה *consumptus est, defecit, perfecit, desideravit*, Gen. 2. 1. & *Psal.* 1. 3. Hinc Nom. Pl. כְּלָיוֹת *renes, sedes desiderii & consilii*: כֶּלִי *vas, instrumentum, arma*.

חֵיקִי Simplex חֵיק est Nom. Masc. *Sinus, gremium, medium*.

ISAIÆ *Cap.* 7. v. 14.

vocabis & ,filiũ pariens & prægnans Virgo Ecce

הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת

.Immanuel ejus nomen

שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל:

Ejusdem, *Cap.* 9. *v.* 6.

,nobis est datus filius ,nobis est natus Puer Quia

כִּי יֶלֶד יֻלַּד לָנוּ בֵּן נִתַּן לָנוּ:

vocabitur & ,ejus humerũ super principatus erit &

וַתְּהִי הַמִּשְׁרָה עַל שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא

,fortis Deus ,Consiliarius ,Admirabilis ,ejus nomen

שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר

.pacis Princeps, sæculi Pater

אֲבִיעַר שַׁר־שָׁלוֹם:

עַלְמָה

עַלְמָה *Pſal.* 15. 6. הָרָה *Gen.* 3. 86.
יוֹלֶדֶת Part Præſ. F. Verbi יָלַד *Gen.* 2. 4.
מִשְׂרָה N. F. *Principatus* : à r. שׂור *Pſ.* 103. 7.
שִׁכְמוֹ De Simp. שְׁכֶם *Pſal.* 127. 3.
פֶּלֶא *Pſal.* 131. 1.
יוֹעֵץ Part. Præſ. Kal Verbi יָעַץ *Pſa.* 1. 1.

ISAIÆ *Cap.* 53. *v.* 1, 2, 3, 4.

Domini brachium & ,noſtro auditui credidit Qui

מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ וּזְרוֹעַ יְהוָה

ramus tener ut aſcendit Et ? eſt revelatum quem ſuper

עַל מִי נִגְלָתָה׃ וַיַּעַל כַּיּוֹנֵק

forma non : ſiccitatis terrâ de radix ſicut & ,eo coram

לְפָנָיו וְכַשֹּׁרֶשׁ מֵאֶרֶץ צִיָּה לֹא־תֹאַר

aſpectus non & ,eum vidimus & : decor non & ei

לוֹ וְלֹא הָדָר וְנִרְאֵהוּ וְלֹא מַרְאֶה

,viris deſiit & eſt Deſpectus.eum deſideraremus u

וְנֶחְמְדֵהוּ׃ נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים

abſcondens quaſi &,ægritudine notus & dolorum vir

אִישׁ מַכְאֹבוֹת וְיוֹדֻעַ חֹלִי וּכְמַסְתִּר

.eū reputavimus non &,erat deſpectus: eo ab facie

פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא חָשַׁבְנֻהוּ׃

noſtros dolores & tulit ipſe noſtros languores Ver

אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא וּמַכְאֹבֵינוּ

bajulavi

plagatum eum reputavimus nos & ,eos bajulavit

סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ נָגוּעַ

.humiliatum & DEI percussum

מַכֶּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה:

הֶאֱמִין 3. Præt. Hiph. Verbi אָמֵן *Psal.* 15. 2.
זְרוֹעַ *Psal.* 126. 5.
יַעַל Per Apocopen pro יַעֲלֶה 3. M. Fut. Kal Verbi עָלָה *Psal.* 1. 3. יוֹנֵק *Tener ramus, lactens puer* : Part. Præs. Kal Verbi יָנַק *Psal.* 8. 2.
שֹׁרֶשׁ N. M. Rad. hinc Ver. Piel. שֵׁרֵשׁ *eradicavit.*
צִיָּה. *Psal.* 125. 1. הָדָר *Psal.* 8. 5.
תֹּאַר *Forma, pulchritudo* : A radi. תָּאַר *formavit, delineavit.*
וְנֶחְמְדֵהוּ Simp. נֶחְמוֹד est 1. Pl. Fut. Kal Verbi חָמַד *Psal.* 19. 10. Affixum mutat וֹ ultimæ in (:) & gutturalis mutat (.) primæ in (ֵ)
חֲדַל Est N. Constr absol. חָדֵל *cessans, deficiens, abjectus* : Radix est חָדַל *defecit, cessavit, desiit* : חֶדֶל *tempus, duratio deficiens.*
מַכְאֹבוֹת A Sing. מַכְאֹב Pluralem habet formæ & Masc. & F. Rad. est כָּאַב *doluit* : כְּאֵב *dolor.*
חֹלִי N. M. *Infirmitas, ægritudo* : Plur. חֳלָאִים *Psal.* 103. 3. מַסְתֵּר Part. Præt. Hiph. Verbi סָתַר *Psal.* 19. 6, 12. Hîc in fine est (ֵ) pro (.)
חֲשַׁבְנֻהוּ Simp. est 1. Pl. Præt. Kal Verbi חָשַׁב *reputavit, æstimavit, cogitavit, computavit* : חֹשֵׁב *ingeniosus, artifex* : חֵשֶׁב *cingulum artificiosum Ephodi* : חַשְׁבוֹן *ratio, inquisitio* : מַחֲשָׁבָה *cogitatio.*

Adv.

אָכֵן Adv. Affirmandi, *Verè, certè.*

סָבְלָם Simp. סָבַל est Præt. Kal, *portavit, bajulavit* : סַבָּל *bajulus, portator, onus* : סִבְלָה *onus*

נָגוּעַ Part. Præt. Kal Verbi נָגַע *Gen.* 3. 3.

מֻכֶּה Part. Præt. Hophal Verbi נָכָה *Pſ.* 121. 6.

מְעֻנֶּה Part. Præt. Pyal Verbi עָנָה *Pſ.* 129. 1.

ISAIÆ *Cap.* 53. *v.* 5, 6, 7.

noſtris prævaricationibus à vulneratus ipſe E

וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ

Caſtigatio : noſtris iniquitatibus ab attritu

מוּסַר מֵעֲוֹנֹתֵינוּ דְּכָא

ejus livore in & eum ſuper noſtrarũ pacificatio

שְׁלוֹמֵינוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ

ovis tanquam nos Omnes . nobis eſt medicatum

נִרְפָּא לָנוּ : כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן

ſumus converſi ſuam viam ad vir ; erravimu

תָּעִינוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ

iniquitatem eum in occurrere fecit Dominus &

וַיהוָה הִפְגִּיעַ בּוֹ אֵת עֲוֹן

eſt afflictus ipſe & eſt Oppreſſus . noſtrum omnium

כֻּלָּנוּ : נִגַּשׂ וְהוּא נֶעֱנָה

occiſionem ad agnus ſicut ſuum os aperiet non &

וְלֹא יִפְתַּח פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח

obmutuit eam tondentibus coram ovis ſicut & duce

יוּבָל וְכָרֹחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה

& non

snum os aperiet non &
וְלֹא יִפְתַּח פִּיו׃

מְחוֹלָל Part. Præt. Pyal Verbi חָלַל *Gen.* 4. 25.
מְדֻכָּא Part. Præt. Pyal Verbi דָּכָא vel דָּכָה *contrivit, fregit, contudit:* דַּל *pauper, humilis:* דַּכָּא *dolor, oppreſſio.* מוּסַר *Caſtigatio, diſciplina,* à יָסַר *caſtigavit, corripuit.*
וּבַחֲבֻרָתוֹ Sim. חַבֻּרָה *plaga, vulnus,* Pſ. 122. 3.
נִרְפָּא *Pſal.* 103. 3.
תָּעִינוּ 1. Pl. Præt. Kal Verbi תָּעָה *erravit:* מַתְעֶה & תַּעְתֻּעִים *errores, ſubſannationes.* הִפְגִּיעַ Præt. Hiph. Verbi פָּגַע *occurrit, oppoſuit:* מִפְגָּע & פְּגַע *occurſus.*
נִגַּשׁ Præt. Niph. Verbi נָגַשׁ *oppreſſit:* Cum שׁ dextro eſt, *appropinquavit.* יִפְתַּח *Gen.* 4. 7.
שֶׂה N. Com. *pecus, ovis,* vel *hœdus.*
טֶבַח *Occiſio, cædes:* טִבְחָה idem, a rad. טָבַח *occidit:* טַבָּח *coquus, ſatelles.* יוֹבֵל 3. Fut. Hiph. Verbi יָבַל *adduxit:* יְבוּל *terræ proventus & productum:* יוֹבֵל *clangor, ſonituus productio, tuba clangens & annus Jubilæus.*
רָחֵל *Agnus, ovis, capra:* Plur. רְחֵלִים
גֹּזְזֶיהָ Simpl. גֹּזֵז eſt Part. Præſ. Kal Verbi גָּזַז *totondit, evulſit.* Affixum mutat (ֶ) in (:) & addit י cum (ִ)
נֶאֱלָמָה Part. Præſ. Niph. Fœm. Verbi אָלַם *Pſal.* 125. 5.

DANIEL

DANIEL 9. à Vers. 25. ad finem Cap.

, tuum populum super sunt decisæ septuaginta Hepdom
שָׁבֻעִים שִׁבְעִים נֶחְתַּךְ עַל־עַמְּךָ
consumendũ ad : tuæ sanctitatis civitatem super &
וְעַל־עִיר קָדְשֶׁךָ לְכַלֵּא
expiandum ad & , peccata sigillandum ad & , prævaricati
הַפֶּשַׁע וּלְחָתֵם חַטָּאוֹת וּלְכַפֵּר
, sæculorum justitiam adducendum ad & , iniquit a
עָוֹן וּלְהָבִיא צֶדֶק עֹלָמִים
, Prophetam & , visionem sigillandum ad &
וְלַחְתֵּם חָזוֹן וְנָבִיא
scies Et . sanctitatum sanctitatem ungendum ad &
וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים : וְתֵדַע
, faciendũ reverti ad, sermonis exitu ab intelliges &
וְתַשְׂכֵּיל מִן־מֹצָא דָבָר לְהָשִׁיב
, ducem unctũ ad usque Jerusalem ædificandũ ad &
וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם עַד־מָשִׁיחַ נָגִיד
duæ & sexaginta hepdomadæ & , septem hepdomad
שָׁבֻעִים שִׁבְעִים וְשִׁבְעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם
coarctatione in & , fossa & platea ædificabitur & , redibi
תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ וּבְצוֹק
duas & sexaginta hepdomadas post Et . tempor
הָעִתִּים : וְאַחֲרֵי הַשָּׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם
excidetur

nctuariũ & civitatẽ & ei non & unctus excidetur

וְכָרֵת מָשִׁיחַ וְאֵין לוֹ וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ

undatione in, ejus finis & venturi ducis populus corrumpet

יַשְׁחִית עַם נָגִיד הַבָּא וְקִצּוֹ בַּשֶּׁטֶף

deſolationes deciſa belli finem ad uſque &

וְעַד קֵץ מִלְחָמָה נֶחֱרֶצֶת שֹׁמֵמוֹת׃

una hepdomada multis pactum roboravit &

וְהִגְבִּיר בְּרִית לָרַבִּים שָׁבוּעַ אֶחָד

ſacrificium faciet ceſſare hepdomadæ dimidio &

וַחֲצִי הַשָּׁבוּעַ יַשְׁבִּית זֶבַח

ſtupefaciens abominationũ alam ſuper & munus &

וּמִנְחָה וְעַל כְּנַף שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם

ſe effundet deciſam &, conſummationem ad uſq; &

וְעַד כָּלָה, וְנֶחֱרֶצֶת תִּתַּךְ

.obſtupeſcentem ſuper

עַל שֹׁמֵם׃

שָׁבֻעִים A Sing. שָׁבוּעַ *Septimana, hepdomas:* Pluralem habet formæ & Maſc. & Fœm. Rad. eſt שָׁבַע *ſeptem*, Nom. F. pro Maſc. שִׁבְעָה in Duali שִׁבְעָתַיִם in Pl. שִׁבְעִים *ſeptuaginta*, Gẽ. 2. 2. Pſ. 15. 4 נֶחֱתַךְ Præt. Niph. Verbi חָתַךְ *incidit, determinavit:* alibi vox hæc non legitur. Obſerva Numeralia Pluralia conſtrui cum Singulari. Vide *Buxt. Theſau. pag.* 343.

עֻמָּךְ *Pſal.* 121. 2.

עִיר *Pſal.* 122. 3.

כָּלָא Infinit Piel Verbi כָּלָא *coercuit, clauſit:* כֶּלֶא *carcer:* מִכְלָה *caula.*

Inf.

חָתֹם Inf. Piel Verbi חָתַם *obsignavit:* חֹתָם *sigillum:* quia de ת Daggesh excidit, ideo præcedens (-) mutatur in (ֹ) כַּפֶּר Inf. Piel Verbi כִּפֶּר *expiare, remittere, tegere, placare, abstergere:* כֹּפֶר *bitumen, expiatio, cyprus arbor, vitula:* כִּפֹּר *leunculus:* כַּפֹּרֶת *propitiatorium, operculum, tegumentum.* וּלְמָשׁוֹחַ Simp. est Inf. Kal Verbi מָשַׁח *unxit:* מָשִׁיחַ *Messias, unctus, Christus:* מִשְׁחָה *unctio, Chrisma.*

תַּשְׂכֵּל Fut. Hiph. Verbi שָׂכַל *intellexit, consideravit, prosperè egit:* שֵׂכֶל & מַשְׂכִּיל *intelligentia, attentio:* Cum שׂ dextro est. שׁכל *orbavit:* שָׁכוֹל *orbus:* אֶשְׁכּוֹל *botrus, uva quâ privatur vitis* מֹצָא *Psal.* 19. 3. נְגִיד *Psal.* 23. 6 שְׁנִים *Gen.* 1. 8. רְחוֹב *Platea:* à rad רָחַב *dilatavit:* רֹחַב & מֶרְחָב *latitudo.*

חָרוּץ *Murus, fossa circa murum incisa,* item *homo diligens qui omnia accuratè decidit,* etiam *instrumentum.* Rad. est חָרַץ *concidit, decidit, determinavit.* Part. Fœm. Niph. נֶחֱרֶצֶת צוק N. M. *Angustia:* à ra. צוק *cogere, coarctare:* צוּק & צוּקָה *angustia, oppressio:* מָצוֹק *statio, columna* יִכָּרֵת Fut. Niph. Verbi כָּרַת *delevit, excidit* כְּרִיתוּת *divortium.*

יַשְׁחִית Fut. Hiph. Verbi שָׁחַת *corrupit, perdidit:* שַׁחַת & מַשְׁחִית *corruptio, fovea.*

וְקִצּוֹ Simp. קֵץ *Ps.* 19. 4. שְׁטָף *Ps.* 124. 4 מִלְחָמָה *Ps.* 127. 2. שְׁמָמוֹת à Sing. שֹׁמֵם N. Com. *desolatio, desolatus.* Hîc in Plur. con-

ruitur cum Sing. ſecundum regulam diſtributivo-
um: *Theſau.* pag. 342. Rad. eſt שָׁמַם *deſolavit,*
erdidit: שִׁמָּמוֹן & שִׁמָּמָה *deſolatio.*

הַגְבִּיר *Pſal.* 19. 5. בְּרִית *Pſal.* 103. 8.
חֲצִי N. M. *dimidium*: חֲצוֹרֵת idem, à rad. חָצַץ
iviſit, ſecuit. זֶבַח *Sacrificium*: à radice
זָבַח *ſacrificavit.* כְּנַף *Gen.* 1. 21.
שִׁקּוּצִים A Sing. שִׁקּוּץ *abominatio*: שֶׁקֶץ idē:
rad. שָׁקַץ *abominatus eſt.*
תִּתַּךְ Fut. Kal Verbi נָתַךְ *effudit.*

JEREMIÆ *Cap.* 23. *v.* 5, 6.

ſcitabo & ,*Dominus dixit venientes dies Ecce*
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וַהֲקִימֹתִי
get intelligenter &, *Rex regnabit & juſtũ germẽ Davidi*
לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל
jus diebus In terrâ in juſtitiã & judiciũ faciet &
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ: בְּיָמָיו
fiduciâ in habitabit Iſrael &, *Jehudah erit ſalvus*
תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח
noſtra juſtitia Dominus, eum vocabit quod ejus nomẽ hoc &
וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרְאוֹ יְהוָה צִדְקֵנוּ

נְאֻם Part. Præt. Kal Ver. נָאַם *dixit, aſſeveravit.*
צֶמַח *Gen.* 2. 5. הִשְׂכִּיל *Dan.* 9. 25.
תִּוָּשַׁע 3. Fut. Niph. Verbi יָשַׁע uſitati in Hiph.
הוֹשִׁיעַ *ſalvavit*: Forma יָשַׁב Defectivorum Pe
Nun;

Nun; hinc יְשׁוּעָה & תְּשׁוּעָה *salus*: יֵשַׁע
וְהוֹשֵׁעַ & יְשׁוּעַ *Salvator, Jesus, Jehoshua, Hose*
In Imper. Hiph. cum ה Paragogico הוֹשִׁיעָה
הוֹשַׁע cum Adverbio Temporis aut Exhorta
הוֹשַׁע־נָא *salva nunc.* יְשִׁבוּן *Gen.* 3.
בְּטַח *Psal.* 125. 1.

JEREMIÆ *Cap.* 31. *v.* 31, 32, 33, 34.

excidam & Dominus dixit venientes dies Ec
וְכָרַתִּי יְהוָה נְאֻם בָּאִים יָמִים
.novũ .fœdus Jehudah domo cũ &, Israel domo cu
אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה׃
eorũ patribus cum excidi quod fœdus secundũ N
לֹא כַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת־אֲבוֹתָם
eos adducendum ad, eorum manum in me apprehendere die
יוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם
fecerunt irritum ipsi quia , Ægypti terrâ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר הֵמָּה הֵפֵרוּ
dixit eos in sum dominatus ego & meum pact
אֶת־בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָם נְאֻם
, Israel domo cum quod fœdus hoc Sed .Domi
יְהוָה׃ כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל
meam legem dabo Dominus dixit istos dies Po
אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם נְאֻם יְהוָה נָתַתִּי אֶת־תּוֹרָתִי
, eam scribam eorum corde super & eorũ interiori
בְּקִרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה
ero &

populũ in mihi erunt ipſi &, Deum in eis ero &

וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃

ſuum ſocium unuſquiſque ultra docebunt non Et

וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ

cognoſcite, dicendo, ſuum fratrem unuſquiſque &

וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר דְּעוּ

eorũ minimo à me cognoſcẽt ipſi omnes nam, Jehovam

אֶת־יְהוָה כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם

nam, Dominus dixit eorum maximum ad uſque &

וְעַד גְּדוֹלָם נְאֻם יְהוָה כִּי

non eorum peccati & eorum iniquitati propitiabor

אֶסְלַח לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא

amplius memorabor.

אֶזְכָּר עוֹד׃

בְּרִית *Pſal.* 103. 18. בָּרְתִּי *Dan.* 9. 26.

חֲדָשָׁה *Pſal.* 103. 5.

הַחֲזִיקִי Simp. הֶחֱזִיק eſt Præt. vel Infin. Hiph. Verbi חָזַק *roboravit, firmavit:* in Hiph. *apprehendit:* חָזָק *fortis, robuſtus:* חֹזֶק *robur.*

הֲפֵרוּ Singulare eſt. הֵפַר vel הֵפִיר Præt. Hiph. Verbi פּוּר *fregit:* eſt etiam nomen *Perſicum* ſors פּוּרִים *torcular frangens uvas.*

בָּעַלְתִּי 1. Præt. Kal Verbi בָּעַל *maritus fuit;* hinc בַּעַל *maritus, dominus.*

וְקָרַבְתִּם Simplex קָרַב *Pſal.* 15. 3.

אֶכְתֹּב Simplex אָכַתּוֹב eſt 1. Fut. Kal Verbi כָּתַב *ſcripſit;* Affix. 3. perſ. Fœm. נָה mutat וֹ in-

לְמִקְטַנָּם

לְמִקְטַנָּם Simplex קָטָן *Gen.* 1. 16.

אֶסְלַח 1. Fut. Kal Verbi סָלַח *Pſal.* 103. 3.

JEREMIÆ *Cap.* 32. *v.* 38, 39, 40.

Deum in eis ero ego &, populũ in mihi erunt &

וְהָיוּ לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים

me timendum ad, viam &, unum cor eis dabo &

וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְדֶרֶךְ לְיִרְאָה אוֹתִי

eos poſt eorum filiis &, eis bonum in, diebus omnib

כָּל־הַיָּמִים לְטוֹב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם׃

revertar non quia, ſæculi pactum eis excidam

וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא אָשׁוּב

: eis me benefaciendum ad, eorum poſterioribu

מֵאַחֲרֵיהֶם לְהֵיטִיבִי אוֹתָם

non pro, eorum corde in dabo meum timorem &

וְאֶת יִרְאָתִי אֶתֵּן בִּלְבָבָם לְבִלְתִּי

me deſuper receder

סוּר מֵעָלָי׃

Ne Chartæ plures Libelli pretium exaugeant hîc abrumpo
Errores Typographicos, aut alios etiam inadvertentis
lapſus inter prælegendum indicabo; Meis enim hæc O
pella Diſcipulis deſtinata eſt.

QUÆST

QUÆSTIONUM HEBRAICARUM PRIMA.

QUæritur primo de verâ interpretatione posterioris partis versus decimiquinti, Capitis tertii *Geneseos*. [הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב] Verba textus. Interlinearis versio *Ariæ Montani* sic habet [*Ipsum conteret tibi caput, & tu conteres ei calcaneum*] Latina *Tremellii* [*Hoc conteret tibi caput, tu autem conteres ei calcaneum*] Chaldæus paraphrastes, [הוּא יְהֵי דְכִיר לָךְ מַה דְּעַבַדְתְּ לֵיהּ מִלְּקַדְמִין וְאַתְּ תְּהֵי נָטֵר לֵיהּ לְסוֹפָא *Ipse observabit vel recordabitur ea quæ fecisti ei in principio, tu autem observabis ei in fine.*] Septuaginta Interpretes, [Αὐτὸς σε τηρήσει κεφαλὴν καὶ σὺ αὐτῷ τηρήσεις πτέρναν, *Ipse tuum conteret caput, & tu conteres ipsius calcaneum*] vel, ut aliæ editiones habent τηρήσει, *observabit*. Latina vulgata [*Ipsa conteret tibi caput, & tu insidiabe-*

ris calcaneo ejus] Anglica vetus [*He shall break thy head, and thou shalt bruise his heel.*] Nova [*It shall bruise thy head and thou shalt bruise its heel.*] Gallica [*Icelle semence te brisera la teste, & tu lui briseras le talon*] Italica, [*Essa progenie ti tritera il capo, & tu le ferirai il calcagno*] Belgica Dordracenorum [*Zade dat selue sal u den cop vermorselen, ende ghy sult hem de versenen vermoselen.*]

In tantâ Interpretum varietate quid sta tuendum, levis Hebraismi tinctura suave quidem lucem affundet: Sed penitiorem introspectum necessarium videbitis, vel tetros abarcendos errores, vel ad solidè con ciliandam quæ hîc satis magna apparet inte Interpretes doctissimos diversitatem.

Versio vulgata Latina crassè falsa.

Versionem vulgatam Latinam Protestan tes omnes arcessunt gravissimi erroris; quo quæ *Moses* de Christo conterente capu serpentis, illi ad *Mariam* detorqueant, magnum in hoc Textu suæ Idololatriæ præ dium ponant. Respondent illi versionem sua Latinam authenticam esse, & Textuum t Hebraicorum ac Græcorum quàm omni aliorum normam. In articulum hunc fi Tridentinæ nolumus nunc digredi, nec op est; Nam Adversariorum doctissimi pleru que satis lubenter locos suorum Biblior

controverſos ad originalium trutinam examinant: Et ſi quem ex noſtris qui Hebræos fontes authenticos credere noſmet profitemur, Hebraicorum rudem nanciſcantur, pedibus inſultare ſolent quam miſerrimè. Quis ferat ipſo hoc loco perditiſſimam impudentiam Jeſuitarum *Delrionis* & *Gretſeri*, ac infrunitas in noſtrorum doctiſſimos invectivas? affirmant ſua hîc ab Hebræis omnino non diſcrepare.

Non ingero in patula ipſorum ora magnam ſuorum ſodalium catervam, quos hic habemus reos confitentes; tantum volo conferri Latina cum Hebræis: accipiunt illi conditionem, & poſt attentiſſimam collationem aiunt Hebræa cum Latinis belle convenire, & utraque non minus Hebræa quam Latina habere pronomen Fœmininum, de quo uno præcipua lis eſt.

Interrogamus num pronomen הוּא ſit Fœmininum. Aſſerunt aliquando eſſe, & pro exemplo affetunt hujus ipſius capitis verſum duodecimum, quid hic imperitus Hebraice? Statim ut piſcis obmuteſcet; ſed iſtarum callens literarum, Jeſuitarum tela facile retundet. Concedet, dicto & aliquot aliis locis pronomen הִיא poni quidem pro הוּא ſed ubi hoc fit ſemper eximitur punctum de gremio ſecundæ radicalis Vau, & ſubjicitur

הוּא An poteſt hîc pro fœmininо accipi.

præcedenti He primæ radicali: quod certum & clarum ſignum eſt ipſis tyronibus Vau ſtare pro Jod. Nihil autem tale in loco controverſo, nam ſi omnia manuſcripta & impreſſa etiam apud ipſoſmet exemplaria inſpiciantur, ſuis oculis fidant punctum non ſub He ſed in gremio Vau ſtare, ita ut Fœmininum hoc loco eſſe non poſſit.

Regerunt additionem punctorum recens eſſe maſoretharum inventum, & abinitio Hebræa omnia ſcripta abſque punctis, ſi autem hic removeamus puncta recte legi poſſe tam Fœmininum quam Maſculinum: Imo vidit *Robertus Bellarminus* unum manuſcriptum punctatum, ubi ſcribebatur הוא non הוא.

Reſp. Adhuc ſub judice lis eſt, num ab initio puncta vocalia conſonantibus ad ſcripta ſint; Utcunque Doctorum nullus dubitat ante mille trecentos annos, adeoque ante natales vulgatæ Latinæ, puncta ut hodiè literis addita fuiſſe. Et quod *Bellarminus* à ſe viſum dicit unum exemplar, non poteſt præjudicare multis millibus, omnibus ſcilicet aliis. Et vero in hoc uno egregiam fraudem ipſimet falſarii dudum faſſi ſunt. Jeſuitis pietas eſt Sacro Sanctam etiam Scripturam nedum alios autores depravare, ubi commodum Sanctæ matris Eccleſiæ Romanæ id poſtulat.

Dum

Pontificiorum putida falsatio textus Hebræi

Dum curarent Lovanii à *Philippo* Secundo hiſpaniarum rege deputati Theologi Bibliorum editionem per Plantinum Antwerpiæ; Guido Fabricius ex conſilio (ut ſcribit Lucas Brugenſis) Pici Mirandulani (quod tamen Rivetus à Pici candore demonſtrat alieniſſimum) ſua manu locum hunc vitiavit; demendo punctum de gremio Vau, & ſubjiciendo præcedenti He, eo fine ut Plantinus in bibliis interlinearibus imprimeret הוּא pro הוּא. Sed en ut ſorex ſuo indicio mox proditus ſit. Etiam ante hanc Brugenſis confeſſionem quiſquis caute inſpectaſſet eam Bibliorum impreſſionem, aliàs multo optimam, videre potuit propalatum ſcelus; Præterquam enim quod in exemplari Hebræo, heptaplorum regiorum Primo, manifeſtè legatur הוּא non הוּא, etiam in Hebræis interlinearibus heptaplorum ſeptimo & ultimo, ita cor rupte falſata vox הוּא impreſſa eſt, ut impoſtura pelluceret: Nam non tantum punctum demitur de ſecunda radicali, & ſubjicitur primæ, ſed etiam tertia radicalis [א] mutatur in [ת] quod tam craſſum eſt ſphalma contra falſariorum ipſorum mentem, ex typothetarum negligentia admiſſum ut nemo mortalium defendat: Imo vero *Arias Montanus*, vir Guidione multo candidior, ſuper falſatum הוּא

scribere noluit [hæc] sed [hoc] veram Vocabuli incorrupti significationem.

Sed fac tam fœlicem hic fraudem, ut nec puncta vocalia, nec sincerus interpres, nec impressores & correctores secundo suo errore prius Fabricii falsamentum propalassent: alia tamen habemus invicta argumenta, quibus falsarios convincamus. Primò, omnes locos ubi הוּא pro הִיא legendum est annotarunt Masorethæ, sed de hoc præ manibus loco nullum apud eos verbum. Secundo, ubicunque הוּא pro הִיא ponendum, id syntaxeos congruitas monstrat; prout hujus Capitis versu duodecimo patet, ubi verbum pronomen sequens, & nomen antecedens, utrumque est Fœmininum; in nostro autem versu omnia contraria, nam nomen immediatè præcedens, scilicet זֶרַע est Masculinum, & verbum immediatè sequens יָשׁוּף etiam est Masculinum.

Replicant non rarò apud Hebræos nomen Fœmininum cum verbo Masculino conjungi. *Resp.* Hanc generis enallagen à solœcismo salvari, vel per ellipsin, vel aliquâ aliâ ratione perspicuâ, ut in *Buxtorfii* Thesauro, *Paginâ*, 107. & sequentibus videre est: hîc autem nullam afferre valent causam, cur nomen Fœmininum Masculino jungatur, præter ipsum punctum controversiæ, putidissimum

dissimum ipsorum errorem de *Mariæ* virili supra Satanam victoria.

Sed addimus quod ipsorum causam perimit, Etsi exempla afferantur à *Buxtorfio* bene multa, ubi unum Fœmininum cum uno Masculino jungitur, nusquam tamen legimus unum Fœmininum cum pluribus, imo quatuor simul Masculinis construi; In loco autem præ manibus & nomen immediatè præcedens, & utrumque verbum ac pronomen quæ immediatè sequuntur, ad quæ pronomen in quæstione proculdubiò refertur, omnia sunt Masculina.

Ergo nisi hactenus inauditas Hebraismorum regulas & novas Grammaticas Jesuitæ nobis procudant, biblia ipsorum authentica, velint nolint Tridentini, hic corrigenda sunt.

Fœminum apud alios Interpretes defenditur quod in Latino damnatur.

Si objicias eundum errorem tam in Gallo quam Italo interprete, *Bezâ* scilicet & *Deodato* apparere, uterque enim pronomen habet Fœmininum *icelle* & *essa*. *Resp.* Vtrumque liberat ab errore quod Pronomini expresse adjungant nomen proximum scilicet [*semence & progenie*] quæ fœminina sunt. Causa hæc est quod *Tremellius* pronomen ponit in Neutro, vertens ipsum, quemadmodum etiam *Arias Montanus*, & Anglica nova per particulam [*it*] ut Belgica

per

per [*dat*] respiciendo ad substantivum semen quod Neutri generis est: Septuaginta autem interpretes & Anglicana vetus habent pronomen Masculinum [αὐτὸς] [*he*] & etiam Chaldæus Paraphrastes, הוּא יְהֵי דְּכִיר [ipse erit observans] respicientes ad Christum verum semen, ut habet expressè Chaldæus, mulieris filium. Nullus autem est hic solœcismus, vel in Græco vel in Anglicano Interprete, cum in Latinis Autoribus etiam primæ classis, eadem constructio frequens sit, ubi (inquit *Terentius*) est illud scelus qui me perditit?

Anglicana vetus & nova licet inter se differant, concordant tamen cum hebræo.

Quæras hic ultra, utrum Anglicana vetus, an nova interpretatio hujus loci sit rectior? *Resp.* Utraque satis est recta, & ad Hebræorum mentem; Prior inter ipsas differentia est quod antiqua vertit [*he*] nova vertit [*it*] Hebræum Textus pronomen utrumque recipit; eodem certè res recidit, seu de semine, seu de Christo accipias; nam semen illud erat Christus, & ex optimis Interpretibus quidam Masculinum, quidam Neutrum, pro suo beneplacito retinent; Chaldæus & Græcus Masculinum, *Montanus* & *Tremellius* Neutrum, Gallus & Italus illud quod in Græco & Latino est Neutrum.

Altera differentia est quod Antiqui verbum variant, *break and bruise*; Recentio-

res

es idem verbum repetunt, [*he shall bruise thy head, and thou shall bruise his heele.*] trumque rectè. Hebræi enim licet verbum on varient, tamen verbum quod usurpant tramque habet significationem, & frangendi & conterendi seu contundendi: & vero fractio capiti, & contusio seu contritio calci ptius convenit: hinc Chaldæa regia, Græus, *Montanus*, etiam *Tremellius*, Gallus & Belgæ idem habent verbum; Chaldæa autem *Buxtorfii*, Latinus vulgatus, & Italus verbum varian, & id omnes rectè, ob magnam in Hebraicâ hâc voce ut alibi sæpe sensus copiam.

Denique quæras, quomodo cum Hebræo concordet quod habet Chaldæus, [Ille observabit quæ feciſti ei in principio] & Septuaginta Interpretes [αυτ& τηρησει σε κεφαλω] Ille observabit caput tuum, & quod vulgata Latina, tu insidiaberis ejus calcaneo. *Resp.* Ista quidem cum Hebræis non concordant & corrigenda sunt, ut à cæteris Interpretibus correcta videtis. Hujus erroris fons est (quantum conjectura possum assequi) quòd Græcus & Chaldæus Interpretes legerint *Resh* pro *Phe*; ut frequenter alibi, ex unius mutatione literæ longè à vero sensu uterque recessit. Verbum שוף significat observare, recordari, insidiari: hoc ut Chaldæus Paraphrastes

Error Chaldæi Paraphrastæ.

stes transtulit נָטֵר ita Græcus, τηρησει; qu
Latina vulgata, ut alibi sæpe relicto Hebr
sequitur.

Varia lectio 70. Interpretum.

Sed unde Latinus mutuatus est, quod
priori versus parte habet [*conteret*] *Re*
Videmus septuaginta Interpretum varias e
tiones secundum varia manuscripta. Reg
Biblia legunt [τειρησει] alia vero [τηρησ
prius est [*conteret*] posterius est [*observ*
bit] vel insidiabitur, voluit Latinus utrum
que exprimere, prius in priori parte vers
posterius in posteriori.

Sed illud τειρησει, etsi Hebræis conven
& per [*conteret*] recte vertatur, tam
dubito an genuina lectio sit, cum τειρεω v
videatur vox Græca: quanquam enim dic
mus τειρω & τερεω in hoc vel propinquo se
su, tamen non invenimus τειρεω vel in *Sui*
vel in *Stephano* vel in *Scapulâ*, lego quide
hoc verbum in Vocabulario Græco post B
blia Regia; sed parvæ hoc Lexicon autorit
tis est, certè non majoris quàm editio Reg
septuaginta Interpretum, quæ indubio
controversiâ, sibi fidem facere non potest.

Fatendus potius quam defendendus Chaldaicæ paraphraseos error.

Denique quod Chaldæus Paraphrastes h
bet de principio, non negamus Hebræ
ראשׁ significare non tantùm caput, sed etia
principium & עָקֵב non tantùm significa
calcem, sed etiam finem; adeoque sensu
aliquet

liquem non omninò in commodum Chaldæ-
affingere ingenioſum poſſe: malumus ta-
nen, quod nobis res ipſa videtur effari, Chal-
æum Interpretem ex nimiâ Paraphraſeos li-
ertate hîc & alibi non rarò ab Hebraeâ ve-
itate nimium quantum aberrare.

Quæſtio ſecunda.

SEcundò quæritur de verâ interpretatione poſterioris partis verſus quinti, Capitis ſexti *Geneſeos*. וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רַע כָּל־הַיּוֹם Interlinearis *Pagnini* [*Et omnis imaginatio cordis ejus, tantùm malum omni die*] Vulgata Latina [*Et quòd cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum omni tempore.*] Tremellius [*Et omne figmentum ac cogitationes cordis ejus tantummodò malum eſſe omni tempore*] Anglicana vetus [*And all the imaginations of the thoughts of his heart were only evil continually.*] Nova [*And that every imagination of the thoughts of his heart was onely evill continually.*] Gallica, [*Et tout l'imagination de penſees deleur cœur n'eſtre autre chois que mal entout temps.*] Itala: [*Che tout le imaginationi epenſieri del cuor loro non erano che male in ogni tempo.*] Septuaginta

Verba textus.

Septuaginta [Καὶ πᾶς τὶς διανοεῖται ἐν τῇ καρ
ἀυτῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τῷ πονηρῷ πασὰς τὰς ἡμερ
Quæ Biblia Regia Latinè sic, [*Et omnis co
tat in corde suo diligenter ad mala om
bus diebus.*] Chaldæus Paraphrastes. [
וְכָל מַחְשָׁבַת לִבֵּיהּ לְחוֹר בִּישׁ כָּל־יוֹמַיָּא]
Latinè [*Et omnis sensus cogitationis cor
sui esset malus omni tempore.*] Belgica Do
dracenorum [*Ende al het ghedichtsel d
gedachten sijnes herten t allen dage alle
lick boos was.*]

Quid recti vel pravi in his tam variis I
terpretationibus reperitur? *Resp.* Primò
vulgatâ Latinâ, quam Pontificii volunt om
nium optimam, eam hîc valdè pravam inve
nimus. Tres apertæ ab Hebræo deviation
non possunt negari, palpabiles enim sunt cui
vis, vel interlinearia *Pagnini* inspicienti. Pr
mò, quòd Hebræa habent [*omnis imagïna
tio cogitationum,*] Latina sic decurtant
[*cuncta cogitatio*] Secundò, quòd Hebræ
assertivè [*malum*] vocant. Latini vertun
[*intenta ad malum.*] Tertiò, Hebræu
particulam exclusivam [*tantùm*] imprim
emphaticam, Latini omninò expungunt.

Errores vulgatæ latinæ.

Bellarminus & alii respondent variatio
nem esse in verbis sed non in sensu. Replica
Non debuit Interpres recessisse ab Hebræo
ne quidem in verbis absque necessitate, im
primis

imis cum ſcandalo omnium Proteſtantium, i deviationem in verbis factam clamant, hoc ſo fine ut corrumperetur ſenſus Rerum; ſi cus ſeres haberet, fuit ne facillimum corre oribus Pontificiis, qui alios multos in ſuis Bi- iis locos emendarunt, hunc etiam adincu- m revocaſſe: ſed in hodiernum diem mordi- s hiſce corruptelis adhærent, ut ſuis de ori- nali peccato erroribus facilius patrocinen- r. Quicquid enim de pravis cogitationibus ncedunt, nolunt tamen omnem imagina- onem, & cogitationum primum figmentum u efformationem, motuſque primo-pri- os ac priores cogitationibus ipſis actu for- atis, iſta nolunt omninò eſſe peccata. ætereà negant intentionem, diſpoſitionem, propenſionem ad malum eſſe actu & for- aliter malum: imo contendunt hominum regenitorum cogitationes nequaquam eſſe ntum malas; niſi per talem Hyperbolen æ earum multas ſupponit vel verè bonas, l non omninò malas. Legat qui volet *retſeri* defenſionem *Bellarmini*, compe- et non alio fine tam prolixe loci hujus cor- ptelam à Jeſuitis propugnari quàm ut Ec- eſiæ Romanæ tetros de peccato originali rores ſtatuminent, contra claram Hebraici xtus à ſuorum multis agnitam lucem.

Quod ad Septuaginta Interpretes, hîc ut aliâs

Errant Græca sed minus Latinis, aliâs plerumque cum Latinis errant, & La... ert... ad errorem præmonstrasse viam viden... Phr... etsi non tam longè à recto tramite hîc dis... gn... serunt quam Latini; Nam hi Hebræor... excluſivam [*tantùm*] à Latinis expuncta... per adverbium ἐπιμελῶς supplere voluisse... dentur.

Chaldæus rectior suo Interprete Si de Chaldaicâ Paraphrasi quæras, ac... ratissimè ipsa quidem cum Hebræjs hîc co... cordat; sed nequaquam ejus Versio Lati... Hæc enim contrà Chaldæorum fidem, ... vulgatæ Latinæ errores declinat; Nam pa... ticulam [*tantùm*] quam Chaldæus disert... exprimit, ipse omittit; & quod Chalda... de efformatione cogitationum habet, v... figmento cogitationum; ipsa sensus cogit... tionum transfert, obscurè nimis & dilutè.

Utraque Anglicana defenditur Quæ autem ratio cur Anglicana no... Veterem hîc correxerit? cur quod hæc ... Plurali [*All the imaginations*] illa in Sin... gularem convertit? [*Every imaginanation*... *Resp.* Eodem res redit, sive in singulari, siv... in plurali nomen hîc collectivum exprimas... Italus habet pluralem, cæteri omnes singu... larem, sequentes Hebræorum literam, qu... singularem habet.

Gallus etiam & Italus. Sed nonne tam Gallus quam Italus In... terpres aliquid hic addunt Hebraicæ ve... ritati, cùm quod hæc habet [*tantum*] il... vertun...

ertunt [*non erat aliud quàm*] *Resp.* hrasis hæc apud Italos & Gallos nihil aliud gnificat quàm quod apud Latinos [*tantum.*]

Observate etiam interlinearem *Pagnini* in no videri cæteras omnes versiones superare, quod enim istæ in concreto [*imaginatio fuit mala*] hæc in abstracto multo significantius posuit, [*imaginatio fuit malum*] etsi fateor Hebræum ע] tam pro Adjectivo quàm pro Substantivo stare posse, cùm tamen Substantivum efficacius sit, hic præferendum videri. Laudatur Pagninus.

Denique quæras cur *Tremellius* & post eum Italus, imaginationes à cogitationibus distinxerunt per additionem copulæ. *Resp.* Copulativam hic malè videri additam, non tantum contra omnium aliorum Interpretum mentem, sed etiam contra Hebræorum analogiam: In Hebtæo enim expressè vox [*cogitationum*] est in statu regiminis, & à præcedenti vocabulo [*imaginationis*] seu [*figmenti*] regitur. Imò verò *Tremellii* & *Deodati* Versiones hic aliquid de ipsâ re detrahunt, plus enim est imaginationem cogitationum esse malum, quam imaginationes & cogitationes esse malas. Tremellii & Deodati error.

Quæst.

Quæstio tertia.

QUæritur tertiò de versione medi partis versus septimi, Capitis octavi *Geneseos*. Hebræa sic habent. וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב Quæ interlineari *Pagnini* sic reddit [*Et exiit egrediendo & redeundo.*] Chaldæus Paraphrastes: וּנְפַק מִפַּק וְתָאֵב In Regiis Bibliis sic Latine translatus [*Et egrediebatur, ac revertebatur*] Septuaginta vero Interpretes, καὶ ἐξελθων οὐκ ἐπεστρεφεν. In Regiis Bibliis sic Latinè [*Et exiens non est reversus.*] Vulgata Latina: [*Quæ egrediebatur ac non revertebatur.*] Tremellius: [*Quæ indesinenter ibat & redibat*] Anglicana vetus [*Which went out going forth and returning*] Nova [*Which went forth to and fro*] Interpres Gallus: [*Quæ sortit allant & revenant*] Italus: [*Il quale ushiva del continuo fuori & tornava*] Belgica Dordracenorum: [*Die dickwils henen ende weder ginck.*]

Verba textus

Protestantes hic arguunt Pontificios corruptorum fontium, quod Hebræi affirmant de corvi reditu, omninò negant Latini; suoque hoc errore, vulgato ac malè fundato proverbio, de Corvo legato quasi infido Ansam præbuerunt.

Latini contradicunt hebræis

Respondeo

Respondent primo Pontificii, Septuaginta Interpretes ante Latinos addidisse negativam. Replica. Interpretes alios omnes negativa carere, nec posse ullam versionem præjudicare fonti. Certè ex Pontificiis viri doctissimi agnoscunt hic, tùm in Græco tùm in Latino, tam manifestum sphalma, ut multa exemplaria Latina ab Antiquis descriptoribus correcta novisse se testentur. Et licet Tridentinorum perversitas in textu suo authentico voluerit Hebraicis contradicere, *Arias* tamen *Montanus* in Regiis suis Bibliis non tantùm in versione interlineari, sed etiam in ipso textu *Hieronymi*, particulam negativam audacter expungit.

Respondent secundò verbum Hebraicum שוב significare non tantùm reditum, sed etiam aversionem & discessionem reditui contrariam; Itaque non malè verti hic posse discedebat, quod idem est, ac non revertebatur. Replica, non negamus verba quædam Hebræa significare contraria, & שוב aliquando significare aversionem reditui contrariam; affirmamus tamen hoc loco nihil aliud quàm reditum significare posse. Præterquam enim quod nullum exemplum detur, ubi infinitivum שוב in alia significatione reperitur; ubicunque thema ipsum in ullo tempore legitur in significatione reditui contraria, vel construitur cum præpositione

[*ab*] vel materia subjecta id indicat: loco autem præ manibus nihil tale appare Imo conjunctio cum verbo exeundi non pe mittit in alio sensu quàm redeundi hic acci Quin & in hoc reditus expresso sensu tà Græcus quàm Latinus Interpres, cum A versariorum pertinacissimis sumunt; ali nullus foret usus particulæ negativæ, de qu omnis lis est. Vanissimum ergo est hoc *Go donii Huntilæi* post Marinum κρησφύγετον.

Tertio Respondent eundem Latinorum & Hebræorum sensum, licet verba sint contradictoria; nam Latina significant corvum non regressum ad *Noahum* in Arcam, Hebræ significant reversum ad Arcam etsi non in Arcam, quam eundo & redeundo circumvolitavit, usque ad desiccatam terram. Replica, ut ex Pontificiis modestiores monent curiosæ hujusmodi de Corvo quæstiones male moventur ad Arcam ne an in Arcam redierit Corvus nihil ad nos, qui de solo reditu quærimus. Hebræi fontes affirmant rediisse, Latina vulgata rediisse negat: etsi diversi termini reditus salvarent rem à contradictione, non tamen verba; de quibus hîc quæritur.

Error Græcorum.

Secundò quæras quomodo Interpretes Græci, qui Latinos in errorem induxisse videntur, tàm longè ab Hebræis recesserint. *Resp.* ex ignorantiâ & incuriâ descriptorum irrepere

irrepere potuisse particulam negativam; quod si in ipsos primos Interpretes fabam hanc cudere malis, videri ipsos in minus accurate depicto Hebræo codice pro וְצוֹא וְשׁוּב legisse וְלוֹא יָשׁוּב facili satis lapsu similium trium literarum commutatione, *Jod* in *Vau* *Tzade* in *Lamed*, & *Vau* in *Jod*.

Tertiò quæritur, quî *Tremellius* & post eum Italus addant ad fontem Hebræum Adverbium [*indesinenter*] [*vel continuo*] de quo nihil alii Interpretes. *Resp.* Hebræa geminare verba [*exiit exeundo*] peculiari & usitata Phrasi, ubi actionis repetitione, geminatio vel incrementum notatur: hoc *Tremellius* & Italus rectè per Adverbium dictum expressêrunt; quod alii interpretes per Infinitivum, Gerundium aut Participium transtulerunt, licet quidam omninò omiserint. Tremellius & Deodatus defenduntur.

Denique quæras, cur Anglicana nova veterem hic corrigit? *Resp.* Correctio hæc omninò non fuit necessaria: nam vetus cum Chaldæo, *Pagnino* & Gallo, Hebræa de verbo ad verbum perspicue & fideliter transtulit: Nova verò correctio, etsi res eodem recidat, in verbis tamen nec tam perspicua, nec Hebræis tam est propinqua. Anglicana vetus rectior novâ.

Quæstio quarta.

QUæramus quarto de genuino sen
posterioris partis versus ultimi, ca
pitis quadragesimi septimi *Genes*
Verba textus. Hebræa sic habent; וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה Interlinearis *Pagnini* [*Et incurva
vit se Israel super caput lecti*] Chaldæus Paraphrastes, וּסְגִיד יִשְׂרָאֵל עַל רֵאשׁ עַרְסָא quæ sic Latine Regia Biblia [*Et adoravit Israel super caput lectuli*] Septuaginta Interpretes, καὶ προσεκυνήσεν Ισραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. [*Et adoravit Israel super summitatem virgæ ejus*] Vulgata Latina [*Adoravit Israel Dominum conversus ad lectuli caput*] Tremellius [*Tunc incurvavit se Israel ad cervical lecti sui*] Anglicana nova [*And Israel bowed himself upon the beds head*] Vetus [*And Israel worshipped towards the beds head*] Gallus [*Et Israel se prosterna sur le chevet du lict*] Italus [*Et Israel inclinato si verso il capo lecto adoro*] Belgica Dordracenorum [*Ende Israel booch sich ten hoof de van hette bedde*]

Citatur hic locus in Epistolâ ad *Hebræos*, Cap. 11. ver. 21. Græcè, Καὶ προσεκυνήσεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Quæ sic *Pagninus* [*Et adoravit super summitatem virgæ*

sue]

suæ] Vulgata Latina [*Et adoravit fastigium virgæ ejus*] Tremellius [*Et adoravit super summitate baculi sui*] Syrus Interpres, וְסָגַד עַל רֵישׁ חוּטְרֵהּ *Et adoravit super fastigium virgæ suæ.* Anglicana nova [*And worshipped leaning on the top of his staff*] Vetus [*And leaning on the end of his staff he worshipped God*] Gallus [*Et adora sur le butt de son baston*] Italus [*Et adora chinato sopra la sommita del suo bastone*] Belgica Dordracenorum [*Ende heeft aengebeden* [*lenende*] *op het opperste van sijnen staff*]

Vexat hic locus Interpretes tàm veteres quàm novos, tàm Protestantes quàm Pontificios. De Translationibus aliis, præter Septuaginta Interpretes & vulgatam Latinam, nulla notabilis quæstio est, omnes ad Hebraicorum fidem factæ sunt, ut singulas examinanti patebit.

Chaldæus Interpretem fidelissimum, non Paraphrasten hîc agit; Interlinearis *Pagnini* non acuratius Hebraicis ipsis verbis inhæret, quam hic Chaldæa Paraphrasis. Quod autem Paraphraseos Versio Latina pro [*lecto*] *Pagnini*, habet [*lectuli*] differentia hæc in Chaldæo non est, imo in re ipsâ nulla est: Et quod *Pagnini* [*inclinavit se*] Chaldæus reddat [*adoravit*] discrepantia non est; nam Hebræa hîc vox significat utrumque: Imo sui inclinatio & adoratio est una & eadem

Chaldæus optimus hic Interpres.

dem actio; hinc fit ut Interpretes iis vocibus utantur promiscuè: cum Chaldæo vulgata Latina & Anglicana vetus vocem adorant eligunt: cum *Pagnino Tremellius*, Anglicana nova, Gallus, & Belgæ vocem inclinandi seu incurvandi se malunt. Italus utramque vocem conjungit; Nec ulla hîc cuiquam deviationis cujusquam labes aspergenda.

Laudatur Latina.

Sed nunquid Latina vulgata hîc peccavit addendo voces duas quarum neutra est in Hebræo, ibi enim neque [*dominum*] neque [*conversus*] legimus. *Resp.* Utinam sic semper errasset vulgata Latina; certè vox hæc utraque addita est necessariæ explicationis causa; ut & adorationis objectum & modus adorandi exponeretur, quorum ignorantia posterioribus sæculis in utrâque Ecclesiâ tàm Græcâ, quam Latinâ, perniciosum peperit errorem. Ne enim quis existimaret adoratum à *Jacobo Josephum*, addidit Latinus Interpres *Jacobum* adorasse Dominum; Et ne quis somniaret in adoratione Domini vertisse se *Jacobum* ad baculum *Josephi*, docet Latinus convertisse se *Jacobum* ad lectuli caput. Interpretatio hic Latina Hebræis bellè quadrat, quemadmodum cum *Hieronymi* tum *Augustini* quæstiones in hunc *Geneseos* locum demonstrant.

Defenditur Tremellius.

Si de *Tremellio* quæras, cur quod alii [*Caput*] ipse [*cervical*] transtulerit Ad-

dat

lat etiam Adverbium temporis [*tunc*] & Pronomen reciprocum [*Sui*] *Resp.* In stis nulla est in viro doctissimo culpa, Hebraica vox, quam alii caput, alii fastigium, alii summitatem vertunt, significat etiam capitis sustentaculum, cervical; & hoc loco ic commodè accipi potest, quod moribundus enex ad Dei adorationem se componens, inecti culcitram & cervical infirmum suum corpus reclinarit. In hoc Gallus *Tremellium* sequitur, aut Gallum *Tremellius*. Hebraica etiam copula per Adverbium temporis frequentèr transfertur; Quod ad Pronomen, potuit id quidem omitti, cum additio Pronominis (ut audietis) auxerit hic litem: Etsi in Pronomine reciproco nihil sit periculi.

Quod ad Anglicanas, num inter ipsas reais aliqua est discrepantia. *Resp.* Negativè, le priori differentiâ, quòd vetus [*adoravit*] nova [*inclinavit se*] transferat, supra dictum est: De posteriori, quod vetus habet [*towards the beds head*] nova effert [*upon the beds head*] Minuta & parvi momenti differentia est. Hebræa Præpositio עַל utrumque admittit, tam Super quam Versus significans, & subjecta materia neutrum significatum respuit: Itaque pro sui animi sententiâ Interpretum alii hoc, alii illud amplexi sunt: cùm Anglicana veteri consentiunt hic, vulgata Latina, Italus & Belgæ: cum Nova Chal-

Utraque Anglicana recta.

Chaldæus Paraphraſtes, *Tremellius* & Gallus

Quod ad Gallum & Italum Interpretem de utriuſque cum cæteris concordia & diſcordia jam diximus.

Gravis difficultas in Græcis.

Sed lis hic omnis, & ea quidem apud multos ſatis prolixa & gravis, eſt de Septuaginta Interpretum verſione. Græca *Aquilæ* & *Symmachi* cum cæteris interpretibus ſatis amicè conſpirant. Sic enim *Symmachus*, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης: Et *Aquila*, ἐπὶ κέφαλιν τῆς κλίνης: Sed qui dicuntur Septuaginta, longè ab omnibus recedunt profecto virgam ſupponentes. Iſtorum à cæteris receſſum parvi penderemus, niſi ipſorum verſionem Spiritus Sanctus in Epiſtola ad Hebræos ſequutus fuiſſet; Quid hoc caſu faciendum magna doctos omnes difficultas premit: an malè omnes alii Interpretes Hebræa verterunt, & ſoli LXX bene; Et ſi LXX male, cur in eo errore à Spiritu Sancto approbantur? Videat cui vacat varias ad difficilia hæc interrogata reſponſiones, *Riveti*, *Heinſii*, *Cartwrighti*, *Fulki*, *Bezæ*, *Junii*, & aliorum inter Proteſtantes; Item inter Pontificios *Abulenſis*, *Eſthii*, *Ribera*, *Cornelii à Lapide*, & aliorum qui ſuis laboribus nodum hunc explicare conati ſunt; ex omnibus iſta colligo. Primò, verſionem LXX Interpretum, etſi ab aliis omnibus diverſam, non tamen ab Hebræis diſcrepare,

Dubii ſolutio triplex.

eo

eo quòd Hebraica vox, prout ex ſuis eſſentialibus partibus conſtat, hoc eſt, ex ſuis conſonantibus, quæ ſolæ ſunt apud Hebræos literæ, legi recte poſſe vel *mittah* lectus, vel *matteh* virga: *matteh*, inquam, non ut perperam habent Annotationes nuperæ Anglicanæ in locum *Geneſeos*, & Anglicus ille Anonymus Doctoris Sociniani in locum ad Hebræos Commentarius *mitteh*; Et *Lyei* Critica ſacra *mattah*. *Mitteh* enim apud Hebræos nulla vox eſt; & *mattah* nec lectum nec virgam ſignificat, ſed Adverbium inferne, Aſt *mittah* vel *matteh* utraque lectio recta eſt, nec earum quævis vituperanda; Imò vocis Hebrææ ſine punctis totus ſenſus non exhauritur niſi utraque lectio, & utraque Interptetatio conjungatur; quaſi *Jacobus* in adoratione genibus ſupra cervicali poſitis, oculis verſus lecti caput directis, manibus baculo innixus fuerit.

Sunt tàm inter noſtros quàm Pontificios quibus iſta non placent eo quod unius loci non ſit niſi unus ſenſus literalis, & vocem omnem ambiguam in unâ tantùm ſignificatione, uno in loco poſſe accipi autumant, quam hæc dictata verè pronuncientur in præſentiarum non diſputo; horum tamen Authoribus ſecundum offero reſponſum. Eſto loci præ manibus unus tantùm ſit ſenſus, & vox Hebræa legatur ſecundum preſentia puncta

cta tantùm, *mittah* lectus, & Septuaginta, qui legerunt *matteh*, & verterunt virgam receſſerint hactenus ab Hebraicâ veritate: hæc tamen declinatio tantilla eſt, ut nihil ponat contradictorium Hebræis; aliquid quidem addit, ſed nihil quod horum ſenſum evertat: & verò non raro in novo Teſtamento 70 Interpretum verſio adhibetur etiam, ubi ab Hebræis declinat, modo ea declinatio talis ſit quæ nihil habeat repugnans vero ſenſui Hebræorum. Tertiam hanc habete reſponſionem *Janſenii*, quam ab eo didiciſſe ſe profitetur diſcipulus *Eſthius*, quæ *Riveto* non diſplicet, ſcilicet in Epiſtola ad *Hebræos* locum *Geneſeos* præmanibus non citari, ſed rem quæ in Græcis Bibliis, Judæis helleniſtis, tum maximè familiaribus, quotidiè legebatur nudè recitari; Nullam ergo hîc deviationem ab Hebræis argui debere, ubi nulla ex Hebræis citatio intenditur, ſed mera narratio Hiſtoriæ, prout in Bibliis Græcis quotidie legebatur, accuratène ad Hebræorum fidem, Scriptor Epiſtolæ ad *Hebræos* illud ibi non quærit.

Latinorum error pernicioſus

Sed controverſia hic periculi pleniſſima eſt, de vulgatâ Latinâ verſione loci præmanibus, prout in Epiſtola ad *Hebræos* legitur. In geminum ibi Interpres præcipitat errorem contrà Græci textus, & verſionum omnium aliarum veritatem. Primò omittit præpoſitionem ſuper ἐπὶ; Deinde malè transfert pronomen

nomen αὐτῦ in [*ejus*] quod alii in [*ſuæ*] vertunt. αὕτης enim hic eſt cum Spiritu aſpero, prout in Regiis Bibliis videre eſt, adeoque pro ἑαυτῆ ponitur, quod ſemper eſt reciprocum, & eſto prout in quibuſdam aliis exemplaribus legitur, habeat ſpiritum lenem, etiam ſic relativum frequenter reciprocũ eſt.

Errores hi maximi momenti, utpote qui pro fundamento ponuntur teterrimæ Pontificiorum Idololatriæ in adorandis lignis, lapidibus, & omnis materiæ imaginibus, ipſo religionis, ipſo latriæ cultu: prout rectè *Eraſmus* in locum annotat. Nimium fuit hinc deducere voluiſſe *Iacobi* adorationem verſus orientem; ſuperſtitio enim hæc nullo S. Scripturæ loco, nec ullâ ſolidâ ratione nititur, licet Pontificii, & poſt eos Anglicani Ladenſes, eam ceremoniam perditè deament: Sed ultra procedere, affirmando *Iacobum* filii ſui virgam adoraſſe abhominanda eſt amentia; quo tamen *Cornelius à Lapide* in locum, & alii Jeſuitarum proceſſerunt & poſt eos dicti Ladenſes; licet ſummum hoc Pontificiorum Idololatriæ culmen habeatur.

Quod ſuam hîc inſaniam *Chryſoſtomi*, *Theodoreti*, *Damaſceni*, & aliorum Græcorum loci Interpretum authoritate palliant, fruſtraneus eſt conatus. Non quidem probamus quæ *Theodoretus*, & *Chryſoſtomus* afferunt, quaſi *Iacobus* adoraſſet filium *Ioſephum*,

Patres non erant εἰκονολάτραι.

ſephum, vel ut *Ægypti* Principem, vel *Ieroboami* & aliorum Iſraeliticorum Regum patrem, iſtorum enim ſomniorum ne leviſſima quidem umbra apparet in verbis, Immo in Hiſtoriâ *Geneſeos* videmus tantum abfuiſſe *Iacobum* ab adoratione *Ioſephi*, ut *Ioſephus* diſertè *Iacobum* adoraverit, 48.12. Quod ad regiam *Ioſephi* poſterorum dignitatem, eam neque *Iacobus* neque *Joſephus* unquam amarunt: Maledicta enim fuit, licet à Domino tolerata, & ad puniendum *Davidem* juſte excitata tyrannis hæc, & à legitimo *Judæ* regno apoſtaſia. Ut ut eſt quæcunque vel *Chryſoſtomus* vel *Theodoretus* afferunt, non ultra civilem adorationem procedunt & ad religioſum Jeſuitarum cultum nihil ſpectant.

Pontificiorum idololatriæ origo.

Fateor *Damaſcenum*, *Leontium*, & alios Græcos, qui poſt patrum ſæcula, & Concilium Nicænum ſecundum contra Iconomachos, & Iconoclaſtas ſcripſerunt, ex hoc ad Hebræos depravato loco imaginum quendam cultum afferre velle, quem ipſi δουλειαν vocant, qui in ipſis putidiſſimus eſt error: Nemo tamen ante ſera Scholaſticorum ſæcula auſus fuit imaginibus divinum λατρειας cultum affingere.

Tum quidem *Thomas*, abſurditate mirâ, Idololatriæ craſſiſſimæ venenum eructavit, eundem omnino cultum genere, ſpecie, & numero,

numero, deferendo imagini, qui rei cujus est imago defertur. Monstrum hoc *Aquinas* fundat in peripatetico sophismate, eundem esse motum in imaginem & imaginatum: huic fundamini superstruunt hodiè Jesuitæ totum horrēdæ suæ Idololatriæ labyrinthum, eandem corporis & animæ adorationem, quæ defertur Christo deferendam ligneo Crucifixo: Et quæ Deo triuni defertur deberi eandem ligno, lapidi, & cuivis alii figmento, quod in imaginem ad Deum aut quamvis in Trinitate personam representandam constituerunt. Ad tam tetrorum & damnandorum errorum patrocinium, corruptio Latini textus contra originalium Græcorum & aliorum omnium Interpretum fidem affertur. Quod hic Jesuitæ Rhemenses Anglicanam veterem accusant, quasi & ipsa Græcum textum corrumperet, addendo ad eum voces duas, [*leaning*] & [*Lord*] Respondē nihil hic additum esse textui Originali: nam dictæ voces ut & aliæ omnes quæ in Protestantium translationibus videntur additæ, scribuntur alio & minusculo Charactere quam verba Textus; ut appareat illa posita non additionis sed explicationis causa: & vero quam hic Jesuitæ criminantur additionem, ea ab Anglis facta est Latinorum, quæ ipsis authentica sunt, prævio exemplo in loco *Geneseos* præmanibus.

Sine causa Rhemenses versionem Anglicanam reprehendunt

Quæst.

Quæstio quinta.

Verba textus

QUæritur quinto de verâ interpretatione versus decimi, Capitis quadragesimi noni *Geneseos*. Hebræa sic habent: עַד כִּי־יָבֹא שִׁילֹה Interlinearis *Pagnini* [*Usque quo veniat Shilo*] in margine *Messias*. Chaldæus Paraphrastes עַד דְּיֵתֵא מְשִׁיהָא דְּדִי Quæ sic Regia transferunt: לֵה הַמָּלְכוּ תָא *Donec veniat Messias, cujus est regnum.* Septuaginta Interpretes: ἑὼς ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. [*Donec veniant reposita ei*] Vulgata Latina [*Donec veniat qui mittendus est*] Tremellius [*Usque dum venturus erit filius ejus*] In margine secundæ ejus. Gallus [*Jusques a ceque Shilo vienne*] Italus [*Finche non sia venuto Silo*] Anglicana Vetus [*Untill Shilo come*] Nova non variat à veteri. Belgica Dordracenorum [*tot dat Silo compt.*]

Quæstio hîc omnis est de interpretatione vocis Shilo, שִׁילֹה In cæteris interpretandis inter expositores omnes consensus est; licet aliorum *donec veniat* transferat *Tremellius* [*Usque dum venturus erit*] quæ sunt & obscura & impropria, & ad Hebræa minus accedunt, quam quæ cæteri omnes habent. Quod autem Italus addit particulam negativam,

tivam, non facit hoc sensum negativum, nec quicquam de affirmatione tollit secundum peculiarem Italis loquendi formam.

An Shilo nomen proprium.

Quod vero ad Shilo attinet, *Arias Montanus*, Gallus, Italus, Anglicani utrique, Belgæ, non omnino transferunt: sed vocem Hebræam suis civitatibus, Anglica, Gallica, Italica, Belgica, & Latina donant; cujus facti nescio an multa occurrant exempla, ego nullius memini. Non infrequenter quidem Interpretes nominati voces Hebræas & Verba & Nomina, eaque tam appellativa quam propria, immo integras sententias intranslatas relinquunt; ut in *Adam*, *Enos*, *Seth*, *David*; in *Hosanna*, *Aceldama*, *Abaddon*; & in *Eli Eli lammasabachtani*, aliisque videre est: sed id semper accidit ubi Interpretes veteres, Chaldæus, Græcus, & Antiquiores Latini præiverunt viam: ubi autem vocem Hebraicam à prioribus Interpretibus translatam, posteriores intranslatam relinquunt, si unam vocem Shilo præ manibus excipias, nullus memini. Quid vero hic impulerit recentiores a veteribus descedere, hæ mihi se offerunt conjecturæ. 1. Quod vocem accipiendo proprie, cujusmodi Interpretes transferre non solent, linguæ analogia servetur. 2. Doctrina de Christo illustretur. 3. Manifesta ab originali deviatio evitetur, in quam veteres omnes, tam Chaldæ-

us

us & Græcus, quam Latinus, collabuntur dum pro appellativo vocem accipiunt.

Ista paucis sic demonstramus. 1. Quod Interpretes, in quâvis linguâ, omnia propria intranslata retinere soleant, nemini ignotum est. 2. Quòd nomen Shiloh, pro proprio acceptum, doctrinam de Christo illustret, & Hebraicæ Analogiæ regulas servet sic habete. Sit vocabulum non Participium, sed Nomen verbale radicis שָׁלָה nihil peccabitur in Grammaticam, nam nomen erit formæ כּוֹשַׁר cujus generis sunt alia multa, eritque sensus doctrinæ suavissimæ refertus, si in eum liceret digredi. Verbum שָׁלָה significat salvus, tranquillus, fortunatus, fœlix fuit, ejus verbale שִׁילֹה denotat hominem quietum, pacificum, fælicem, imo talem qui aliis quietem, salutem, & omnem fælicitatem præbet; ipsa salus & salvatio, ab Hebræo שָׁלָה derivatur. Vox hæc omnino synonyma est cum Iesu Salvatore, seu ut loqui in hunc locum amat *Castalio*, homo novator tam in rebus quam in nominibus Sospitatore. Recentiores Interpretes Italus, Gallus, Anglicani, Belgæ, & cum ipsis *Montanus* vocem ut propriam non transferentes huc collimarunt: in hâc sententia confirmatiores, quod Veteres dum vocem appellative acciperent non tantùm in sensu consolatorio parciores, sed ab Hebraico textu nedum grammatica aperte declinante reperere

eperere. Omnes quidem ὁμολογῶς καὶ ὁμολογῶς (quod non mediocri est solatio) Messiam hoc loco indigitatum fatentur, contra recentiores Judæos; qui ut alia omnia, ita hoc præ cæteris illustre de Christo vaticinium, omni ope eludere conantur. Chaldaica omnia in Targum, tàm Hierosolymitano & Babylonico quàm Jonathanis, Messiam nominatim exprimunt, & etiam describunt per paraphrasin à regno Israelis, quod Christo omni jure proprium fuit. Græca etiam Messiam innuunt, in quo uno repositi sunt omnes Thesauri grātiæ & gloriæ; Et Latina vetera eodem respiciunt: quisenim alius ob *Israelis* consolationem mittendus erat à cœlo de Patris sinu quam Iesus Christus? Utcunque ex illis Paraphrasibus nulla tam emphaticè Messiam indigitavit, quàm nomen proprium usurpatum à recentioribus, quod Iesum Salvatorem, & pacem, salutem ac fœlicitatem, ab ipso impętratam & impertitam, exhibet.

Chaldæi Paraphrasæ error.

Dixi in veteribus manifestè ab Hebræis deflexum, hoc animadvertite in omnibus. Chaldæus etsi ad summam Judæorum Modernorum convictionem rectissimè Messiam, ipsique debitum regnum in suâ Paraphrasi exprimat, tamen dum Shilo Interpretatur, דִּי לֵיהּ [*quod ad illum*] [שִׁלֹה] legisse oportuit contra codicum omnium Hębræorum

fidem, apud quos, non שִׁלוֹ sed שִׁילֹה le-
gimus. Verum est literas Ehevi commuta-
biles esse, & ה aliquando poni pro ו: se-
tum ה semper est affixum, & nulla radicali-
um quæ voci essentiales: sed ubi ה rectissim
pro literâ radicali & essentiali stare potest,
nulla ratio est cur in affixum & servilem
commutetur. Utut verò hæc se habeant nul-
la analogia accipi patitur שׁ pro affixo rela-
tivo: cujus punctum genuinum est [ׁ] lite-
ram sequentem dageschans, ut in שׁוֹל: nul-
lum autem datur exemplum ubi שׁ pronomen
habet punctum (.) & post se literam (ו)

Quod ad Græca, idem in ipsis lapsus e
quem in Chaldæis notavimus; licet enim in-
terpretatio paulùm diversa sit, lectio ta-
men Hebræorum utrisque videtur fuisse un
& eadem nim. שִׁלוֹ non שִׁילֹה: nam utrique
acceperunt ψ pro præfixo & litera servili, no
radicali; λι vero pro composito ex præpo-
tione ל & suffixo ו; licet Græci exposuerin
ψ pluraliter (ται) & explicationis causa
addiderint [ἀποκείμενα] quod Chaldæi
singulariter [*cujus*] addentes, explicatio-
nis causa, [*est regnum*] & Græci poster
rem vocis partem interpretati sint per Da
vum [αὐτῷ] quod Chaldæi per Genitiv
[*cujus*]. Concedimus discrepantias
satis consistere & facillimè defendi, si ipsor
lectio שׁלוֹ Hebræorum codicum fide nite

ur; cum autem isti omnes aliter legant, Græca hîc non magis defendi possunt quam Chaldæa.

Quod ad Latinum Interpretem, plus ille deviat ab originali quàm vel Chaldæus vel Græcus, etsi enim quod habet [*qui mittendus est*] rectè satis quadret Messiæ, longè tamen abest translatio hæc à copiâ dulcissimorum sensuum, qui in voce Hebræâ latent; imo vero cum Textu Hebræo omnino non consonat. Legerunt Latini שָׁלוּחַ quasi participium Paul verbi שָׁלַח misit, Sed ita in quinque manifestos errores præcipitarunt. Primo tertiam radicalem ה mutarunt in ח, quod nec ratio nec usus admittit. Secundò, omiserunt (ַ) furtivum. Tertiò mutarunt ו in ו. Quartò, omiserunt literam ו Quinto, pro (ֹ) supposuerunt (ֻ) ita misere vocem tam in literis quam in punctis depravantes.

Magna hic Jesuitarum *Gordonii* & *Salmeronis* injuria est in Judæos, dum affirmant ab iis dedita opera, & in Christum odio corruptum Hebræorum Textum. Certè quòd habent Judæi Christi honorem illustrat multo clarius quàm quòd Latini, non hic Judæi depravarunt Hebræa, sed quod ex ignorantiâ vel incuriâ legit Latinus Interpres, perversè defendunt Jesuitæ, Latina multo facilius à Judæis eluduntur quàm Hebræa. Jesuitæ Judæis injurii.

Quod de *Nebuchadnezare* afferunt quidam

dam Rabbini :negari non poteſt ipſum ſingu-lari Dei deſtinatione ad Judæos fuiſſe mitten-dum,& quando venit Judæorum regibus ſce-ptrum ereptum eſt,nec unquam poſtea reddi-tum; ſi levitas quoſdam ex Maccabæorũ fami-liâ titulo tenus reges excipias:hic tamen שִׁילֹה eſſe non potuit: minimè pacificus, minimè-que omnium Judæis fuit ſalutaris, quos nimi-rum graviſſimo bello conculcavit. Inepte ergo Jeſuita Judæis hîc innocentibus crimen affingunt, cujus ipſi accuſatores ſunt rei.

Quæſtio ſexta.

Verba textus.

QUæritur ſexto de verſu decimoſepti-mo *Pſalmi* vigeſimi ſecundi. He-bræa ſic habent כָּאֲרִי יָדַי וְרַגְלָי in margine כָּרוּ Interlinearis *Pagnini* [*quaſi leo manus meas & pedes meos*] Chaldæ-us Paraphraſtes [כְּנָכְתִּין אַדַי וְרַגְלָי] *mordentes manus meas & pedes meos.* Paraphraſtes *Buxtorfii* addit כְּאַרְיָא [*ſicut leo*] quod Septuaginta : [ὤρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου.] Latina vetus [*Foderunt manus meas & pedes meos*] *Tremellius* non differt. Anglicana vetus [*They pierced my hands and my feet*] Nova non variat. Interpres Gallus [*Ils ont perce mes mains & mes pieds*] Italus [*Eſſi m'hanno forate le mani & i piedi*]

piedi] Belgica Dordracenorum [*Sy hebben mijne handen ende mijne voeten doorgraven.*]

Quæstio hîc omnis est de voce בַּאֲרִי & בָּרִי Magnam intendunt Judæi litem Christianis quasi falsatoribus sacrarum Scripturarum quod pro בַּאֲרִי supposuerint בָּרִי ut hâc ratione scandalum crucis Iesu vel tollerent vel mitigarent ; Jesuitæ vero & alii idem omnino corruptarum Scripturarum crimen Judæis hic impingunt ; quasi odio religionis Christianæ , pro Karu supposuissent Kaari : Per Judæorum quoque latera Protestantium causam confodere se posse putant : Si enim semel obtineant corruptos à Judæis vel aliis quibuscunque fontes Hebræos, tum in examine versionis Latinæ, aut aliarum translationum non recurrendum erit ad Textum Hebræum ut authenticum ; nam fons ille turbatus erit, & statera ista humanis corruptelis à primævâ rectitudine detorta reperietur.

Status controversiæ.

Si vel textus vel margo habet Karu , Christianorũ versiones sunt probæ.

Respondemus primum ad Judæos , nullam hic fraudem à Christianis factam, si Karu vel in textu vel in margine scriptum ipsi Judæi fateantur : si in contextu an quisquam vitio vertet, quod quæ in textu invenerunt Christiani fideliter transtulerint? Si in margine, non debent Judæi criminari, quod secundum vulgatissimam ipsorum praxin præferimus

ferimus marginale Keri textuali Chetibh. Annon in vocibus supra octingentas interpretantur omnes ipsorum Rabbini, quod in textu scribitur, per id quod in margine legitur? Eligant quod ipsis libuerit, seu in margine seu in textu habeatur [*Karu*] nostra interpretatio erit in tuto. Si utrumque nobis negent, affirmando nostrum Karu neque in margine neque in textu apparere, magna eos magnorum testium caterva obruemus. Omnes Interpretes Christiani veteres pro nobis faciunt, Omnes Græci qui vel secundum Septuaginta verterunt ὤρυξαν, vel secundum *Aquilam* ἤσχυναν: omnes etiam Latini, qui vel secundum *Hieronymum* voce foderunt, vel secundum alios patres alio simili verbo sunt usi. Quam longe autem istorum testimonium recentibus Rabbinis, qui soli nobis hic contradicunt, auctoritate præponderet, cujusvis esto judicium?

In multorum exemplarium textibus legitur Karu

Sed Christianis omissis quid ad antiquissimos & maximi pretii ex ipsorum scholis autores Judæi replicabunt. Chaldæus Paraphrastes aperte pro nobis stat. Fatemur Psalmorum Paraphrasin, Pentateuchi *Ionathanis* vel *Onkeli* Paraphrasibus centenis aliquot annis posteriorem videri: Nihilominus eâ Scriptor ille apud Judæos cum antiquitate tum autoritate pollet, ut nuperis omnibus Rabbinis, qui uni hic obstrepunt, os occludere debeat.

Sed

Sed præter Chaldæum Paraphraſten, multi manuſcripti codices Hebraici optimæ notæ lectionem noſtram evincunt. Biblia Complutenſia *Cardinalis Ximenii* in textu legunt Karu, non abſque proborum manuſcriptorum fide. Collector & digeſtor Maſorarum in Venetis *Bombergi*, Rabbi *Iacob Ben Chajim* legiſſe ſe Karu in manuſcriptis aliquot textibus teſtatur, idem à ſe viſum Rabbi *Iſaack* Colonienſis Profeſſor aſſeverat, Tantundem *Andradius* & *Galatinus* de ſuis oculis profitentur: Quin & Rabbi *Hadarſan*, cujus manuſcriptum habebat *Galatinus*, affirmat in antiquis codicibus ſcriptum Karu, quod ex ſcribis quidam poſtea in Caari tranſmutarunt.

Apud Judæos Maſorethæ ſcriptores ſunt autoritatis permultæ, ſi non maximæ. Illi in Capite vigeſimo quarto *Numerorum* verſu nono Notant, quod *Pſalmo* 22. licet in margine legatur Caari, ipſi tamen viderint in textu ſcriptum in variis exemplaribus Caru. Satis magna eſt hæc copia teſtium qua Chriſtiani abſolvantur, ab omni falſationis ſuſpicione; quâque demonſtretur lectionem noſtram ab ipſorum Judæorum manuſcriptis tàm hodiè quàm olim contextibus manifeſtè derivatam.

Quod ſecundo dicebamus, nihil noſtræ lectioni nocere licet in textu Judæorum Caa-

Si in margine legatur Caru vincuntur Judæi.

ri ponatur, modo in margine ſtet noſtrum Caru. Contendere ſolent Judæi marginale Keri textuali Cetibh ſemper eſſe præferendum, niſi fortè contextus & Analogia loci lectionem utramque admittat, quod loco præ manibus convenit; ſi Chaldæo Paraphraſtæ, *Polano*, *Ariæ Montano*, & aliis adhibeatur fides: nam clavi perforantes manus & pedes crucifixorum, leoninis dentibus & unguibus prædæ membra pertundentibus perſimiles ſunt. Verum eſt Paraphraſin Regiam lectionem tantùm unam, noſtram ſcilicet Caru ferre; *Buxtorfii* tamen Paraphraſis, notæ nil priori pejoris, lectionem utramque conjungit: & hæc Paraphraſtæ conjunctio Keri cum Cetibh, à multis cum laude citatur.

Nulla inter Caru & Caari realis eſt differentia

Sed tertiò concedamus Judæorum perverſiſſimis in textu legendum ſolum Caari, idque ſine omni marginali correctione; cujuſmodi Biblia Judæi quantum in ipſis fuit recentioribus ſæculis mundo conati ſunt ſola obtrudere: certè teſtatur *Druſius*, referente *Amama* in Antibarbaro, Bombergum Judæorum minis deterritum abſtinuiſſe ab exprimendo in margine hic ullum Keri; quod tamen in pleriſque, tam ante quàm poſt impreſſis Bibliis comparet.

Sed eſto demus Judæis veram lectionem eſſe tantùm Caari, abſque ullo Keri, nihil hoc militat contra noſtram vel lectionẽ, vel verſiones:

Nam

Nam Masora magna finalis folio primo asseverat locum hunc, etsi legatur Caari, prout apud *Esaiam* 42. 6. non posse tamen, ut in eo *Isaiæ* loco, exponi [*sicut leo*] Hoc Masoretharum posito fundamento non potest vox ea aliter exponi quam nos vertimus [*foderunt*] Ita ut illud Caari verissime stet pro Caru.

Nulla autem Hebraicæ grammaticæ regula istæ assertioni repugnat. Duæ quidem videntur inter voces differentiæ, sed neutra est realis, prior est quòd una vox desinat in Jod, altera in Vau; sed minime rarum est hoc apud Judæos; numerantur quam plurimæ voces, ubi Jod stat pro Vau. *Quid*, quod in unico versu undecimo quinquagesimi *Jeremiæ* Jod quater pro Vau legitur, nemine contradicente. Imo vero Jod mappikatum in fine, prout hic in Regiis aliisque Bibliis extat, ferè semper pro Vau sumitur, & Vau diminutum dici solet.

Altera inter voces differentia non est major, In Caari est Aleph cum Chateph Patach, quibus Caru caret: sed hæc nullius momenti discrepantia est. Aleph enim hoc cum suo genuino puncto Chateph Patah sit epentheticum & redundans, ut aliâs non raro; Imprimis cum illam literam, matrum lectionis ut vocantur primam, ante inventa puncta pro Cametz antecedenti positam verisimile sit.

Dicimus

Lectio Caari nil nocet fidei de crucifixione Christi.

Dicimus quartò, Si judæorum Modernorum perversitati cedentes priora omnia missa faceremus, & pro ipsorum libitu, tantum legeremus Caari, idque nominaliter interpretaremur [*sicut leo*] (quod facit *Arias Montanus*, doctissimus *Voetius* & alii) nihil hic perderet veritas: aliis ex Veteri Testamento locis crucifixionem Christi satis evidenter demonstrantibus. Spiritus Sanctus apud Euangelistas huic probationi incumbens, hujusce textus non omnino meminit, sed contentus fuit unico *Zechariæ* testimonio [*videbunt quem crucifixerunt*] locus etiam præ manibus rem crucifixionis satis aptè denotat, in illo opere leonis erga manus & pedes Christi. Quid enim leoni cum manibus & pedibus hominis nisi ut unguibus suis & dentibus perforando, & pertundendo dilaceret? Quod eo expressius etiam denotatur, si verbum immediatè præcedens [*hikkephuni*] derives à radice non [*jakaph*] sed [*nakaph*] quod facit doctissimus *Voetius*, *Glassii* sequutus sententiam, quam tamen ipse autor mutavit. Verbum hoc per se solum significat perfodere, & pertundere; sed junctum cum subjecto Leone multo expressius, & plenius ista denotat.

Ad objectiones R. Isaaci responsa.

Contra hanc sententiam militant rationes *Rabbi Isaaci* adversus *Lindanum*, iis tamen *Glassius*, & ex eo doctissimus *Voetius* solide respondent.

respondent. Objiciebat *R. Isaac* non posse Caari accipi nominaliter aut exponi [sicut Leo] tum enim litera Caph esset conjunctio, & sub se haberet Patach ante gutturalem Aleph: hîc tamen habet Cametz, quod Analogia Grammatica non admitteret si Caph esset conjunctio: nam Aleph sequens sub se requirit, & revera hic habet Chateph Patach, adeoque præcedenti Caph debet imprimere non Cametz sed Patach. Recte respondetur regulam priorem exceptiones admittere: Certe notat hic expressè Masora Aleph cum suo Chateph patach habere ante se non Patach, sed Cametz locis duobus, præsenti scilicet & dicto *Isaiæ*. Quicquid autem locum præsentem fiat, de *Isaiæ* illo nullus nunquam dubitavit, & licet praxis in hujusmodi dominetur, etiam ubi nulla ratio imaginabilis est, hîc tamen anomaliæ convenientissima ratio adfertur, subjicitur scilicet literæ Caph non Patach sed Cametz, ut notetur defectus articuli demonstrativi ה quem illud Cametz supplet.

Secunda ratio *Isaaci* non premit, nimirum mancam & hiulcam orationem futuram si nominaliter vox exponatur [sicut Leo] nam ejusmodi ellipsis satis est frequens, ubi ex orationis materiâ & sensu sæpe deficiens aliquod verbum supplendum est; quod tamen hic non est necessarium, nam defectus

omnis

omnis ſuppletur, ſi tantum extendas verbum præcedens, & applices ad ſubſtantivum ſequens, [*Leonem*] cujuſmodi conſtructio in Bibliis eſt multo frequentiſſima.

Tertia ratio *Iſaaci* præcedentibus eſt infirmior, Verbum ait præcedens [*hikkephuni*] eſt numeri pluralis, & vox Caari [ſicut leo] ſingularis, iſta non poſſunt conſtrui abſque Solœciſmo. *Reſp.* Conſtructiones pluralis cum ſingulari ſatis ſunt frequentes apud Hebræos, ſed locus præ manibus à regulâ communi eo facilius eximitur, quòd Subſtantivum cum Verbo non jungatur immediatè, ſed per intervallum, & mediatione Adverbii ſimilitudinis quod ordinariæ convenientiæ regulam in linguâ quâvis merito laxat.

Judæi defenduntur contra Jeſuitas

Judæorum impetui ſufflaminando plura non afferemus, ſuccedant Jeſuitæ, *Bellarminus*, *Gretſerus*, *Gordonus* : quod Judæis intendunt crimen, ſic diluimus.

Primò, vox hæc ferè una & ſola eſt de quâ in toto veteri Teſtamento aliqua fraudis ſuſpicio ullâ cum probabilitate Judæis ſolet affingi. An ob unam vocem corruptionis ſuſpectam à Pontificiis Hebræo Textui authenteia denegabitur ? Quid tum fiet Latinam ipſorum verſionem ? Quot millia vocum in eâ, non jam corruptionis ſuſpecta, ſed manifeſtè comperta, & convicta ſunt ?

Secundò, Sint aliqua & bene multa Judæorum

dæorum exemplaria hîc corrupta, tot tamen ab ipsis Judæis etiam hodiè incorrupta habemus, quæ abundè sufficiant confirmandæ nostræ lectioni. Nullus Protestantium unquam defendit omnia Hebræorum Bibliorum exemplaria, usque adeo ab omni labe pura fuisse, ut nulli voci ullius exemplaris macula ulla irrepserit: sed ad eorum authenteiam probandam satis esse duxerunt, si voces istæ quæ depravationis arguebantur invenirentur in aliquibus exemplaribus sinceræ, & absque omni corruptionis notâ. In quàm multis autem tum Judæorum, tum Christianorum libris, tam manuscriptis quam impressis, habeatur hodie & haberetur olim vox Caru: supra diximus.

Tertiò, Maxima hîc litis pars est de variâ unius vocis lectione, quæ aliter in Textu, aliter in Margine profertur; si varietas lectionis in unâ voce quicquam de Hebræorum Authenteia detrahet, actum est de Latinis; Quot millia diversarum lectionum in Bibliis suis Latinis duo Pontifices intra paucorum Annorum spatium typis ediderunt, etiam post Concilium Tridentinum?

Quartò, Cùm in Complutensibus & aliis, quæ Pontificii mundo tradiderunt, Hebræorum Bibliorum exemplaribus lectio Caru habeatur, quid hîc quæruntur de corruptelâ quæ nusquam apparet.

Quinto,

Quintò, Ostendimus quomodo vox Caari, secundum Hebrææ Linguæ analogiam, rectè stare possit pro Caru, ita ut hâc de re lis omnis facile possit componi.

Sextò, Licet solum Caari idque nominaliter legeretur, & verteretur sicut leo: supra tamen monstravimus quomodo ipsa hæc lectio nihil importet vitii, sed bellè quadret nostro de transfixis Christi manibus ac pedibus sensui.

Septimò, Tantillum Judæi ex hâc corruptelâ lucri captarent, & pusillum adeo damni nostra inde causa adiret, ut ab omni fraude & malitiâ Judæos hîc tandem purget ipse etiam *Bellarminus* post *Genebrardum* & alios multos Pontificiorum.

Deinde, variæ hujus lectionis antiquitas tanta est, ut non nisi temerè Judæis inde crimen falsi, & malitiosæ fraudis possit imputari. Chaldæa Psalmorum Paraphrasis, quæ *Augustino*, imo *Hieronymo* non videtur recentior, disertè exprimit hanc varietatem. Masora à *Buxtorfio* & aliis multis *Talmude* multo antiquior demonstratur, & ad Synedrium in quo sedit *Esdras*, refertur. Verum est non eâdem antiquitatis prærogativâ omnes ejus partes gaudent, quæ tamen sunt novissimæ, antecessisse videntur recentium Rabbinorum improbitatem. Omnia autem ejus membra, Masora quæ vocatur magna, etiam parva, Ma-

sora

sora marginalis, etiam finalis, nostram varietatem indigitant.

Græca, quæ vocatur septuaginta Interpretum Versio, etsi istorum Septuaginta ætatem non ferat, non tamen *Aquilæ*, auctoris alterius Translationis Græcanicæ, ætate fuit minor, & *Aquilâ* Origine fuit antiquior: Is autem aliam à Septuaginta hujus vocis lectictionem usurpavit; nam cum non, ut illi, ὠρύξαν, sed ηχυναν reddiderit, legisse oportuit, non ut illi Caru, sed Cagnaru à cagnar non cara: usque adeo variè tum temporis vox controversa legebatur.

Jam verò iis sæculis Judæi extra omnem suspicionis aleam corruptorum Bibliorum vivebant. Valet enim Patrum argumentum, Si ante Christi & Apostolorum dies tantùm Judæi crimen admisissent, de eo proculdubio Christus & Apostoli Ecclesiã monuissent. Si post Christum prioribus Ecclesiæ sæculis id attentassent, annon de eâ fraude testati fuissent Ecclesiæ Patres? Ii vero tantùm abest ut Judæos falsatorum Bibliorum crimine gravent, ut millies mori paratos asseverent, priusquam unum jota sanctorum Prophetarum apud se depositorum (videntes volentes,) corrumpi permisissent.

Et vero si ullos locos depravandos suscepissent, an non eos ante alios invasissent, quos, ex Veteri Testamento, ad Christianorum fi-

dem

dem confirmandam in novo Fœdere, citari comperissent: ab iis autem omnibus abstinuisse manus videmus, cùm & hodiè ista omnia legamus in novo, ut habentur in veteri, vel apud Hebræos, vel in Græcis septuaginta Interpretum.

Neque verò iis sæculis Judæi si maxime voluissent, videntur valuisse sacrosanctos codices corrumpere: quia tum multa millia Judæorum in Christum credebant, inter quos multa esse oportuit Hebræorum textuum exemplaria, per quæ infideles falsarios facillime convicissent.

Sed fac tacituros hanc fraudem Christianos omnes, Judæi tamen Masorethæ ejusmodi scelus nunquam texissent silentio: quicquid immutatum ante suos dies in minimâ literulâ invenerunt, id omne in suis libris accuratissimè descriptum dederunt: tam mirâ autem curiositate singulos in sacris codicibus apices dinumerarunt, ut omnem post suam ætatem corruptorum fraudem irritam & omnem falsationem vel in unâ literulâ impossibilem præstiterint, si artis Masoreticæ peritis fides adhibeatur.

FINIS.